

Podpora vodstvu pri premagovanju zaplotništva

Tako kot poslovodni svet, je tudi delavski svet sozda konec maja največ pozornosti namenil obravnavi poslovnih rezultatov prvega trimesečja. O njih je uvodoma spregovoril France Kastelic, pomočnik direktorja Mercator-Interne banke. Žal v razpravi, ki je sledila, niso sodelovali delegati tistih organizacij, ki so poslovale z izgubo, kljub temu, da so bili še posebej spodbujeni, naj spregovorijo o problemih svojih ozdov.

Delegat delovne organizacije M-Hoteli gostinstvo Metod Škerjanec je poudaril, da je opazno neskladje med delitvenimi razmerji in poslovno uspešnostjo. Ta problem bo treba čimprej razrešiti, ker že povzroča negotovanje v posameznih okoljih. V razpravo se

je vključil tudi predsednik PO Miran Goslar, ki je menil, da delitvena politika kaže na različne pristope, kar povzroča nedopustne razlike v višini osebnih dohodkov.

Ceprav so podatki o poslovnih rezultatih prvih treh mesecev povod za alarm, pa ne

predstavljajo problema le izgube, ampak tudi delitvena razmerja. »To, da imajo večje osebne dohodke tisti, ki imajo izgubo, ni sprejemljivo in zato podpiram predlog Škerjanca, da o tem bolj poglobljeno spregovorimo,« je poudaril Miran Goslar.

Vsaka organizacija bi morala primerjati svoje poslovanje z drugimi sorodnimi organizacijami v našem sistemu, ne pa le v občini oziroma krajevni skupnosti. Vprašati se morajo, zakaj so drugi učinkovitejši. V analizah, ki jih delamo, ne smejo gledati le sebe, ampak jim morajo te analize služiti za primerjavo.

V razpravi je bilo nadalje rečeno, da je precej vzrokov za slabo poslovanje tudi v neracionalnosti. Vsakdo bi se moral zazreti vase in poiskati ustrezne rešitve, kajti slabosti v gospodarjenju kažejo, da imamo slabe gospodarje.

Ne more iti vse po starem kot doslej. Združitev in nova organiziranost morata učinkovati na vsakega posameznika v sistemu. Delegati zato podpirajo vodstvo sozda pri skupni politiki obračunavanja z različnimi egoizmi in zaplotništvom, ki ga je še precej v našem sistemu.

Proti temu se bo težko boriti, a ta bitka je pred nami, je bilo rečeno na seji delavskega sveta. Boj ne bo lahek in če bo potrebno, bo sistem tudi izločil posamezno članico oziroma dopustil njen propad. Njen pa-

Glasilu je namenjeno na naslov:

dec pa ne bo pomenil uničenja, ampak nov vzpon, kajti kdor bo propadel, bo propadel zaradi slabega gospodarjenja. To pa ne pomeni tudi, da bo sozd pustil delavce take organizacije na cedilu.

Delegati so ob koncu razprave sprejeli sklep, da so poslovni rezultati nezadovoljivi in da morajo organizacije, ki so poslovale z izgubo, pripraviti učinkovite programe za odpravo motenj.

Pomočnik podpredsednika PO SOZD za blagovni promet, Marko Bokal, je nato delavskemu svetu posredoval informacijo o uresničevanju samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev med organizacijami na debelo in organizacijami na drobno v sozdu: Opozoril je, da mnogo organizacij, ki so se sozdu priključile letos, še ni poslalo izjave o pristopu k sporazumu. Delavski svet je zato sprejel sklep, da morajo te izjave zamudniki poslati do 15. junija. Prav tako pa je bil sprejet sklep o rebalansu plana blagovnega prometa za letošnje leto. Hkrati je bilo pri-

poročeno, naj članice sozda med seboj ne poslujejo z menicami, ker to škodi sistemu kot celoti.

Delegati delavskega sveta sozda so obravnavali tudi izhodišča za oblikovanje rizičnega sklada za pospeševanje izvoza. Menili so, da je akt kot tak dobro zasnovan, vendarle premalo upošteva že sprejete akte na ravni sozda.

Nadalje so delegati razpravljali o sklepih akcijske konference ZKJ o položaju trgovine ter sprejeli sklep, da se vsi trgovski ozdi temeljito pripravijo na razpravo o trgovini, ki bo 26. junija v republiški skupščini. Svoja stališča in mnenja naj posredujejo preko delegatov v zboru združenega dela republiške skupščine.

Ob koncu je predsednik KO sindikata sozda, Josip Kovačič, delegate seznanil z izhodišči za oblikovanje nagrad in priznanj SOZD MERCATOR-KIT. Izhodišča so le temelj za nadaljnjo akcijo in pravno pravilnika. Delegati so se tudi dogovorili, da bo seminar zanje predstavljen v čas po dopustih in da bo združen s prvim jesenskim zasedanjem delavskega sveta.

Glasilu delavcev in združenih kmetov sozda Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXII

Ljubljana, junij 1985

št.: 6

V tej številki

- Naši amandmaji k predlogom stališč za konferenco ZKJ o kmetijstvu str. 2
- Samoupravno organiziranje potrošnikov v M-KIT str. 3
- Štafetni intervju (Nova rubrika) str. 4
- Vprašanja pri gradnjah novih hladilnic str. 5
- Promet na zaposlenega v blagovnicah in SP (rangiranje) str. 5, 6
- Uveljavljanje terjatev v pravnem postopku str. 7
- Ima nešto važno... str. 8
- Mercatorjev mozaik str. 9, 10
- Dosežki in uvrstitve na Mercatoriadi str. 11-14

8. Mercatoriada Center za obveščanje

Letos družina skupaj v Ljubljani

Letošnja, že osma poletna Mercatoriada, je za nami. Bila je rekordna po številu udeležencev, saj se je zbralo na športnem igrišču Kodeljevo skoraj 2000 članov našega kolektiva. Če je ne bi ob koncu skazilo vreme, bi bili vtisi z nje še močnejši.

Mercatoriado je v imenu mestne konference SZDL Ljubljana pozdravil Tone Florjančič, predsednik MK SZDL Ljubljana. Dejal je:

»Veseli me, da ste si v prvem letu skupnega življenja v sozdu

Mercator-KIT za vaše športno srečanje izbrali Ljubljano, v kateri predstavljate zelo pomemben dejavnik pri oskrbi njenega prebivalstva.

Z odločitvijo, da združite delo in sredstva dveh že prej velikih

gospodarskih sistemov, ste izpričali, da vam je uresničevanje skupnega in usklajenega razvoja prvenstveni cilj.

Njegova uresničitev naj zagotovi slehernemu našemu ozdu enak družbeno-gospodarski položaj, delavcem in kmetom sozda pa socialno varnost. Želim vam, da bi pri nadaljnjem uresničevanju vaših ciljev zbrali prav toliko moči in odgovornosti, kot ste jih v pripravih na združitev ter da bi uresničili

predvsem tisto, kar ste opredelili kot zadeve skupnega pomena.

Premagovanje ozkosti, posamičnih in dostikrat sebičnih interesov je zelo trd oreh, ki ga mora gospodarski in samoupravni sistem, kakršen je sozd MERCATOR-KIT, streti in dokazati, da podrejanje skupnemu cilju ni odrekanje razvoju, temveč prispevek k razvoju in blagostanju vseh, tudi posameznika.

Za vaš prvi korak na tej poti vam izrekam priznanje, pri uresničevanju skupnih razvojnih ciljev pa vam želim mnogo delovnih uspehov.

Vaša športna prireditev je le eden od izrazov, da boste, oziroma ste že našli oblike medsebojnega sodelovanja in povezovanja, ki naj vas družijo ne le kot v sistem povezane nosilce gospodarjenja in samoupravljanja, temveč kot ljudi, ki tudi na športnih srečanjih ustvarjajo vzdušje pripadnosti in posameznikove odgovornosti za usodo in rast vse družine,« je dejal Tone Florjančič.

Predsednik KORŠ, Mirko Vaupotič je povedal, da na prireditvi kakršnih večjih zapletov ni bilo, tudi poškodbo ne. Poudaril je, da so imele letošnje igre poseben pomen. Že prej velika Mercatorjeva družina se je z združitvijo organizacij iz sestava sozda KIT še povečala, kar je bilo opazno tudi na Mercatoriadi.

Športna tekmovanja, po besedah Mirka Vaupotiča, niso edini cilj vsakoletnih Mercatoriad. Množična udeležba potrjuje, da je njihov pomemben del tudi družabno srečanje. Zato je želja organizacijskega komiteja, da bi Mercatoriada ostala ne glede na znatne stroške, zvezane z organizacijo, tudi v bodoče tako množična ali še bolj, kot je doslej.

O dosežkih in uvrstitvah poletne Mercatoriade berite na straneh 11-14. Foto: Andrej Dvoršak

Posvet komunistov sozda

Center za obveščanje — A. D.

»Sklepov imamo dovolj, potrebna je akcija...«

V začetku junija je bil na sedežu sozda posvet komunistov — predstavnikov delovnih organizacij in kmetijskih zadrug s področja agroživilstva sozda Mercator-KIT. Pobudo za posvet je dalo predsedstvo CK ZKS, na njem pa so obravnavali osnutke sklepov akcijske konference, ki je bila 13. in 14. junija v Novem Sadu, ter določili zanjo dva delegata.

Že uvodoma je namestnik predsednika PO sozda, Tone Mastnak, kritično ocenil predlog stališč oziroma sklepov, ki jih je ponudil organizacijski odbor za pripravo akcijske konference komunistov osnovnih organizacij agroživilstva. Vsi prisotni so se strinjali z njegovo ugotovitvijo, da so stališča presplošna in da, če jih že sprejemamo, naj bodo taka, ki bodo dala tudi konkretne rezultate. Če je bilo mogoče, naj bi takšni posveti pripomogli k boljšim rešitvam, pa je treba istočasno ugotoviti, da je gradivo prišlo v bazo prepozno, kar bo vplivalo na kakovost in učinkovitost javne razprave med komunisti.

V razpravi je bilo poudarjeno, da imamo zelo malo možnosti, da uveljavimo naša avtentična stališča, kajti, kot kaže želijo zvezni forumi uveljaviti stališča čim bolj splošna, ker takšna lahko najmanj zgrešijo pravo smer.

Tone Mastnak je menil, da storilnost lahko dvigne le stalen pritisk trga ter da je potrebno sedaj reševati glavno proizvodilcev, ne pa

žrtvovati napredka, ki smo ga dosegli na račun povprečja. Kajti možnosti za povečanje proizvodnje so le, če ne bomo pristajali na povprečje.

Predstavniki tozda Posvesta Ljubljanskih mlekar, Franc Zalar pa je ugotovil, da smo imeli že vrsto razprav in konferenc, rezultatov pa ni nikjer. Opozoril je na absurde, ki se pri nas dogajajo ter to ilustriral s primerom Rdeče zastave, ki je največji jugoslovanski izvoznik koroze!

»V svetu delajo iz te koroze 2.000 proizvodov. Zakaj jih ne bi delali mi sami in več iztržili za našo korožo,« se je vprašal Zalar in dejal, da bi morala konferenca vplivati tudi na korekcijo separatov Kraigherjeve komisije. Po njegovem mnenju bi Zveza komunistov morala sprožiti organizirano akcijo za zniževanje stroškov proizvodnje. Tudi bi morali odločno nastopiti proti monopoli-

stom. Mednje sodijo tudi pridelovalci semena, koroze, ki zelo drago zaračunavajo svoje seme. To pa je večkrat neakovostno, takorekoč neuporabno. Podoben položaj je na področju kmetijske mehanizacije, kjer stane silažni kombajn 15 milijonov dinarjev. Torej bi morala stati njegova delovna ura 50.000 dinarjev, če upoštevamo normalno amortizacijo, kar je nesmisel. Naše tovarne delajo le kompleksna gnojila, ki so dražja, a večkrat neustrezna. V te tovarne sovlagamo zelo veliko sredstev, pravih učinkov pa ni ter v končni fazi prihaja do velike družbene škode.

Kritičen je bil tudi predstavnik kmetijske zadruge iz Novega mesta, ki je predlagal, naj avtorjem predloga stališč za akcijsko konferenco sporočimo, da se z njimi vnaša v naše življenje le še večja zmeda, saj nikogar za nič ne zavezujejo in so pravzaprav le zapravljanje papirja.

»Veliko se govori o organiziranosti kmetijstva, ugotavljamo pa, da si v drugih republikah šele prizadevajo za takšno organiziranost, ki jo pri nas že dolgo imamo. Drug primer nedoslednosti stališč je ta, da ni nikjer omenjeno enotno jugoslovansko tržišče. Zastavlja se vprašanje, ali so avtorji na to pozabili ali pa nanj ne računajo več. Spominjam se, da je podobna konferenca bila pred 12 leti. Tudi stališča se niso kaj prida razlikovala od teh. Nikoli jih nismo preklicali in zakaj moramo sedaj sprejeti enaka, ki najbrž tako kot tista ne bodo spremenila razmer. Konferenca mora dati kaj več kot le ta medla stališča. Potrebna je konkretna akcija, sklepov imamo dovolj,« je dejal delegat iz Novega mesta.

V razpravo se je vključil še predsednik PO sozda, Miran Goslar, ki je opozoril, da od konference ne smemo preveč pričakovati. To pa ne pomeni, da moramo biti do nje brezbržni. Menil je, da razprava, kakršna je bila ta, ne more vplivati na spremembo predloga stališč akcijske konference, kajti tudi ta razprava je presplošna. Zato je predlagal, da nastopimo v Novem Sadu z amandmaji k ponujenim stališčem ter konkretnimi predlogi besedila stališč, ki pa jih moramo prej uskladiti v republiki. Te amandmaje in predloge naj poda skupno en delegat, je dejal Goslar, kajti le tako bomo učinkoviti. Vendar pa ni potrebe kot tudi ne možnosti, da bi vanje tlačili vslo slovensko specifično. Zavedati se moramo, da je jugoslovanska politika še vedno usmerjena v poljedelstvo, za nas pa je zlasti zanimiva živinoreja.

Na koncu so predstavniki agroživilskih organizacij sozda izbrali dva delegata za akcijsko konferenco o agroživilstvu v Novem Sadu. Soglasno so predlagali Toneta Mastnaka in Franca Zalarja. Istočasno so izrekli tudi kritiko forumom, ki so materiale poslali prepozno in tako v resnici onemogočili bolj kakovostno pripravo na konferenco.

tudi tiste, ki so najbolj neučinkoviti. Istočasno bi morali v družbi ustvarjati stabilne razmere za povprečnega proizvajalca. Rešiti bi bilo potrebno vprašanje socialne rente, ki je posledica različnih proizvodnih pogojev.

Znano je, da kmetje ponekod že opuščajo živinorejo ter se bogate, denimo, na račun koroze, kar je nesprejemljivo. To bi morali preprečevati, istočasno pa zagotoviti zanimanje za vzrejo živine.

Čeprav so melioracije nadvse pomembne, pa je še bolj pomembno hribovsko kmetijstvo, kajti z razsejavanjem hribovskih kmetov njihove kmetije za vedno izgubljam.

Predstavniki kmetijske zadruge Metlika je menil, da pristajanje na ponujena stališča v gradivu, pomeni pristajanje na nazadovanje, kajti v Sloveniji smo na področju organiziranosti kmetijstva že precej pred tem, kar stališča akcijske konference ponujajo danes. Dotaknil se je tudi vprašanja sovlaganja, ki še ni takšno, da bi ustrezalo tako razvitem kot nerazvitem področjem države. Menil je, da nikakor ne smemo

Predlogi za zvezno konferenco o kmetijstvu

Ljubljana, 4. junij 1985

Ukrepati tako, da bo postala zemlja breme tistemu, ki je ne bo obdeloval

Amandmaji k osnutkom stališč za akcijsko konferenco komunistov Jugoslavije na področju agro-industrijskega kompleksa pri izvajanju dolgoročnega načrta gospodarske stabilizacije in idejno-političnih opredelitev ZKJ.

Na sestanku predsedstva zadnje akcijske konference s sekretarji OOKZ s področja agroživilstva v okviru sozda MERCATOR-KIT, Ljubljana, smo se glede osnutka stališč, ki naj bi jih sprejela zvezna akcijska konferenca komunistov s področja agroživilstva, opredelili za naslednja stališča:

Ocena sedanjih razmer: prezadolženost, neintenzivnost

V uvodnem delu osnutka stališč je podana le globalna ocena celotnega povojnega razvoja kmetijstva ter nekatere pomanjkljivosti v tem razvoju v zadnjem obdobju. Po oceni komunistov v sozdu MERCATOR-KIT je potrebno v tem uvodnem delu bolj stvarno in celovito oceniti agroživilsko problematiko zadnjega obdobja ter s tem zagotoviti aktualnost in učinkovitost konference. Ta del stališč je potrebno dopolniti z naslednjimi ugotovitvami:

»Kljub uspešnemu razvoju v zadnjih letih je agroživilstvo trenutno v težkem kriznem položaju zaradi mnogih neugodnih trendov, ki so se skoraj istočasno pokazali v letu 1984 in se nadaljujejo v letošnjem letu. To so močno otežkočeni pogoji uveljavitve na domačem in tujem trgu, izredno poslabšanje položaja te panoge v primarni delitvi, zaradi velikega zaostajanja v rasti cen v primerjavi s splošno inflacijo, posebno pa še v primerjavi z zvišanjem cen reprodromateriala, nadalje specifičen, lahko bi rekli, celo katastrofalni učinek nove politike obrestnih mer na agroživilske organizacije, ki so zelo močno zadolžene (zaradi administrativnih posegov je razvoj agroživilstva v preteklih letih snel pretežno na sredstvih iz posojil, namesto na lastni akumulaciji); reprodukcijski cikel je izred-

no dolg, zaradi česar so učinki povečanih obrestnih mer za agroživilstvo mnogo hujši kot za ostalo gospodarstvo.«

»Še vedno je povprečna intenzivnost pridelovanja hrane prenizka, kljub uspešnemu povojnemu razvoju kmetijstva. Nizko intenzivnost kažejo zlasti: nizki pridelki in prirerja v primerjavi s kmetijsko razvitejšimi državami, še posebej v zasebnem sektorju, kot posledica majhne porabe gnojil in kakovostnih semen, zaradi nezadostne kakovosti osnovne črede ter premajhne ravni znanja in tehnoloških izkušenj v širši praksi. Opazne so vendarle precejšnje razlike v stopnji intenzivnosti pri izkoriščanju razpoložljivih kmetijskih zmogljivosti. Razvoj pospeševanja je mnogo hitrejši na področjih, kjer so družbenopolitične skupnosti uspele z manjšim združenjem sredstev za intervencije v kmetijstvo vsaj v neki meri pospeševati kmetijstvo.«

Neugodne težnje: drobljenje zemljišč, starostna sestava

»V preteklih letih je bilo doseženo izredno močno in nenehno dviganje storilnosti v kmetijstvu, predvsem zaradi hitrega uvajanja mehanizacije, deloma pa tudi zaradi ostalega tehnološkega napredka. Vendar se že kažejo tudi nekatere neugodne težnje, ki bodo v bodoče zaustavile hitro naraščanje produktivnosti. Predvsem so značilni naslednji procesi:

— drobljenje kmetijskih zemljišč (ta proces je dokaj nenavaden, saj se v vseh kmetijsko razvijajočih državah povečuje koncentracija zemljišč),

— poslabšanje starostnega sestava dejavnega kmečkega prebivalstva (medtem ko je velika večina aktivnega prebivalstva v gospodar-

stvu mlajša od 45 let, je nasprotno velika večina kmečkega prebivalstva stara nad 45 let),

— opuščanje in hitro pospeševanje kmetovanja v slabših proizvodnih pogojih, ki sicer prevladujejo v Jugoslaviji.

V takšnih razmerah se v Jugoslaviji vse bolj uveljavlja in hitro širi tip mešanega kmečkega gospodarstva, v katerem kmetijstvo vse bolj predstavlja le dejavnost za zagotavljanje dopolnilnega vira družinskega dohodka. To je za zagotovitev nadaljnje rasti storilnosti in učinkovitosti dokaj neugodno. Tudi problem diferencialne rente, ki omogoča zelo velike razlike v dohodkih med posameznimi kmetijskimi proizvajalci in je vzrok za opuščanje kmetijstva v slabših razmerah, predvsem na hribovitih področjih, je trenutno še neresen. Zaradi naraščajoče urbanizacije, ki je v celoti ni mogoče preprečiti, so temeljni strukturni problemi agroživilstva Jugoslavije, ki zahtevajo jasne opredelitve za nadaljnje delovanje.«

Usmeritve v izboljšanje

Tudi sama stališča so preveč splošna, da bi mogla biti podlaga za učinkovito akcijo. Izhajajoč iz nakazanih temeljnih strukturnih problemov v agroživilstvu, je potrebno določiti smeje usmeritve za zagotovitev primernih pogojev, ki bodo omogočali tudi v bodoče zadovoljiv razvoj agroživilstva. Pri tem ocenjujemo, da je stališča potrebno dopolniti predvsem z naslednjimi usmeritvami:

Stvarne obrestne mere, sprotni popravki cen

»Preprečiti je potrebno nadaljnje čezmerno širjenje gospodarske ciklične krize v agroživilstvu, ker bo sicer nadaljnje opuščanje predvsem živinoreje povzročilo velike stroške pri ponovnem oživiljanju proizvodnje in bo to težak udarec stabilizaciji celotnega gospodarstva. V ta namen je potrebno, zara-

di specifičnosti, agroživilstvu zagotoviti postopen prehod na bolj stvarne obrestne mere; omogočiti je treba sproti (vsaj na vsake 4 mesece) preverjanje gospodarskih in tržnih možnosti pri proizvodnji agroživilskih izdelkov in zagotoviti manjše, vendar sprotne popravke cen, ki bodo ohranjale zanimanje za proizvodnjo vsaj pri pretežnem delu kmetijskih proizvajalcev; povečati je treba obseg blagovnih rezerv in drugih intervencijskih ukrepov, predvsem na tistih področjih, ki so najbolj kritična, ter obseg spodbud za izvoz živine in živinorejskih izdelkov.«

Pospeševanje, temeljito izkoriščanje

»Z vsemi sredstvi je potrebno ukrepati, da se poveča obseg proizvodnje. Zlasti je potrebno spodbujati intenzivnost, ker bodo le ob dovolj trajni ponudbi ustvarjeni ustrezni pogoji tudi za večanje storilnosti (razločevanje med boljšimi in slabšimi proizvajalci). Pospeševanje kmetijstva mora postati temeljna razvojna usmeritev za naslednje obdobje, ki zagotavlja ne le strateško preskrbljenost z živilskimi izdelki, ampak je tudi osnovni predpogoj za postopno zagotovitev sorazmerno sprejemljivih cen živil v porabi. Zagotoviti je potrebno takšne družbeno gospodarske razmere, pri katerih ne bo smotno posedovati ali upravljati kmetijskega zemljišča, če ga lastnik ali upravljalec ne bo temeljito izkoriščal. Primerno izkoriščanje kmetijskih zemljišč ne sme biti samo skrb posameznika, ampak tudi opredeljeno s splošnimi družbenimi predpisi. Da bi dosegli željeni postopek pospeševanja, je potrebno v večji meri uveljavljati razpoložljive prijeme gospodarskega sistema, kot npr.:

Družbeni dejavniki in prijemi

— prilagoditi davčno politiko normiranim dohodkovnim možnostim kmetijskih proizvajalcev in uveljaviti sistem davčnih olajšav za intenzivne in dolgoročno zanesljive tržne proizvajalce (za tiste, ki dosegajo intenzivnost v skladu s širše opredeljenimi družbenimi normativi),

— s pomočjo povečanega obsega družbenih posegov spodbuditi predvsem večjo uporabo tistih proizvodnih dejavnikov, ki v največji meri prispevajo k pospešenemu pridelovanju hrane (regresi za mineralna gnojila, kakovostno seme, plemenski material ter pospeševal-

no službo). Tudi porabo teh sredstev je treba pogojevati z ustreznim pospeševanjem in dolgoročno zanesljivostjo pridelovanja hrane. Za spodbujanje pospešenega in dolgoročno zanesljivega tržnega pridelovanja hrane se morajo uporabiti tudi druge družbene ugodnosti, ki jih prejema kmetijski proizvajalci (posojila, strokovna pomoč, organizirana nabava reprodromateriala, proizvodnja in prodaja pridelkov in slično). S sorazmerno majhnimi dodatnimi sredstvi, ki bi jih potrošniki združevali za intervencije v kmetijstvu, je mogoče doseči sorazmerno hitre pospeške ob strokovno usmerjeni in družbeno uravnani tržni kmetijski proizvodnji.«

Komunisti moramo pospeševanje kmetijstva sprejeti za svojo poglavito nalogo in povsod ustvarjati ustrezno razpoloženje za hitro uveljavljanje tega, za razvoj agroživilstva in preskrbe vsekakor najpomembnejšega procesa.

Razlikovanje med pogoji pridelovanja

»Razrešitev vprašanja diferencialne rente (različni proizvodni pogoji) v kmetijstvu je prav tako ena pomembnih, trenutno še nezadovoljivo rešenih nalog na področju agroživilstva. Ta problem je potrebno v temeljih razreševati s kombinacijo davčne politike ter intervencijske pomoči za proizvajalce v slabših, predvsem hribovskih proizvodnih razmerah. Z oziroma na to, da v normalnih tržnih razmerah določajo ceno kmetijskih proizvodov proizvajalci v najslabših proizvodnih razmerah, če so za normalno oskrbo trga še potrebni (drugi proizvajalci pa normalno dosegajo večji ali manjši izjemni dohodek), se z zagotavljanjem intervencijske pomoči tem proizvajalcem znižuje tudi splošna raven cen kmetijskih pridelkov, obenem pa zmanjšuje izjemni dohodek proizvajalcem v ugodnih proizvodnih razmerah. Z ustrezno davčno politiko je potrebno zajeti tudi preostali izjemni dohodek v kmetijstvu (ta ekstra dohodek, kot rezultat naravnih danosti, nastaja načeloma le v rastlinski proizvodnji) in na ta način zagotoviti ne samo to, da se nekoliko bolj izenači položaj proizvajalcev v različnih proizvodnih razmerah, ampak da se spodbudi proizvajalce, da ustvarjajo dohodek tudi na drugih področjih in tako bolj polno izkoristijo svojo delovno zmogljivost, ne samo za rastlinsko, ampak tudi za živinorejsko proizvodnjo oz. druge dopolnilne dejavnosti.«

Evidentirani možni člani za svet potrošnikov

Center za obveščanje

Samoupravna organiziranost potrošnikov v SOZD Mercator-KIT

»Občani kot potrošniki blaga in uporabniki storitev imajo pravico, da se samoupravno organizirajo v krajevnih in družbenopolitičnih skupnostih ali kako drugače, da vplivajo na razvoj proizvodnje in storitvenih dejavnosti, ki zadovoljujejo njihove potrebe, da preprečujejo monopol oziroma zlorabo monopolnega položaja in da zavarujejo druge svoje interese.« To je pravna osnova za organiziranje potrošnikov po Zakonu o združenem delu, 23. člen.

Organizacije združenega dela, ki proizvajajo oziroma prodajajo blago ali opravljajo storitve za neposredno porabo občanov, morajo ustvarjati pogoje in spodbujati organiziranje potrošnikov blaga oziroma uporabnikov storitev, za raziskovanje in ugotavljanje njihovih potreb in interesov ter za planiranje in usklajevanje odnosov med proizvodnjo in porabo na trajnejši podlagi.

Organi upravljanja v organizaciji združenega dela na področju proizvodnje oziroma prometa blaga in storitev za neposredno porabo morajo v skladu z zakonom na zahtevo organizacije potrošnikov skleniti samoupravne sporazume, s katerimi določijo njihova medsebojna razmerja, pravice in obveznosti glede redne in kakovostne preskrbe z določenimi proizvodi rednega opravljanja storitev, določanja cen za proizvode in storitve ter udeležbe potrošnikov pri doseženem prihodku, upoštevajoč pri tem razvoj teh dejavnosti, potrebe potrošnikov, zagotovitev potrebnih rezerv in druga vprašanja skupnega pomena.

Varstvo potrošnika po naši zakonodaji

Varstvo potrošnika je uveljavljeno po naši zakonodaji v:

- vrsti pravil o varstvu življenja in zdravja potrošnikov (predpisi o prehrabnih proizvodih, promet s strupi, posebni predpisi za zaščito potnikov na železnici, letalu, parniku, mestnih vozilih, predpisi o gradnjah in predpisi o uporabi tehničnih sredstev),
- s predpisi o varovanju potrošnika nasproti proizvajalcu stvari z napako,
- prepovedih o kršitvah tržne discipline (špekulacija, neloyalna konkurenca itd.)
- s predpisi o cenah, kakovosti, standardih, tarifah itd.)

Vsem tem se dodaja še novo varstvo potrošnika preko svetov potrošnikov in mu zagotavlja določen družbenoekonomski položaj. Potrošnik naj ne bo samo zaščiten stranka v odnosu s prodajalcem, ampak enakopraven udeleženec razmerij na trgu. Cilj je odpraviti dvojnost v položaju človeka, ki je na eni strani delavec (in kot tak teži k višjim cenam), po drugi strani pa je potrošnik in teži, da bi kar najugodnejše zadovoljeval svoje potrebe (nižje cene, boljša postrežba, večji asortiman blaga itd.)

Reševanje tega protislovja je mogoče samo v stalnem stiku s proizvajalci - prodajalci po eni strani in potrošniki po drugi.

V našem primeru gre za vprašanje organizacije položaja potrošnika. Poznamo organizirane potrošnike v krajevni skupnosti ter v družbenopolitični skupnosti (občini, republiki, federaciji). Tokrat gre za svet potrošnikov v ozdu, konkretno v sozdu M-KIT, kot posebno obliko organiziranih potrošnikov (ZZD določa: »drugače organizirani potrošniki«)

Kako naj se organizirajo potrošniki v svet potrošnikov SOZD M-KIT?

Dogovorjeno je, da med članicami opravimo evidentiranje možnih članov, in sicer iz vrst

končno imenuje delavski svet SOZD M-KIT.

Kako naj deluje svet potrošnikov SOZD M-KIT in kakšne so obveznosti in pravice tega sveta? Svet potrošnikov SOZD M-KIT se konstituira s tem, da izvoli predsednika in namestnika in sprejme svoj poslovnik, s katerim določa način in potek svojega delovanja ter način sprejemanja sklepov, dela pa na podlagi Pravilnika o organiziranju potrošnikov v svet potrošnikov SOZD M-KIT. Telega sprejme delavski svet sozda M-KIT.

— Letos ne pojdem na morje. Vročje je, gužva je, meduze so, sami tujci, slaba založenost trgovin, ni prostora v kampu, voda je mrzla, natakariji niso prijazni, hitro se opečeš, mulci so nadležni, voda je klorirana, razglednice so monotone...

— Hočeš reči, da imaš premalo denarja?

potrošnikov, ki so kupci blaga v naših prodajalnah. Ker imamo prodajalne širom po SRS, je predvideno, da se evidentirajo potrošniki z vseh območij SRS, ki jih teritorialno pokriva naša maloprodajna mreža (Primorska, Dolenjska, Gorenjska, Zasavje, Štajerska, Ljubljana). Na ta način bo štel naš svet potrošnikov 17 članov. Člane sveta potrošnikov SOZD M-KIT do-

Svet potrošnikov SOZD M-KIT odloča zlasti o naslednjih zadevah:

1. sklepa samoupravni sporazum o sodelovanju SOZD M-KIT s potrošniki na območju SRS,
2. sklepa samoupravni sporazum z Mercator Interno banko o organiziranju zbiranja namenskih hranilnih vlog od ob-

Izpolnjevanja resolucije za leto 1985 v prvih treh mesecih

Primerjava SRS in SOZD MERCATOR-KIT

Kako v SRS in kako v MERCATOR-KIT

	SRS	SOZD Mercator -KIT
1. Dohodek v prvem trimesečju indeks I-III/85 / I-III/84		
— celotni prihodek	168,0	154,0
— dohodek	153,0	137,0
— izgube	185,0	323,0
— čisti dohodek	183,0	169,0
— bruto OD	177,0	172,0
— akumulacija	196,0	180,0
2. Strukturni delež I-III/85		
— čisti dohodek	100,0	100,0
— razporejeno za OD+SP	64,3	68,3
— akumulacija	35,7	31,7
3. Osební dohodki I-III/85 / I-XII/84		
a) skupaj	142,0	127,0
— gospodarstvo	143,1	—
— negospodarstvo	136,4	—
4. Realni osebni dohodki I-III/85 / I-XII/84		
a) skupaj	86,4	96,5
— gospodarstvo	—	97,3
— negospodarstvo	—	92,7

čanov in dajanju posojil občanom,

3. se dogovarja s SOZD M-KIT o zadevah skupnega pomena, zlasti o asortiment in kakovosti blaga, o storitvah, o pogojih in načinu prodaje blaga ter o deležu potrošnikov pri prihodku ozdov v sestavu SOZD M-KIT,

4. sodeluje s SOZD M-KIT pri določanju meril, po katerih se

Najbrž nekateri niste premislili

Odgovorni urednik

Glasililo je tudi članska izkaznica

Kdo je tisti, ki naj ne prejema glasila svojega sozda in kdo je tisti, ki te delavce določi (oz. ima pooblastilo za to)? To se sprašujemo v centru za obveščanje, kadar nam kadrovska ali splošna služba kakega ozda sporoči samo nekaj naslovov svojih delavcev, ki naj prejema glasilo. Pri nekaterih so ti spiski že kar simbolični.

Najprej naj opomnimo, da vse članice sozda Mercator - KIT podležejo določilu ustanovnega akta glasila (objava v glasilu »M«, januarja 1980), ki v 2. členu določa prejemnike glasila, ti pa so: delavci in združeni kmetje, učenci v gospodarstvu, delavci na sluzenju vojaškega roka in upokojenci. Po sklepu uredniškega odbora, ki je za to pristojen, prejemajo upravičenci glasilo na domači naslov.

Ta odločitev ima podlago v naslednjih razlogih:

1. **moralnem:** vsaka moderna organizacija ima nekaj obeležja pripadnosti. Eno redkih skupnih obeležij, ki združuje članice sozda Mercator - KIT je skupno glasilo. Njegov učinek je toliko močnejši, ko to glasilo pride v domači poštni nabiralnik, med člane družine in svojce. Če se primerjamo z drugimi glasili, se nam ga ni treba sramovati. Skupaj pa bomo skrbeli, da se bo prejemnik v njem tudi našel.

2. **informacijsko-komunikacijskem:** glasilo vsak mesec, na določen dan (zadnji petek), prinese najmanj 16 strani (to je blizu 160 tipkanih ali 10 avtorskih pol, kar je knjiga žepnega formata) zbrane najpomembnejše informacije o dogajanjih iz celotnega sozda. Bralec ima zagotovilo, da so te informacije obdelane, komentirane, razvrščene glede na pomen, dejavnost in vir. Po izhodiščih ured-

izbira blaga v prometu na drobno, in skrbi, da so ta merila dostopna javnosti,

5. skrbi za obveščanje potrošnika ter urejanje delovnega časa v skladu z načeli realizacije poslovanja, upoštevajoč potrebe kupcev,

6. sodeluje v prizadevanjih za kulturnejšo prehrano prebivalstva, zlasti za usmerjanje potrošnikov v bolj kakovostno prehrano,

7. opravlja še druge zadeve na lastno pobudo ali na predlog potrošnikov.

Za administrativna, strokovna in pomožna dela skrbi Delovna skupnost SOZD M-KIT, Center za obveščanje, Ljubljana, Aškerčeva 5.

Izdatki sveta potrošnikov SOZD M-KIT bremenijo stroške Delovne skupnosti SOZD.

niške politike je to tudi javna tribuna delavcev in kmetov sozda, kar pomeni, da je vsakomur dostopen prostor, da vanj vtisne svojo podobo. Naposled je to tudi edina pisna in slikovna kronika sozda, glede na njegov pomen pa tudi neke vrste družbeno-gospodarska kronika. Glasilo prejemajo tudi vsi družbeni faktorji po vsej republiki. V časopisu »M« so objavljena večkrat tudi uporabna gradiva, ki služijo kot priročnik nosilcem odločanja v sozdu.

3. **ekonomskem:** časopis je kakor vsak serijski industrijski izdelek toliko cenejši, kolikor večja je serija. Ena mnogih prednosti glasila tako velikega sistema je, da je izvod nekajkrat cenejši kakor bi bila glasila posameznih članic. Po sedanjih cenah tiskarne ČGP DELO, kjer ga tiskamo, stane tisk pri nakladi 10.000 izvodov 37,12 dinarjev, pri nakladi 20.000 izvodov pa 24,73 dinarjev. Kdor torej pritiska na zniževanje števila izvodov, dviga drugim stroške tiska. Večje število izvodov resda podraži stroške pošiljanja, toda prednosti (moralni in informacijski učinek) odtehtajo 4,57 stroškov za distribucijo po izvodu, kolikor so znašali v mesecu maju 1985.

Evidenca naročnikov pa je hkrati tudi evidenca zaposlenih v sozdu, s pogojem, da smo vsi pri sporočanju disciplinirani. Prav tu pa najbrži tiči vzrok za upiranje: upravičeno domnevamo, da kadrovske službe nekaterih ozdov iz udobja prepričujejo svoje direktorje, ki naposled odločajo o nakladi (neupravičeno), da so to neznanški stroški ipd. Če bi pa malo pomislili, bi tudi zanje nastala v računalniškem centru sozda njim samim vselej dostopna kadrovska evidenca - z enim samim pritiskom na tastaturo računalnika. To evidenco bi bilo mogoče obogatiti še z drugimi pomembnimi podatki - o kvalifikaciji (mogoče output: struktura ipd.), o delegatskih povezavah (output: število, udeležba po DPS ipd.)

Za vse te podrobnosti pa je cena enega izvoda (povprečna v 1. poll. letos) nižja od zavojčka cigaret - 40,09 dinarja.

Jaro Novak

Štafetni intervju I.

Naš sogovornik: Franc Zadravec, namestnik direktorja Mercator-Izbire-Panonije Ptuj

Če zveza komunistov oceni, da je posameznik sposoben...

Tovariš Zadravec, prvo vprašanje, ki ga je na vas naslovil prejšnji sogovornik Vukadin Nedeljković, se glasi: Kaj je vplivalo, da ste se odločili za družbeno politično funkcijo – ambicija, popularnost, prisila ali kaj drugega? Izvolite.

Z družbeno politično aktivnostjo morajo pričeti mladi ljudje v mladinski organizaciji, sindikatu in socialistični zvezi. Mladi se po svojih nagnjenjih in interesih odločijo za aktivno delo v raznih športnih organizacijah, kulturnih društvih, gasilstvu ali drugih organizacijah. Mladi imajo in morajo imeti željo za doseganje določenih rezultatov – imajo cilj, ki ga želijo doseči. Cilj in uspehe dosežemo z vztrajnim delom, odrekanjem in postavljanjem novih višjih ciljev. Tako je pri poklicnem delu, v športu, kulturi, politiki in na vseh področjih dela in življenja. Na tej poti se nekateri zadovoljijo z doseženim in nimajo dodatnega cilja ali ambicij. Prišli so do rezultatov svojega dela, ki jim ustrezajo. Pri tem morda stagnirajo ali nazadujejo vendar so zadovoljni.

Moja pot družbeno političnega dela se je začela v trgovski šoli v mladinski organizaciji, nato v občinskih in okrajnih vodstvih mladine, v organih občinske skupščine, zveze komunistov in republiške skupščine, od tega nekaj letno poklicno družbeno politično delo v mladinski organizaciji. Kot vsako drugo delo se lahko družbeno politično opravlja le kot izvajanje nalog, posredovanih od višjih organov, lahko pa se temu dodajo lastna iniciativa pri razreševanju problemov v občini, krajevnih skupnostih, združenem delu itd. Za dobro opravljanje dela je to vsekakor nujno in potrebno.

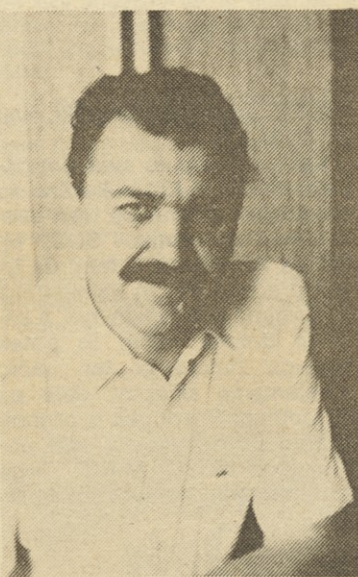
Kako nekdo opravlja družbeno politično funkcijo, kakšne so njegove metode dela, znanje, sposobnosti vodenja, usklajevanja različnih interesov, odnos do dela izp., ocenjujejo družbeno politične organizacije in delovna okolja na osnovi doseženih rezultatov dela. To so osnovna merila za evidentiranje, kadrovanje in volitve. Po ugodni oceni rezultatov dela je razumljivo evidentiranje za opravljanje odgovornejših nalog. Za profesionalno opravljanje družbenih funkcij nisem imel in nimam nobenih ambicij. Po mojem mnenju so ambicije posameznika pri opravljanju družbenih funkcij stranskega pomena. Važnejša je ocena dela okolja, v katerem posameznik živi in dela, kar da veljavo posamezniku, popularnost ali ugled, vendar samo tam, kjer dela in živi.

Popularnost je lahko samo trenutna ali kratkotrajna, sadoji dela so pa daljši in vidnejši. O neki vrsti prisile lahko govorimo vendar samo v smislu sprejemanja nalog, ki jih člani zveze komunistov morajo sprejeti, če zveza komunistov oceni, da je posameznik sposoben in potreben za opravljanje določenih nalog.

Ali ste spremenili mnenje o tej funkciji potem, ko ste jo začeli opravljati, glede na mnenje, katero ste imeli prej kot delavec v združenem delu?

O delu socialistične zveze ob sprejemanju funkcije nisem mnogo vedel, morda nekaj več kot večina delovnih ljudi. Precej je bilo novega. Potrebno se je bilo takoj vključiti v aktivnosti mnenje, ki naj ga na kratko poz. jih voditi. Novo področje dela zahteva dodatne napore in hitra reagiranja. Delo v združe-

nem delu da hitre rezultate, ki se odražajo v razvoju organizacije. V času od leta 1965, ko sem prišel v takratno trgovsko podjetje Panonija, pa do odhoda na družbeno funkcijo smo hitro napredovali. Nastale so velike spremembe. Združili smo se z Mercatorjem, zgradili blagovnico in skladišča, obnovili nekaj prodajaln, število delavcev se je v 15 letih povečalo od 230 (v letu 1965) na 720 v letu 1977. To so rezultati dela kolektiva in, naj ne zveni samohvalniško, tudi takratnega vodstva organizacije. Rezultati so vidni v celoti in po posameznih letih. Pri družbeno političnem delu uspehov dela ne moremo konkretizirati; niso vidni na kratak rok, dolgoročno pa je vprašanje, komu naj se pripišejo – ali generaciji, ki trenutno opravlja funkcije, ali tistim, ki so funkcijo opravljali v preteklih obdobjih. Pe tako ocenjujem rezultate dela, sem lahko razočaran nad svojim delom pri opravljanju funkcije v občini. Verjetno je pravilnejše, da delo ocenijo drugi, predvsem tisti, ki ga nadaljujejo. Delovni ljudje od funkcionarjev pričakujejo mnogo več, kot vidijo rezultate, saj se ti rezultati odražajo v vseh delih družbeno politične skupnosti – od krajevnih skupnosti, združenega dela do interesnih skupnosti in organizacij.

mi in ki so v svoji skromnosti zadovoljni že z malimi izboljšavami v njihovem delu in življenju. Tega v združenem delu ni mogoče spoznati. Ne spoza pa je tudi tisti funkcionar, ki samo sedi v pisarni, sprejema stranke in hodi na sestanke organov in organizacij. Večina sestankov je tako pripravljenih, da človek ne spozna bistva problema. Bistvo problemov je na terenu, med ljudmi, v razgovorih z njimi, če jim znaš prisluhniti, nekatere zadeve pojasniti in njihovo problematiko prenesti v organe, pristojne za reševanje. Delo na terenu z ljudmi zahteva dodatne napore. Pred sestankom se moraš seznaniti ali poznati načelno politiko in usmeritve, po drugi strani pa moraš

V prejšnji številki smo napovedali novo rubriko, Štafetni intervju. Njen namen je omogočiti bralcem več medsebojnega dialoga pred javnostjo. Ni namenjena izpovedim in življenjepisu, ampak želi spodbuditi obravnavo žgočih vprašanj, ki zadevajo kar najširši krog. Vprašanja bodo naslovljena na kompetentne delavce, kar seveda ne pomeni samo vodilnih in vodstvenih. Tako je na primer za obravnavanje vodenja do potrošnika bolj kompetentna prodajalka kakor njen direktor. Rubriko bomo vzdrževali tako, da bo sedanji sogovornik v njej predlagal naslednjega in mu zastavil vsaj eno ključno vprašanje, razgovor pa bo opravilo uredništvo. Edini omejitvi pri vprašanih sta: da je predlagani iz vrst članic sozda MERCATOR-KIT in da vprašanje ni žaljivo.

Našega prvega sogovornika je predlagal Vukadin Nedeljković. Tako je današnji gost rubrike Franc Zadravec, namestnik glavnega direktorja M-Izbire Panonije Ptuj. Za naslednjega sogovornika je predlagal VASJA BUTINA, namestnika direktorja delovne organizacije M-Blagovni center v Ljubljani.

nju družbene funkcije sem spoznal mnoge ljudi v občini in izven nje. Z večino smo dobro sodelovali in se sporazumevali. Ko se sedaj srečujem z njimi, imam prijeten občutek, da se me spominjajo, da izmenjamo nekaj besed, vendar ne smatram to za popularnost, temveč kot običajno srečanje ljudi, ki smo se seznanili ob delu ali posameznih akcijah.

Nekaj je seveda tudi takih, ki se srečanj izogibajo, obrnejo glavo v stran ali ne želijo videti, da se poznamo. Takih je malo. Ne gre za neke osebne spore, ampak je to obnašanje posledica tega, da niso bili njihovi ožji interesi upoštevani pri usklajevanju stališč in interesov. Takega obnašanja med ljudmi ne bi smelo biti. Ožji interesi ne smejo prevladati nad širšimi, prav tako mnenja manjšine v nobenem okolju ne more biti osnova za akcijo.

Ugled v okolju, kjer delam, sem si moral ustvariti z delom. Težko je opisati občutek, ko se po nekaj letih poklicnega družbeno političnega dela vrneš nazaj v delovno organizacijo. Nekdanji sodelavci so me lepo sprejeli, opravljam sem prišel isto delo kot pred leti, vendar s to razliko, da je nastala nekakšna odtujenost, morda pri nekaterih nezaupanje v to, kako bom opravljal delo sedaj, ko sem se vrnil s precej ugledne in visoke funkcije v občini. Nekaj časa sem se počutil odveč in nepotreben v tem kolektivu. S tem hočem povedati, da funkcija ne prinese ugleda, ampak samo delo – kakšen imaš odnos do dela, odnos do sodelavcev, kakšne predloge in pobude daješ družbeno političnim organizacijam, samoupravnim organom, strokovnim službam itd. Znova, in to iz dneva v dan se je potrebno potrjevati in ni mogoče in se ne sme živeti na lovorikah minulega dela. Živeti na minulem delu in morebitnih zaslugah za uspehe je zgrešeno in ne vodi k napredku.

Ali bi se odločili za to funkcijo, če bi vam jo danes nudili?

Več let že sprejemam različne delovne naloge in zadolžitve, za katere je ocenjeno, da jih lahko opravljam. Vsaka nova zadolžitve pomeni spoznavanje neke problematike, s katero se še nisem podrobneje seznanil, je nekaj privlačnega, ker je neznan. Hoditi po že utirjenih poteh ali delati iz dneva v dan ponavljajoče se naloge, se mi zdi monotono. Zanima me pestrost dela, dinamika v življenju, delo tam, kjer potrebuje take lastnosti in pričakujejo uspehe. To me zanima in tega imam dovolj v delovni organizaciji ter druž-

benih zadolžitvah v skupščinskem sistemu in samoupravnih interesnih skupnostih.

Poklicno opravljanje družbeno politične funkcije odpre mnoge probleme, ki še niso ustrezno rešeni. V prvi vrsti je to vprašanje vrnitve na ustrežna dela v delovno organizacijo po izteku mandata. Nekateri ne razumejo, da je človek še vedno član kolektiva, da mirujejo samo pravice in obveznosti, v nekaterih primerih se izgovarjajo na to, da nimajo ustreznega dela. Je pa tudi obratno – ko delavec, ki gre na opravljanje družbeno politične funkcije ob vrnitvi misli, da je lahko samo direktor ali vodilni delavec, ne pomisli pa na to, da je pravilno, da opravlja delo in naloge, ustrezne njegovi izobrazbi in sposobnostim. Vprašanje socialne varnosti družbeno političnih delavcev ob izteku mandata bi moralo biti ustrezno rešeno. Le izjemoma naj bi funkcionarji ostajali na funkciji več kot 4 leta, in to samo v primerih, če gredo z občine v regijo ali republiko. Ni nobenega opravičila, da se v občini, regiji ali republiko selijo funkcionarji iz vodstva enega v vodstvo drugega organa, morda izjemoma za opravljanje najvišjih funkcij.

Na to vprašanje je zato prej negativen kot pozitiven odgovor. Nenormalno pa bi bilo, če bi se po nekaj letih vrnil na isto funkcijo. V našem sistemu to ni mogoče, ni pa primerno, saj imamo mnogo ljudi, ki so sposobni (morda pa niso pripravljeni) opravljanje najodgovornejših funkcij v občini.

Že nekaj časa je med mnogimi družbeno političnimi delavci, predvsem v zvezi komunistov, slišati o »zlepljenosti vodstev osnovnih organizacij zveze komunistov z vodilnimi strukturami v združenem delu«, kar ima negativen odmev v vodstvih ozdov, ki delajo dobro, izvajajo politiko in stališča ZK ter dosegajo lepe uspehe pri gospodarskem in v odnosih v ozdu. Odkod taka trditve in v čem so negativnosti, če člani ZKS oz. vodstva osnovne organizacije ZKS sodelujejo z vodstvom ozda? V ozdu si vsi delavci moramo prizadevati za dobre poslovne dosežke, za kakovostno samoupravno in kakovostno družbeno politično delo.

Na to vprašanje po mojem mnenju najlaže odgovori, morda celo na negativnih in pozitivnih primerih iz Mercatorja, tovariš Vasja Butina, ki je v Mercatorju opravljal dela tajnika samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij, nato bil sekretar občinskega komiteja ZKS, sedaj pa opravlja odgovorne naloge v eni izmed ozdov sozda Mercator-KIT.

M informator

sozd Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina, n. sub. o. Ljubljana
Izdaja: Center za obveščanje v DS SOZD/samo za interno uporabo

Številka: 17

datum: 26.4.1985

Prejmejo: vsi delavci in funkcionarji, ki so odgovorni delavci

POKRIVANJE DEV

Članice SOZD M. banke-Gospodarija 1984 z DPRP za sozda preko denar na tel. šte.

OPOMBA

Vse čl. zuma o Spore trgo ku ve' -- E Te bit da bo.

DAVEK IZ L

Po sporočil. vezanci za d hodka TOZD i januar-septemb leto).

tudi članice SISEOT in so od Ljubljanske opis o pokrivanju deviznega salda za leto so, da bomo dali izjavo v imenu celotnega Mednarodne trgovine in da posamezniki odgovorjati. Eventuelna pojasnila dobite is Kofol.

lenitev oz. sprejem Samoupravnega spora na področju ekonomskih odnosov s tujino. ISEOT na podlagi evidence M-Mednarodne va o sklenitvi sporazuma, ki jo v ro bo na podlagi teh izjav ugotovljala a.

ne pristojni službi v SDK. Ne pozarri banki v Ljubljano - Emonka 8, lovanja za 1. četrtletje 1985.

2 e št. MF z dne 18.4.1985 davčni zaranju obrazca obračuna davka iz do januar-marec, januar-junij, januar-septemb leto).

— Škoda, da Informatorja ne prejema tudi neodgovorni delavci. Njim bi bolj koristilo.

V bistvu mnenja o funkciji nisem spremenil, morda samo dopolnila.

Koliko vam je funkcija, ki ste jo opravljali, pripomogla, da se strokovno izpopolnite za dela in naloge, katere sedaj opravljate v ozdu?

Pri opravljanju vodilne funkcije v občini človek spozna celotno problematiko, ki je objektivna ali subjektivna. Spozna delo in problematiko vseh organizacij združenega dela v občini, tako s področja gospodarstva kot negospodarstva, spozna dela najrazličnejših organizacij, društev in združenj, problematiko krajevnih skupnosti, življenje in delo najpreprostejših ljudi, ki jih tarejo vsakodnevni drobni življenjski proble-

poznati konkretne probleme okolja. Ljudje od funkcionarja pričakujejo dokaj konkretne odgovore, te pa lahko daš, če problem poznaš, če poznaš politiko in usmeritve. Znanje, ki si ga tako pridobiš, je kvalitetno, saj ga ne zagovarjaš pred posameznikom kot na izpitu na fakulteti, zagovarjaš in daješ ga pred mnogimi ljudmi različnih mnenj, izkušenj in pogledov na problem. Tako znanje pa je nedvomno koristno pri delu v združenem delu, predvsem še takem, ki ga opravljam sedaj.

Ali je danes vaša popularnost večja od tiste pred odhodom na družbenopolitično funkcijo?

O popularnosti imam svoje novim. Ni pomembna in običajno je kratkotrajna. Pri opravlja-

Hladilniške zmogljivosti sozda

Center za obveščanje – A. D.

Načela gospodarnosti tudi pri gradnji hladilnic

Sredi junija je bil na sedežu Delovne skupnosti sozd v Ljubljani razgovor o hladilniških zmogljivostih sozda MERCATOR-KIT, ki so se ga udeležili predstavniki hladilnic kot tudi njihovi uporabniki. Na njem so analizirali zasedenost obstoječih hladilniških zmogljivosti ter ocenili dolgoročne potrebe po večnamenskih hladilniških in zamrzovalnih objektih v sozdu kot tudi republik.

Podpredsednik PO za industrijo in storitve, Mitja Ponikvar je uvodoma orisal sedanje zmogljivosti. Kot je dejal, imamo v sozdu 6 večjih hladilnic: Zalog, Bohovo, hladilnico Sadjje zelenjave, hladilnico v Dekanih pri Kopru ter dve manjši hladilnici, Agrokombinata Krško v Krškem in v Blanci pri Sevnici. V izgradnji pa je še tri tisočtonska hladilnica v Novem mestu. Poudaril je, da moramo o hladilniških zmogljivostih razpravljati z vso odgovornostjo ter da ne smemo podlegati parcialnim interesom, ki se kasneje izkažejo za neupravičene. Nove hladilnice naj bi bile tam, kjer je že primarna obdelava, kar bi pocenilo proizvodnjo.

Z zasedenostjo najpomembnejših hladilniških zmogljivosti sta udeležence seznanila Anton Grilj, direktor hladilnice Zalog, in Živko Velkavrh, direktor hladilnice v sestavu delovne organizacije Mercator-Sadjje zelenjava. Rečeno je bilo, da je hladilnica Zalog že več let povsem zasedena, pa tudi v bodoče ni pričakovati zmanjšanja pri pov-

praševanju po njenih storitvah. Prav tako je stoodstotno zasedena hladilnica v okviru delovne organizacije Sadjje zelenjava v Mostah. Dva tisoč ton zmogljivosti je zasedenih za skladiščenje sladoleda in mesa pri minus 20 stopinj Celzija, tisoč ton pa je predvidenih za skladiščenje sadja. Le deset odstotkov zmogljivosti zasedajo organizacije iz drugih republik.

V delovni organizaciji Mercator-Mednarodna trgovina, tozdu Slovenija sadje pa se v zadnjem času vse bolj kaže potreba po dodatni izgradnji hladilniških zmogljivosti, zlasti za sadje. Miro Duić iz Mercator-KŽK, TOZD Mesoizdelki Škofja Loka, je nato orisal problematiko svoje organizacije, ki ima meso skladiščeno po vsej Sloveniji, od Celja do Nove Gorice, zaradi česar so lani imeli kar 15 milijonov dinarjev transportnih stroškov. Povedal je, da so njihove letne potrebe približno 500 ton za meso, poleg tega pa tudi sadje, pridelano v okviru Mercator-KŽK Gorenjske nima ustreznih skladiščnih prostorov. Zato

so se na Gorenjskem odločili, da zgrade regijsko hladilnico na Trati pri Škofji Loki. Ta naj bi bila zgrajena v dveh etapah, v vsaki za 1.500 ton zmogljivosti. 25 odstotkov predračunske vrednosti naj bi združila skupnost gorenjskih občin, nekaj sredstev pa bi prispeval tudi republiški sklad za rezerve.

Predstavniki mesnih izdelkov so smatrali, da z odločitvijo o lokaciji ni več mogoče odlašati. Izstavitelj lokacijske odločbe sedaj zavira negativno mnenje Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Predstavniki tega komiteja, dr. Dušan Pirih, ki se je tudi udeležil sestanka, je pojasnil, da je komite dal odklonilno mnenje o lokaciji, ker meni, da bi morali v sozdu Mercator-Kit imeti enoten program razvoja hladilniških in zamrzovalnih zmogljivosti, ki naj bi izključeval regionalni pristop. Poudaril je, da je gradnja 1.500 oziroma 3.000 tonske hladilnice na Trati v Škofji Loški nesmotrna. Takih negospodarskih hladilnic imamo v Sloveniji že sedaj dovolj. Med njimi je najbolj zgovoren primer hladilnice v Zlatoličju, ki je postala obrat, odmaknjen od predelovalnih in izvoznih zmogljivosti. Republiški komite zato meni, da bi morali v sozdu dodatne hladilne zmogljivosti graditi ob že obstoječih, kar bi

bilo bolj gospodarno, saj je znano, da je za gospodarno poslovanje potrebna zmogljivost okoli 10.000 ton. Ravno tako bi morali po mnenju komiteja v sozdu načrtovati razvoj mesno-predelovalne dejavnosti v povezavi z razvojem hladilnic, tako da bi na najbolj smiseln način sklenili verigo klavnica–razsekovalnica–izkoščevalnica–pakirnica–hladilnica. Vsi objekti takšne verige morajo biti tudi izvozno registrirani, če sozda računa z izvozom konfekcionirane mesa. Komite zato meni, da bi bilo potrebno razmišljati o povečanju zmogljivosti in izgradnji takšne verige na Mesarski ulici v Ljubljani, pri čemer bi živino klali v izvozni klavnici Emona-MIZ. Doktor Pirih je še opozoril na izgradnjo hladilnic v Murski Soboti in Sečoveljah, ki bi lahko vplivale na zmanjšanje zasedenosti v naših hladilnicah.

Da na republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pravilno razmišljajo, sta potrdila tudi predsednika hladilnice v Zalogu in tozda Sadjje zelenjava. Po izkušnjah obeh je za gospodarno poslovanje potrebna zmogljivost nad deset tisoč ton. Ocenila sta, da zmogljivosti v Zalogu ni mogoče širiti, pač pa je razširitev mogoča ob objektu DO Mercator-Sadjje zelenjava v Mesarski

ulici.

Potem, ko je mg. Srečko Perko z republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dejal, da v Sloveniji ne moremo imeti dveh zasnov izgradnje hladilnic ter da morajo tudi »rezerve« upoštevati načelo gospodarnosti, so udeleženci razgovora sprejeli sklep, da se strinjajo s predlogom komiteja, da je bolj gospodarno graditi nove zmogljivosti ob sedanjih obratih. Prav tako je za sozda, ki je izvozno usmerjen, pomembno, da ima dve izvozno registrirani verigi primarne obdelave mesa. Ker pa bo imel sozda po predvidevanjih tudi v prihodnje povsem zasedene hladilne in zamrzovalne zmogljivosti, je potrebno zgraditi hladilnico za potrebe Gorenjske. V zvezi z gradnjo na Trati pa mora Mercator-KŽK Gorenjske, TOZD Mesoizdelki Škofja Loka pridobiti med drugim tudi stališče krajevne skupnosti o izgradnji objektov za predelavo mesa ob hladilnici. Prav tako morajo pridobiti stališče občinskih organov o možnem lokacijskem dovoljenju za dograditev razsekovalnice, izkoščevalnice in pakirnice ob klavnici v Škofji Loki. Sklenjeno je bilo tudi, da mora investitor, v kolikor bo prišlo do izgradnje hladilnice na Trati, tam že v prvi fazi zgraditi tudi pralnico za tovarnjake.

Iz statističnih pregledov sozda

Kancijan Hvastija – M-Interna banka

Nekateri štrlijo

V plansko-analitski službi Delovne skupnosti MERCATOR – Interne banke spremljamo mesečne podatke o velikosti prometa, zaposlenih, prometa na zaposlenega v vseh blagovnicah in samopostrežnih trgovinah, od 1. 1. 1985 dalje pa tudi v vseh specializiranih prodajalnah, to je železninah, trgovinah s steklom, gradbenim materialom in kurivom, športnim programom, pohištvo in obutvijo. Objavljamo del teh podatkov, ki se nanašajo na blagovnice in samopostrežne trgovine, kakor so se uvrstile v prvem četrtletju.

Podatke iz naših mesečnih statističnih pregledov v časopisu MERCATOR, v letošnjem letu, priobčujemo prvič. Z razširitvijo sozda se je povečalo tudi število blagovnic in samopostrežnih trgovin. Tako spremljamo sedaj 32 blagovnic, 259 samopostrežnih trgovin, 61 trgovin z železnino, 24 trgovin s steklom, gradbenim materialom in kurivom, 22 trgovin s pohištvo, 62 trgovin s tekstilnimi izdelki, 31 trgovin s športnim programom in 8 trgovin z obutvijo. Tokrat smo se odločili, da prikažemo vse blagovnice in 27 samopostrežnih trgovin z najvišjim prometom na zaposlenega (od 7.783–5.000 v 000 din za prvo četrtletje) ter 29 samopostrežnih trgovin z najnižjim prometom na zaposlenega (od 1.137–2.500 v 000 din za prvo četrtletje).

Skupni promet na zaposlenega v prvem četrtletju 1985

A. Blagovnice – uvrstitev po najvišjem prometu

Rang – Blagovnica	Prodajni prostor v m ²	Kumulativni promet		Indeks	Zaposleni		Indeks	Promet na zaposl.		Indeks
		1984	1985		1984	1985		1984	1985	
1. KPC Mozirje	308	33.482	150.865	392	12	13	108	3.207	11.605	361
2. Prod. center Idrija	1.000	48.514	82.059	163	10	10	100	4.851	8.205	169
3. Logatec	204	27.858	53.769	193	9	7	77	3.095	7.681	248
4. Hrastnik	1.997	113.269	191.603	169	35	29	83	3.236	6.607	204
5. Trebnje	205	37.513	64.530	172	10	11	110	3.751	5.866	156
6. Idrija	1.998	120.366	180.803	150	33	31	94	3.647	5.832	159
7. Ljubno	503	39.109	28.362	72	7	6	85	5.587	4.727	84
8. Metlika	237	34.461	45.562	132	12	11	91	2.871	4.142	144
9. Vrhnika	289	11.504	39.976	347	10	10	100	1.151	3.997	347
10. Šentjernej	353	96.955	158.288	163	42	40	95	2.308	3.957	171
11. Nakupovalni center Krško	3.197	159.505	237.408	149	66	60	91	2.416	3.957	163
12. Ribnica	1.233	80.942	145.624	179	38	37	97	2.130	3.936	185
13. Ptuj	2.856	223.658	322.872	144	90	84	93	2.485	3.844	154
14. Krško	2.028	60.335	97.331	161	27	26	96	2.234	3.743	167
15. Lenart	1.833	105.971	179.450	169	43	48	112	2.464	3.738	151
16. Tržič	1.132	67.027	106.205	158	30	29	96	2.234	3.662	163
17. Solčava	282	11.239	25.025	222	8	7	87	1.405	3.575	254
18. Postojna	1.000	47.571	79.254	167	24	23	96	1.982	3.444	174
19. Dom Koper	609	40.500	64.000	158	22	19	86	1.841	3.368	183
20. Ajdovščina	761	66.435	83.184	125	25	25	100	2.657	3.327	125
21. Stari trg	256	11.124	19.427	175	6	6	100	1.854	3.238	174
22. Cerknica	3.179	63.307	121.255	192	30	38	127	2.110	3.191	151
23. Lendava	2.028	87.382	131.785	151	42	42	100	2.080	3.138	150
24. Sežana	736	53.729	89.831	167	28	29	104	1.919	3.097	161
25. KZ Krka Novo mesto	810	58.292	116.688	201	37	38	103	1.575	3.070	195
26. Izola	638	16.000	24.000	150	9	8	89	1.777	3.000	169
27. Beograd	5.928	369.265	513.768	139	205	180	88	1.801	2.854	158
28. Središče ob Dravi	665	44.467	66.334	149	26	25	96	1.710	2.653	155
29. Novo mesto	924	86.684	135.908	157	52	56	108	1.667	2.427	145
30. Modna hiša Maribor	2.836	172.406	265.947	154	134	127	94	1.286	2.094	162
31. Modna hiša Ljubljana	1.833	128.755	169.648	131	100	92	92	1.287	1.844	143
32. Jadro, Piran	300	8.500	12.400	146	11	9	82	772	1.378	178
SKUPAJ BLAGOVNICE	42.158	2.531.125	4.003.161	158	1.233	1.176	95	2.053	3.404	166

Iz preglednic je razvidno, da nekatere trgovine poslujejo zelo slabo – pri enakem številu zaposlenih imajo znatno slabši učinek. Delavci v takih poslovalnicah morajo poiskati vzroke

oziroma pomanjkljivosti (nezaloženost, premajhna kupna moč, oddaljenost, preslab asortiman blaga itd.). Z objavljanjem takih podatkov želimo doseči, da se organizacije oziro-

ma prodajalne primerjajo in najdejo stične točke ter ukrepe za izboljšanje poslovanja. Kakor že lani bomo tudi letos v časopisu skušali čimvečkrat prikazati poslovanje naših pro-

dajal, ne samo blagovnic in samopostrežnih trgovin, ampak tudi železnin, trgovin s tekstilnimi izdelki, gradbenim materialom in slično.

Pripravil: Kancijan Hvastija

Statistika sozda

Statistika sozda

Skupni promet na zaposlenega v prvem četrtletju 1985

B. Samopostrežne trgovine – uvrstitev po najvišjem prometu

(v 000 din)

Rang – Samopostrežne trgovine	Prodajni prostor v m ²	Kumulativni promet		Indeks	Zaposleni		Indeks	Promet na zaposl.		Indeks
		1984	1985		1984	1985		1984	1985	
1. Mestinje (Jelša)	217	41.500	70.050	168	8	9	112	5.187	7.783	150
2. Tržaška 37 (Dolomiti)	257	31.676	72.072	227	12	10	83	2.639	7.207	273
3. Posl. 11 (KK Sevnica)	54	28.553	74.500	261	11	11	100	2.595	6.773	261
4. Riharjeva (Dolomiti)	238	62.031	99.734	161	16	15	93	3.877	6.648	171
5. Hrušica (Golovec)	168	17.030	32.680	191	5	5	100	3.414	6.356	191
6. Oprema (Sora Žiri)	95	12.945	25.246	195	4	4	100	3.236	6.311	195
7. Grosuplje (Dolomiti)	240	44.578	73.422	165	13	12	92	3.429	6.118	178
8. Rakovnik (Dolomiti)	349	3.202	61.096	–	15	10	67	–	6.109	–
9. Proletarska 4 (Golovec)	245	46.892	78.472	167	13	13	100	3.607	6.036	167
10. Rožna dolina IX/17 (Dol)	254	40.075	59.910	149	10	10	100	4.007	5.991	149
11. Preskrba (Dolomiti)	321	54.732	77.685	142	18	13	75	3.041	5.976	196
12. Ul. Bratov B. (Grmada)	288	38.060	59.351	156	11	10	91	3.460	5.935	172
13. Jeranova (Dolomiti)	154	37.924	64.731	171	12	11	91	3.160	5.885	186
14. Sojerjeva 64 (Grmada)	220	43.532	69.552	160	13	12	92	3.348	5.796	173
15. Rožanska 2 (Grmada)	220	56.133	89.650	160	17	16	94	3.301	5.603	169
16. Bonifacija (Dolomiti)	290	46.416	71.438	154	12	13	108	3.868	5.495	142
17. Viška 29 (Dolomiti)	62	16.104	26.907	167	6	5	83	2.684	5.381	200
18. Vrhovci (Dolomiti)	175	33.307	48.222	145	12	9	75	2.775	5.358	193
19. Ljubija (ZKZ Mozirje)	72	15.584	32.105	206	6	6	100	2.597	5.350	206
20. Špecerija (Trgopromet)	72	8.778	15.916	181	3	3	100	2.926	5.305	181
21. Derčeva 29 (Grmada)	350	42.666	67.157	157	13	13	100	3.282	5.166	157
22. Bratovževa pl. (Grmada)	210	42.409	66.984	158	12	13	108	3.534	5.153	145
23. Krim (Dolomiti)	154	34.101	50.922	149	11	10	90	3.100	5.092	190
24. Trata (Trgopromet)	123	10.675	20.280	189	4	4	100	2.668	5.070	190
25. Celovška 104 (Grmada)	206	36.619	55.665	152	12	11	92	3.052	5.060	166
26. Hošimihova 15 (Trgovine)	163	35.491	60.665	170	11	12	109	3.226	5.055	157
27. Gerbičeva (Dolomiti)	235	31.056	50.440	162	9	10	111	3.451	5.044	146

C. Samopostrežne trgovine – uvrstitev po najnižjem prometu

(v 000 din)

Rang – Samopostrežne trgovine	Prodajni prostor v m ²	Kumulativni promet		Indeks	Zaposleni		Indeks	Promet na zaposl.		Indeks
		1984	1985		1984	1985		1984	1985	
1. Razdrto (Izbira)	200	2.744	4.549	166	3	4	133	914	1.137	124
2. Izola 90 (Preskrba N.)	78	6.234	10.355	166	6	6	100	1.039	1.726	166
3. Market Ormož (Zarja)	141	10.267	14.354	140	8	8	100	1.283	1.794	139
4. Šestova (Metlika)	95	7.983	14.585	140	8	8	100	998	1.823	182
5. Trnovska vas (Panonija)	5	5.126	7.695	150	4	4	100	1.281	1.924	150
6. Dolga vas (Univerzal)	65	7.218	11.610	161	5	6	120	1.443	1.935	134
7. Negova (Sloga)	180	6.164	7.833	127	5	4	80	1.233	1.958	158
8. Kobilje (Univerzal)	40	4.178	5.929	142	3	3	100	1.392	1.976	141
9. Podsreda (Jelša)	40	2.591	4.034	155	2	2	100	1.295	2.017	155
10. Sečovlje (Preskrba N.)	143	8.204	12.426	151	5	6	120	1.640	2.071	126
11. Radenci (Sloga)	197	–	21.020	–	–	10	–	–	2.102	–
12. Izbira S. vas (Trgovine)	95	–	8.491	–	–	4	–	–	2.123	–
13. Rakek 151 (Trgovina Rakek)	79	8.504	12.849	151	5	6	120	1.701	2.141	125
14. Odranci (Univerzal)	42	5.202	8.597	165	3	4	133	1.734	2.149	123
15. Preskrba (Izbira)	114	13.677	21.537	157	8	10	125	1.709	2.153	126
16. Preskrba (Univerzal)	65	4.139	6.537	157	3	3	100	1.386	2.179	157
17. Market Izola (Preskrba N.)	203	27.162	41.495	153	19	19	100	1.429	2.184	152
18. Izvir Petišovci (Univerzal)	65	7.191	10.992	153	3	3	100	1.438	2.198	152
19. Strunjan (Preskrba N.)	210	9.385	15.624	166	7	7	100	1.341	2.232	166
20. Zagradec (KZ Stična)	270	10.828	15.643	144	7	7	100	1.547	2.235	144
21. Cirkulane (Izbira P.)	101	11.451	15.686	136	7	7	100	1.635	2.240	137
22. Lož (Trgovina Rakek)	40	7.243	15.937	220	6	7	117	1.207	2.277	188
23. Gradišče (Potrošnik)	89	6.198	9.267	150	3	4	133	2.066	2.317	112
24. Bife Delikatesa (Metlika)	34	13.389	18.775	140	8	8	100	1.674	2.346	140
25. Grahovo (Trgovina Rakek)	38	6.686	9.456	141	4	4	100	1.671	2.364	141
26. Izvir (Sloga)	57	8.945	14.264	159	6	6	100	1.491	2.377	159
27. Muljava (KZ Stična)	49	4.893	7.207	147	3	3	100	1.631	2.402	147
28. Portorož 5 (Preskrba N.)	110	7.023	12.314	175	4	5	125	1.755	2.463	140
29. Šentvid (Jelša)	78	4.566	7.442	162	2	3	150	2.283	2.480	108

Pripravil: Kancijan Hvastija

Mercator KIT med največjimi jugoslovanskimi izvozniki

Center za obveščanje

S 63. na 35. mesto

Lani je 1297 jugoslovanskih izvoznikov ustvarilo 10.254,2 milijona dolarjev izvoza. Povprečno je vsak realiziral 7,9 milijonov dolarjev. Največje število zunanjetrgovinskih organizacij – izvoznikov je bilo lani v Sloveniji, najmanj pa na Kosovu. Vendar pa se največji izvoz po posamezni zunanjetrgovinski organizaciji ustvarja v Srbiji brez pokrajin (11,6 milijona dolarjev), najmanj pa v Makedoniji (3,7 milijona dolarjev). V pregledu, ki ga je pripravila beograjska mesečna revija Direktor, je zajetih 88 izvoznikov, ki so lani ustvarili kar 77,02 odstotka celotnega izvoza.

Glede na leto 1983 smo izvoz povečali za 6 odstotkov. Ta številka pa ima tudi svojo negativno stran, saj se je povečal izvoz surovin in polizdelkov, ki predstavljajo že 52 odstotkov skupnega izvoza. Pomemben del izvoza, 15 odstotkov pa je bil realiziran s kompenzacijskimi posli.

Značilno je tudi, da lanskoletni izvoz ni prinesel sprememb v

Izvoz sozda Mercator je lani znašal za 33.990.000 dolarjev, uvoz pa 25.494.000 dolarjev, torej je bil saldo 8.496.000 dolarjev. Od tega smo na konvertibilna tržišča izvozili kar za 33.658.000 dolarjev, uvozili pa za 21.558.000 dolarjev. Mercatorjev izvoz na klirinško področje je znašal lani le 332.000 dolarjev, uvoz pa 3.936.000 dolarjev. Tako smo pri kliringu »pridelali« 3.604.000 obračunskih dolarjev negativne razlike.

vrstnem redu in strukturi zunanjetrgovinskih organizacij.

Za Mercator-KIT je zanimiv podatek, da smo lani med 88 izvozniki bili na 35. mestu, leto poprej pa na 63. Na 36. mestu je RMK Zenica, sledita ji Interimpeks in Metalka. V skupni izvoz smo prispevali 65.002 milijona dolarjev oziroma 0,63 odstotka. Če podrobneje pogledamo spisek 88 največjih, je še vedno na prvem mestu Centrotekstil s 781,4 milijoni dolarjev izvoza, kar predstavlja v skupnem seštevku 7,61 odstotka. Sledi mu Zvezna direkcija za rezerve s 438,3 milijoni dolarjev oziroma 4,72 odstotka, Generaleksport 397,4 milijoni dolarjev oziroma 3,87 odstotka, Energoinvest s 386,9 milijoni oziroma 3,77 odstotka itd.

preglednica pa ne loči konvertibilnega in klirinškega izvoza. Če bi ju ločili, bi bil spisek znatno drugačen. Mnogi z repa, bi se glede na konvertibilni izvoz skokovito povzpeli, medtem ko bi posamezne organizacije z vrha spiska zdrsnile na dno. Še bolj bi se slika spremenila, če bi upoštevali pokritost uvoza z izvozom, saj je znano, da največji izvozniki celo več uvažajo kot pa izvažajo. Priredil A. D.

Pravni nasveti
Marta Urbančič

Uveljavljanje terjatev v pravnem in izvršilnem postopku

Upnik, ki svojo terjatev, ki jo ima proti DO, realizira na osnovi solidarne odgovornosti preko tozda v njenem sestavu, mora pri tem upoštevati obseg te odgovornosti za vsak tozd posebej. Na ta način bo dosegel jamstvo za poravnavo obveznosti do delovne organizacije.

Če upnik DO uveljavlja svoj tožbeni zahtevek proti nekemu tozdu ali več tozdom v mejah njihove solidarne odgovornosti za obveznosti DO, ni problemov. Izvršilni naslov je v tem primeru tisti pravni subjekt, ki je v pravnomočni sodni odločbi označen kot pasivni subjekt – dolжник upnika.

Problem pa nastane takrat, ko upnik vložiti tožbeni zahtevek proti delovni organizaciji kot pasivnemu subjektu, čeprav ima ta v svoji sestavi tozde. V tem primeru mora upnik v poteku celotne pravde paziti na okoliščine, kdaj nastanejo na strani DO, pasivnega subjekta, spremembe v organiziranosti. Če so po nastanku obveznosti nastali v okviru DO novi tozdi, tako da je nastala sprememba pri subjektu odgovornosti za obveznosti, upnik svoj zahtevek razširi še na tozde, ki solidarno odgovarjajo za obveznosti DO.

Taka razširitev tožbe se ne smatra kot sprememba tožbe v smislu 192. člena, odstavek 1. ZPP, ker gre za procesnopравни vstop v pravice in obveznosti bivšega subjekta, v katerem pa objektivno materialno: pravno razmerje ostane nespremenjeno. V tem primeru DO preneha biti stranka v sporu, njen položaj pa prevzamejo njeni pravni nasledniki – sukcesorji tozdi, ki prevzamejo položaj stranke. Upnik zaradi te spremembe ne začne tožbe znova in pravda se nadaljuje proti novim zavezanecem, ki prevzamejo vse pravice in obveznosti v času vstopa v pravdo, kot so v tem stadiju bile.

Vse sprejete dotedanje odločitve učinkujejo tudi proti tem tozdom, ki so vstopili v pravdo.

Za tako spremembo subjekta, ki je posledica univerzalnega nasledstva, ni potreben pristanek tozda, ki mora vstopiti v pravdo na podlagi solidarne odgovornosti. Prav tako ni potreben pristanek DO, čeprav se je ta že spustila v pravdo, ker za njene obveznosti odgovarjajo tozdi v njeni sestavi, na podlagi zakonite solidarne odgovornosti (člen 254., odstavek 1, ZOR). V primeru, če upnik ne odstopi od svojega zahtevka proti DO, a razširi še tožbeni zahtevek proti združenim tozdom v tej DO, gre za sosporništvo v smislu določil člena 196. odst. 1 in 2 ZPP. Do tega sosporniškega razmerja med DO in tozdi v njeni sestavi lahko pride tekom pravde vse do konca glavne obravnave. V tem primeru gre za enotno sosporništvo iz člena 201. ZPP na podlagi zakonite solidarne odgovornosti, ki jo imajo tozdi do DO, iz katere so nastale.

Toda če upnik v poteku pravde ne razširi svojega zahtevka proti tozdom v sestavi DO in če se niti eden izmed tozdom ne vključi v pravdo kot intervenient na strani DO kot glavnega dolžnika v smislu členov 206. do 209. ZPP, bo kljub temu sodna odločba proti DO imela pravni učinek tudi na pravice in obveznosti tozdom, združenih v to DO. Prav zaradi tega morajo imeti tozdi pravni interes, da prevzamejo procesno pravni položaj DO ali da se pridruži DO v postopku, ki ga je uvedel upnik. (člen 206. ZPP).

Vstop oz. vmešavanje v pravdo

Mogoč je na dva načina:
– da stranka da na naroku izjavo glede vstopa
– da pošlje pismeno izjavo o tem.

Tudi pismeni ugovor na plačilni nalog proti DO s strani tozdom pomeni, da tozd stopa v pravdo v svojstvu pooblaščenega intervenienta. Vsa pravna opravila tega tozda kot intervenienta v pravdi imajo pravne učinke proti ostalim tozdom (dolžnikom) in proti DO, samo če ta opravila niso v nasprotju z njihovimi pravnimi dejanji (člen 208. odstavek 4. ZPP). Lahko pa intervencijo tozda sodišče tudi omeji, če smatra, da zato ni pravnega interesa. Obstoj pravnega interesa se dokazuje z izvlečkom iz sodnega registra o vpisu vrste in obsega odgovornosti tozda za obveznosti DO. DO, ki ima v svojem sestavu tozde, namreč nima lastnih izbirnih sredstev in so njena pravna razpolaganja omejena le na združena sredstva tozdom v njeni sestavi. Dajanje ugovorov in drugih procesnih dejanj v pravdi temelji torej na podlagi zakonite solidarne odgovornosti tozdom za obveznosti DO, v katere sestavo so in iz katere so nastale (člen 261. odstavek 1 Zakona o obligacijskih razmerjih). To je procesna legitimacija, ki je vidna že iz tega, da vsak tozd poleg svojega imena nosi še firmo DO.

Uresničevanje pravic upnika proti tozdom za obveznosti DO – v izvršilnem postopku.

Zakon o izvršilnem postopku določa, da aktivna legitimacija za

uvedbo in vodenje izvršilnega postopka pripada osebi, ki je v izvršilnem predlogu označena kot upnik, medtem ko ima pasivno legitimacijo oseba, ki je na isti listini označena kot dolжник. Izvršilni sodnik praviloma lahko dovoli izvršbo samo proti osebi, ki je v izvršilnem predlogu označena kot dolжник. Če pa se izvršilni predlog glasi samo na DO, izvršbe ni mogoče opraviti na sredstva tozdom v njeni sestavi.

Izjemo tega pravila določa člen 22., odstavek 1. in 2. ZIP. Po tem določilu se lahko izvršba realizira tudi proti osebi, ki v izvršilnem predlogu ni označena kot dolжник, vendar samo pod pogojem, da upnik dokaže z javno ali po zakonu overovljeno listino oz. pravnomočno sodno odločbo, da je obveznost izpolnitve prešla na to drugo osebo. Pod takšnimi pogoji se lahko realizira izvršba proti tozdu na podlagi odločbe, izdane v izvršilnem postopku, v dveh primerih:

– če je do spremembe v organiziranosti prišlo med potekom postopka pravde in upnik dokaže z javno listino, da je obveznost izpolnitve prešla na ta tozd,

– če upnik v pravnem postopku naknadno izposluje sodno odločbo ali drugo dopolnilno sodbo, ki je izvršilni naslov.

V obeh primerih gre za vstop v pravice in obveznosti DO s strani tozda. To lahko v praksi nastane:

a) vsled organiziranja tozda v bivši enoviti DO

b) vsled združitve več DO v novo DO

c) zaradi izločitve dela DO iz sestava DO.

Pomembno je, kdaj je prišlo do spremembe subjekta – DO, ki je označen v izvršilni listini, saj od tega zavisi, kakšno dokumentacijo je

potrebno pripraviti, da se izvršba opravi.

Javno ali overovljeno listino je potrebno priskrbeti, če je do statusnih sprememb enovite DO prišlo po pravnomočnosti sodne odločbe, ki služi kot izvršilni naslov, oz. če je prišlo do teh sprememb v poteku pravde. V teh primerih je mogoče izvršbo opraviti proti kateremukoli tozdu v sestavi DO – dolžnika, če upnik priskrbi izvleček iz sodnega registra o vpisu konstituiranja tozda, proti kateremu je vložena izvršba.

Če pa je do organizacijskih sprememb znotraj DO prišlo pred vložitvijo tožbe, potem opisana navodila ne veljajo. V teh primerih pa mora upnik v izvršilnem postopku vložiti še dopolnilni izvršilni predlog, v katerem je konkretni tozd v sestavi DO označen kot dolжник. Da pa upnik to doseže, mora poprej vložiti tožbo za ugotovitev prehoda obveznosti na tozd, proti kateremu name-rava vložiti predlog.

Tožnik bo v pravnem postopku dokazoval, da ima pravni interes zaradi prikrajšane pravice do realizacije izvršbe proti tozdu, ki je dolжник, nima pa proti njemu izvršilnega naslova. Gre za ugotovitev, da se postavi novi subjekt pravnega razmerja, kjer že obstaja izvršilni naslov, vendar so ti subjekti različni od tistih, ki so navedeni v izvršilnem predlogu oz. izvršilni listini.

V izvajanju pravde za izdajo navedene deklaratorne sodbe o prehodu pravic in obveznosti na novo organizirani subjekt na podlagi jamstva, mora upnik dokazati vrsto in obseg (solidarne ali subsidiarne) odgovornosti s sodnim izvlečkom iz registra, ki je v skladu s SaS o združitvi v DO oz. SaS o razporeditvi pravic in obveznosti.

Iz računalniških centrov

Z »Mercatorjevo« naročilnico ceneje
Center za obveščanje

Preprosto, razumljivo in hitro v svet računalništva

Zveza organizacij za tehnično kulturo je bila med prvimi založniki pri nas, ki so ponudili lačnemu trgu računalniško literaturo in kasete, na katerih so posneti originalni programi za ZX Spectrum.

Vsekakor so ZOTKS poskrbeli za to, da smo dobili prevod štirih knjig o računalništvu pod skupnim naslovom RAZUMLJIVO IN PREPROSTO, zbirke, ki je bila leta 1983 v Angliji ocenjena kot najboljši osnovni priročnik za začetnike, pri nas pa se je zaradi svoje kakovosti uvrstila v zbirko PRESEK. V to zbirko jo je uvrstilo društvo matematikov, fizikov in astronomov zaradi njene strokovne vrednosti...

Prva izmed štirih knjig zbirke »RAZUMLJIVO IN PREPROSTO« je UVOD V RAČUNALNIŠTVO, ki jo je napisal Peter Laferty. Bralca na poljuden način popelje v svet računalnikov. V njej zveš skoraj vse, kar moraš vedeti, preden se odločiš za nakup hišnega računalnika. V knjizici, ki obsega 150 strani, je še ščepec osnov pisanja programov v basicu, prav tako pa avtor ni zanemaril notranjega ustroja in osnov računalnika.

Druga knjiga zbirke »PRVI KORAKI V BASICU« pa je priročnik, ki ga iz lastnih izkušenj lahko zelo priporočim vsakemu začetniku. Knjiga je pisana na zanimiv način, ne pretežno in ne preučeno, tako, da jo bo razumel tudi tisti, ki se je komaj naučil poštevanke. V njej je abeceda basica napisana tako, da jo hitro obvladaš in da lahko tudi sam sestaviš kakšen ne prezahteven programček. Ocenjevalec Bojan Mohar je o njej zapisal:

»Pred nami je nedvomno ena najboljših knjig o programskem jeziku basic. Namenjena je vsem, ki bi se radi naučili osnov programiranja v tem računalniškem jeziku. V primerjavi z večino obstoječih učbenikov je napisana zelo jasno, razumljivo in zanimivo...«

Nič manj nista zanimivi tudi knjigi »UČENJE Z RAČUNALNIKOM, ki na preprost način prikaže prednosti učenja z računalnikom.

Avtorja se zavedata, da smotrnoučenje z računalnikom vsestransko

razvija učenčeve zmožnosti in njegovo kreativnost, je zapisal v uvodu ocenjevalec Tomaž Pisanski. Zadnja knjiga »IGE, GRAFIKA IN ZVOKI« pa nam pove, kako računalniki ustvarjajo risbe in zvoke ter podrobno opisuje nastanek in razvoj računalniških iger.

Vsaka izmed knjig stane 1.100 dinarjev, vendar pa nudi založnik delavcem Mercatorja posebne ugodnosti – nižjo ceno.

Kdor pa bi se rad le površno seznanil z računalnikom, mu ZOTKS nudi slikanico RAČUNALNIŠTVO V 45 MINUTAH. Čeprav je knjižica pisana za cibicane, je bosta vesela tudi očka ali mamica, kajti knjiga je namenjena računalniškemu opismenjevanju vseh generacij. Če jo preberete, bo to zadostovalo za vaše potrebe po računalniškem znanju, in lahko boste rekli, da ste računalniško pismeni. Za 270 din, kolikor stane knjiga s popustom za bralce našega časopisa, si lahko pridobite toliko znanja, kot v kakšnem uvodnem računalniškem tečaju za 20-krat višjo ceno.

Zveza organizacij za tehnično kulturo pa ponuja tudi več kaset s programi za ZX Spectrum 48 K. Za

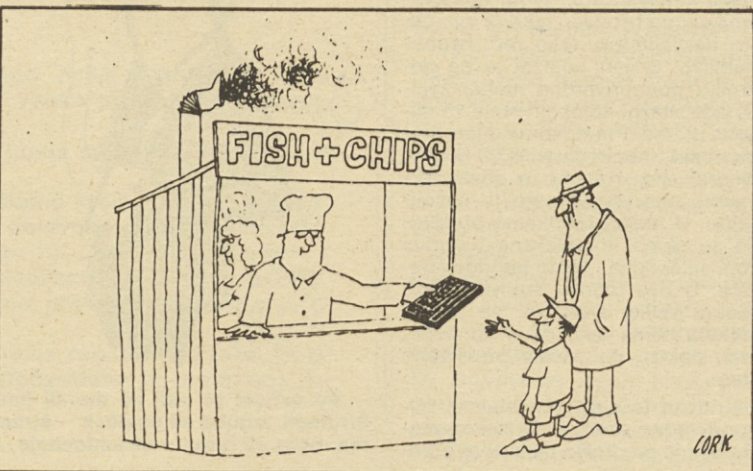
vse, ki se uče angleščine, bo zanimiv slovarček (kasetna in knjižica), ki vsebuje 1112 najpogostejših angleških besed in 2063 slovenskih. Slovarček nudi možnost učenja angleških besed na zanimiv način ter razbija enoličnost šolarjevega dela.

Tu je še več kaset, namenjenih našim najmlajšim – cibibanom. Prva med njimi, CIBIBANOVA ABECEDA, naše nedebedneže popelje v svet črk. Sledita ji računalniški kaseti CIBIBAN ŠTEJE in CIBIBAN RAČUNA.

Davor Bonačič, predavatelj tehnične fakultete v Mariboru, je programe prilagodil domišljjskemu svetu otroka. Čeprav nista to edini tovrstni kaseti na tržišču, pa po

svoji kakovosti ne zaostajata za drugimi, kar potrjujejo tudi pohvalne kritike angleških firm »Sinclair Research« in »Oasis Software«, ki menijo, da so programi dovolj zanimivi tudi za angleške založnike.

Kasete, ki sicer stanejo 800 dinarjev, lahko delavci SOZD MERCATOR-KIT dobe s 15% popustom. Še zlasti zanimiva pa je ponudba z OTKS, ki nudi dve knjigi iz zbirke RAZUMLJIVO IN PREPROSTO S HIŠNIM RAČUNALNIKOM ter eno kaseto z računalniškimi programi, za 2.000 dinarjev. Prav tako za 2.000 dinarjev lahko dobite 3 kasete po lastni izbiri. To pa so ugodnosti, za katere je ob koncu šolskega leta, ko naše šolarje nagrajujemo za njihov uspeh, dobro vedeti.

Naročilnica

ZVEZA ORGANIZACIJ ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE,
Ljubljana, Lepi pot 6

Nepreklicno naročam sledeče knjige s 15% popustom na ceno 1.100 din:

A. Uvod v računalništvo
C. Učenje z računalnikom
B. Prvi koraki v basicu
Č. Igre, grafika in zvoki

Naročam knjigo:

D. Računalništvo 45 minutah
po ceni 270 din (popust za bralce »M«)

Naročam kasete:

E. Cibibanova abeceda
F. Cibiban šteje
G. Cibiban računa
s 15% popustom na ceno 800 din za kaseto.
H. Naročam paket treh kaset za ceno 2.000 din
I. Naročam paket dveh knjig pod zgornjo šifro in šifro ter kaseto pod šifro

Knjige bom plačal pošti po povzetju.

Ime in priimek _____

Ulica (kraj) _____

Štev _____

Poštna številka in naslovna pošta _____

Radnički savet SOUR-a o odnosima raspodele

Centar za informisanje

Podrška rukovodstvu u prevazilaženju ograničenosti

Kako poslovodni savet, tako je i radnički savet SOUR-a krajem maja posvetio najveću pažnju razmatranju poslovnih rezultata prvog kvartala. O njima je u uvodnoj reči govorio drug France Kastelic, pomoćnik direktora »Mercator-Interne banke«. Na žalost u diskusiji koja je usledila, nisu učestvovali delegati onih organizacija koje su poslovale sa gubitkom, uprkos tome da su bili posebno podataknuti da nešto kažu o problemima svojih OOUR-a.

Delegat radne organizacije »M-Hoteli gostinstvo«, drug Metod Škerjanec, naglasio je da postoji primetna neusklađenost između odnosa raspodele i uspeha poslovanja. Ovaj će se problem morati što pre rešiti, pošto već uzrokuje negodovanje u pojedinim sredinama. U diskusiju se uključio i predsednik PO drug Miran Goslar sa mišljenjem da politika raspodele ukazuje na različite pristupe, što prouzrokuje nedopustne razlike u visini ličnih dohodaka.

Iako su podaci o poslovnim rezultatima za prva tri meseca povod za alarm, problem ne predstavljaju samo gubici, već i odnosi raspodele. »To, što imaju veće lične dohotke oni koji posluju sa gubitkom, neprihvatljivo je i stoga podržavam predlog druga Škerjanca da o tome progovorimo,« naglasio je Miran Goslar.

Svaka organizacija bi trebalo da upoređuje svoje poslovanje sa ostalim srodnim organizacijama u našem sistemu, a ne sami u opštini, odnosno mesnoj zajednici. Treba da se upitaju zašto su drugi efikasniji. U analima koje pravimo, ne smeju da gledaju samo sebe, već im ove analize moraju poslužiti za upoređenje.

U diskusiji je, dalje, rečeno da se brojni razlozi za slabo poslovanje nalaze i u neracionalnosti. Svako bi morao dobro pogledati sebe i potražiti odgovarajuća rešenja, pošto slabosti u privredjivanju pokazuju, da imamo loše gospodare.

Ne može sve ići po starom, kao do sada. Udruživanje i nova organizacija moraju uticati na svakog pojedinca u sistemu. Delegati stoga podržavaju rukovodstvo SOUR-a u zajedničkoj politici razračunavanja sa različitim egoizmima i ograničenošću kojih u našem sistemu ima još mnogo.

Protiv toga teško ćemo se boriti, ali je, ta bitka pred nama – rečeno je na sednici radničkog saveta. Borba neće biti laka i ako bude potrebno, sistem će izdvojiti (izbaciti) pojedine članice, odnosno dopustiti da propadnu. Njihov pad neće predstavljati uništenje, već novi uspon, pošto će onaj ko propadne, propasti zbog slabog privredjivanja. A to ne znači da će SOUR ostaviti radnike takve organizacije na cedilu.

Nakon diskusije delegati su usvojili zaključak da su poslovni rezultati nezadovoljavajući i da organizacije koje su poslovale sa gubitkom, moraju pripremiti efikasne programe za otklanjanje poremećaja.

Pomoćnik potpredsednika PO SOUR »Blagovni promet«, drug Marko Bokal je zatim informisao radnički savet o sprovođenju samoupravnog sporazuma o trajnoj poslovnoj saradnji i udruživanju rada i sredstava između organizacija na veliko i organizacija na malo u SOUR-u. Skrenuo je pažnju na činjenicu da brojne organizacije koje su se priključile SOUR-u ove godine, nisu poslale izjavu

o pristupanju sporazumu. Radnički savet je stoga usvojio zaključak da izjave moraju poslati najkasnije do 15. juna ove godine. Takodje je usvojen zaključak o rebalansu plana radnog prometa za ovu godinu. Istovremeno je data preporuka, da članice SOUR-a međusobno ne posluju menicom, pošto takav način šteti sistemu kao celini.

Delegati radničkog saveta SOUR-a razmatrali su i polazne osnove za formiranje fonda rizika za unapređivanje izvoza. Bili su mišljenja da je akt kao takav dobro koncipiran, ali da u nedovoljnoj meri uvažava već

usvojene akte na nivou SOUR-a.

Dalje su delegati diskutovali o zaključcima akcione konferencije SKJ o položaju trgovine te usvojili zaključak da se svi trgovački OOUR temeljito pripreme za diskusiju o trgovini koja će se održati 26. juna u republičkoj skupštini. Svoje stavove i mišljenja treba da posreduju preko delegata u veću udruženog rada republičke skupštine.

Na kraju je predsednik KO sindikata SOUR-a, drug Josip Kovačić, upoznao delegate sa polaznim osnovama (platformom) za oblikovanje nagrada i priznanja SOUR Mercator-Kit. Polazišta su samo osnov za dalju akciju i pripremu pravilnika. Delegati su se dogovorili i o tome da će seminar biti odgođen i održaće se nakon godišnjih odmora, a biće spojen sa prvom jesenjom sednicom radničkog saveta.

Savetovanje komunista SOUR-a

Centar za informisanje – A. D.

»Dosta nam je zaključaka, potrebna je akcija...«

Početkom juna je na sedištu OOUR-a održano savetovanje komunista, predstavnika radnih organizacija i poljoprivrednih zadruga sa područja agro-prehrambene proizvodnje SOUR-a »MERCATOR-KIT«. Inicijativu za savetovanje dalo je predsedništvo CK ZK Slovenije, a na njemu su razmatrani nacrti zaključaka akcione konferencije, održane od 13.–14. juna u Novom Sadu te imenovali dva delegata za konferenciju.

Već u uvodnim rečima zamenik predsednika PO SOUR-a, drug Tone Mastnak, kritički je ocenio predlog stavova, odnosno zaključaka koje je ponudio organizacioni odbor za pripremu akcione konferencije komunista osnovnih organizacija agro-prehrambene proizvodnje. Svi prisutni složili su se njegovom konstatacijom da su stavovi suviše uopšteni i da, ako ih već donosimo, treba da budu takvi da mogu dati konkretne rezultate. Ako je bilo mišljeno da ovakva savetovanja doprinose boljim rešenjima, onda treba istovremeno konstatovati da je materijal stigao u bazu isuviše kasno, što će uticati na kvalitet i efikasnost javne rasprave među komunistima.

U raspravi je naglašeno da imamo veoma malo mogućnosti da afirmišemo naše autentične stavove, pošto – kako se vidi – savezni forumi nastoje afirmisati stavove što uopštenije, jer tako mogu i najmanje pogrešiti pravac.

U nastavku je drug Tone Mastnak izneo mišljenje da se produktivnost rada može povećati samo uz stalan pritisak tržišta, te da sada treba spašavati glavnu proizvodjača, ali ne i one koji su najneefikasniji. Istovremeno bi trebalo u društvu stvarati stabilne odnose za prosečnog proizvodjača. Trebalo bi rešiti pitanje socijalne rente koja je posledica različitih uslova privredjivanja.

Poznato je da poljoprivrednici ponegde već ostavljaju stočarstvo i bogate se, na primer, na račun kukuruza, što je neprihvatljivo. Morali bismo sprečavati ovakve pojave, a istovremeno obezbediti interesovanje za uzgoj stoke.

Iako su melioracije izuzetno značajne, još veći značaj ima planinska poljoprivreda, jer zbog iseljavanja poljoprivrednika sa planina zauvek gubimo njihova imanja.

Predstavnik poljoprivredne zadruge Metlika smatrao je kako pristajanje na ponudjene stavove u materijalima znači pristajanje na nazadovanje, pošto smo u Sloveniji na području organizacije poljopri-

vrede već prilično ispred onoga što danas nude stavovi akcione konferencije. Pomenulo je i pitanje investiranja koje još nije takvo da bi odgovaralo kako razvijem, tako i nerazvijanim područjima u zemlji. Izneo je mišljenje da ni u kom slučaju ne smemo da žrtvuemo napredak koji smo postigli, na račun proseka, jer mogućnosti za povećanje proizvodnje postoje samo onda kada ne pristajemo na prosečnost.

Predstavnik OOUR-a »Posestva« Ljubljanskih mlekarna, drug Franc Zalar konstatovao je da smo imali već niz rasprava u konferenciji, a rezultata nema nigde. Skrenuo je pažnju na apsurdne koji se događaju kod nas i to ilustrirao primerom »Crvene zastave« koja je najveći jugoslovenski izvoznik – kukuruza!

U svetu od tog kukuruza izradjuju oko 2.000 proizvoda. Zašto ih ne bismo proizveli mi sami i time više utržili za naš kukuruz?« upitao se Zalar i rekao da bi konferencija morala uticati i na korekciju separata Krajerove komisije. Po njegovom mišljenju Savez komunista morao bi pokrenuti organizovanu akciju za smanjenje troškova proizvodnje. Takodje, trebalo bi odlučno nastupiti protiv monopolista, u koje se mogu ubrajati i proizvođači semena kukuruza koji svoje seme veoma skupo prodaju, iako je ovo često nekvalitetno, tako reći neupotrebljivo. Sličan položaj je na području poljoprivredne mehanizacije, gde silažni kombajn staje 15 miliona dinara. Prema tome, njegov bi radni sat trebalo da staje 50 hiljada dinara, ako uzmemo u obzir normalnu amortizaciju, što je besmisleno. U našim fabrikama proizvode se samo kompleksna djubriva koja su skuplja i često neodgovarajuća. U ove fabrike suinvestiramo veoma velika sredstva, ali pravih efekata nema tako da u konačnoj fazi dolazi do velike društvene štete.

Kritičan je bio i predstavnik poljoprivredne zadruge iz Novog mesta koji je predložio da autore pred-

Ima nešto
važno

Za mercatorovce
van Slovenije

»Mercator – KIT« medju najvećim jugoslavenskim izvoznicima

U protekloj godini je 1297 jugoslavenskih izvoznika ostvarilo 10.254,2 miliona dolara izvoza. Prosečno je svaki od njih realizovao 7,9 miliona dolara. Najveći broj spoljno-trgovinskih organizacija – izvoznika bilo je prošle godine u Sloveniji, a najmanje na Kosovu. Ipak, najveći se izvoz na pojedinu spoljno-trgovinsku organizaciju ostvaruje u Srbiji bez pokrajina (11,6 miliona dolara), a najmanje u Makedoniji (3,7 miliona dolara). U pregledu kojeg je pripremio beogradski mesečni list »Direktor«, obuhvaćenih je 88 izvoznika koji su u protekloj godini ostvarili čak 77,02% celokupnog izvoza.

Za »Mercator-KIT« je interesantan podatak da smo bili u protekloj godini medju 88 izvoznika na 35. mestu, a godinu dana ranije tek na 63. mestu. Na 36. mestu se nalazi »RMK Zenica«, a iza nje »Interimpeks« i »Metalka«. U zajednički izvoz smo doprineli 65.002 miliona dolara, odnosno 0,63%. Ako detaljnije pogledamo spisak 88 najvećih, još uvek je na 1. mestu »Centrotekstil« sa 781,4 miliona dolara izvoza, što predstavlja u ukupnom zbiru 7,61%. Sledeća je Savezna direkcija za rezerve sa 438,3 miliona dolara, odnosno 4,72%, »Generaleksport« sa 397,4 miliona dolara, odnosno 3,87%, »Energoinvest« sa 386,9 miliona dolara ili 3,77% itd.

U pomenutom pregledu nisu odvojeni konvertibilan i klirinški izvoz. Kada bismo to učinili, spisak bi bio znatno drugačiji. Brojni sa repa spiska time bi se skokovito popeli, dok bi se pojedine organizacije sa vrha spiska našle pri dnu. Slika bi se menjala u još većoj meri, kada bismo uzeli u obzir pokrivenost uvoza sa izvozom, jer je poznato da najveći izvoznici čak više uvoze, nego što izvoze.

Priredio A. D.

loga stavova za akcionu konferenciju obavestimo, kako se sa njima u naš život unosi samo još veći kaos, pošto nikoga ni za šta ne obavezuju, te predstavljaju samo bacanje dragocenog papira.

»Mnogo se priča o organizaciji poljoprivrede, ali i pored toga konstatujemo da u ostalim republikama tek nastoje uvesti organizaciju, kakvu kod nas već dugo imamo. Drugi primer nedoslednosti stavova je da nigde nije pomenuto jedinstveno jugoslavensko tržište. Postavlja se pitanje da li su autori na to zaboravili ili više uopšte ne računaju sa njim? Sećam se da je slična konferencija bila pre 12 godina. Ni stavovi nisu bili mnogo različiti od ovih. Nikada ih nismo opozvali – zašto onda sada moramo osvajati iste koji po svoj prilici, podjednako kao raniji, neće menjati odnose. Konferencija mora da da nešto više od ovih bleđih stavova. Potrebna je konkretna akcija, dosta nam je zaključaka« rekao je delegat iz Novog mesta.

U raspravu se uključio i predsednik PO SOUR-a, drug Miran Goslar, koji je skrenuo pažnju na činjenicu da od konferencije ne treba mnogo

očekivati. Ali to nikako ne znači da trebamo biti indiferentni. Smatrao je da diskusija ne može da utiče na izmenu predloga stavova akcione konferencije, pošto je i ona suviše uopštena. Stoga je predložio da se u Novom Sadu nastupi sa amandmanima na ponudjene stavove te konkretnim predlozima teksta stavova, s tim da se prethodno usaglasu u republici. Ove amandmane i predloge neka zajedno iznese jedan delegat, pošto ćemo samo tako biti efikasni. Međutim, nema potrebe, pa ni mogućnosti, da u njih strpamo svu slovenačku specifikku. Moramo biti svesni toga da je jugoslavenska politika još uvek orijentisana u ratarstvo, dok je za nas naročito interesantno stočarstvo.

Na kraju su predstavnici agro-prehrambenih organizacija SOUR-a izabrali dva delegata za akcionu konferenciju o poljoprivrednoj proizvodnji u Novom Sadu. Jednoglasno su predložili da su to drugovi Tone Mastnak i Franc Zalar, a istovremeno izrekli i kritiku forumima koji su prekasno dostavili materijale i time ustvari onemogućili kvalitetnije pripreme na konferenciju.

– Po mojem bi tudi mi morali imeti gospodarstvo organizirano kakor Štrumpf. Izguba ali dobiček – štrumfarija, uspeh ali neuspeh – štrumfarija, uvoz ali izvoz – štrumfovanje...

Iz Mercator — KŽK Gorenjske

Lado Stojič

Letošnji obrambni dan

V delovni organizaciji Mercator-Kmetijsko Živilski Kombinat Gorenjske že vrsto let prirejamo posebno obliko usposabljanja najodgovornejših nosilcev obrambno varnostnih nalog celodnevni obrambni program. Obrambni dan je bil letos izveden 7. 6. 1985 pod vodstvom vodje obrambnih priprav, mag. Janeza Tavčarja, v organizaciji referata za SLO in DS.

Vabljeni so bili vodje obrambnih priprav vseh tozdov in delovne skupnosti skupnih služb, predsedniki komitejev za SLO in DS, predsedniki delavskih svetov, načelniki NZ, vodje sektorjev v DSSS, služba varnosti pri delu. Vključili smo tudi goste iz občine Radovljica ter iz Delovne skupnosti SOZD, odkoder sta se prireditve udeležila ing. Marko Glažar in Milan Tatalović, referent za SLO in DS na ravni sozda.

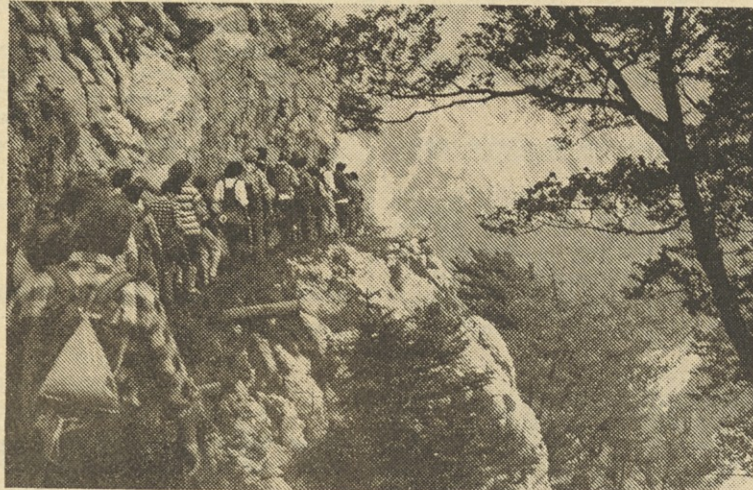
Vaja vsako leto poteka v eni od gorenjskih občin, koder je sedež vsaj enega obrata naše

DO. Tokrat je potekala na območju občine Radovljica, kjer je sedež naše TOK. Spored obrambnega dne je bil zelo pester. Obsegal je razširjeno sejo komiteja občine Radovljica, ogled republiškega obrambnega centra v Poljčah, streljanje s pištolo in planinski pohod. Zbor za vse udeležence je bil v upravni stavbi temeljne organizacije kooperantov, kjer je bil podrobno predstavljen program. Na razširjeni seji komiteja za SLO in DS smo obravnavali varnostno politično problematiko v DO in se seznanili z

dovljica: predsednik komiteja za družbeni plan in gospodarstvo, mag. Pavel Žerovnik, in referentka za kmetijstvo, ing. Andreja Ropret. Na kratko sta nam predstavila družbenoekonomski položaj občine in razložila njen načrt za proizvodnjo v morebitni vojni. Predelavo hrane, ki je ena od prvenstvenih dejavnosti naše DO, je zaradi prisotnosti KŽK v vseh občinah Gorenjske treba načrtovati na ravni področja, hkrati je tudi vsaka občina dolžna zagotoviti

gradivom »Načrt sovražne emigracije in naloge nosilcev aktivnosti SLO in DS«, ki ga je posredoval RSNZ.

Našega srečanja sta se udeležila predstavnik občine Ra-

Mercator na Gorenjskem

lastno preskrbo v morebitni vojni. Zato nastajajo veliki problemi pri načrtovanju pretoka surovin iz ene občine v drugo in pri usklajevanju vloge naše DO v preskrbi pokrajine kot celote.

Iz Radovljice je udeležence obrambnega dneva pot vodila v Poljče, kjer so si ogledali republiški obrambni center. Tu usposabljuje za obrambo delavce družbenopolitičnih skupnosti, za kar imajo na voljo naj-sodobnejšo opremo in strokovnjake. Center je udeležencem zapustil globoke vtise, saj je tolikšno strokovnost in usposobljenost videti le malokje. Od tu je pot vodila v Drago, kjer je štab TO občine Radovljica izvedel tekmovanje v streljanju s pištolo. Dosežki so pokazali, da so očitno najbolj natančne ženske, saj so presenetljivo zavzele prvo mesto.

Sledil je pohod na planino Prevaljo, kjer so udeleženci poizkusili hrano, ki jo je moč dobiti na planini. Tak način prehrane bi bil primeren tudi v izrednih razmerah ali v vojni. Po odmoru na planini so se udeleženci po malo znani gorski stezi, ki poteka po zelo razgibanem zemljišču, odpravili na Ljubelj, od tu pa z avtobusom domov.

Obrambni dan je za gorenjski kombinat velikega pomena. Je učinkovita oblika usposabljanja in obveščanja vodilnih delavcev, ki bodo po morebitnem sovražnem vdoru na najodgovornejših mestih v sistemu SLO in DS. Obrambni dan v KŽK pripomore k poenotenju obrambnih dejavnosti in k pripadnosti kombinata (»KŽK-jevski duh«), ki je nujnost za skupne akcije, za uveljavitev enotne DO — nosilke sistema SLO in DS.

Izvedeli pred zaključkom redakcije

V M-KZ »Krka« uspelo

Na referendumu v KZ Krka Novo mesto so se delavci in kmetje 21. junija odločili za spremembo samoupravne organiziranosti. V TZO KMETOVALEC so se združile TZO Klas, Mirna peč

TZO Kmetijstvo, Straža TZO, Kmetovalec, Novo mesto.

V TOZD BRAZDA-AGRO-SERVIS sta se združili

TOZD Brazda in TOZD Agroservis

Mercator na Dolenjskem

Kaj se kuha za 21. 6., v KZ Krka?

Ideja: Tomaž Smalič
Risba: Mitja Šipek

Zadružni dan KZ Krka
Jože Kirm

Prestavili so ga zaradi dežja

Delavci kmetijske zadruge Krka, kmetje — člani zadruge in naši upokojenci vsako pomlad praznujemo zadružni dan.

Za letošnje praznovanje 8. junija smo izbrali jaso blizu Dolenjskih Toplic.

Ob takšnih priložnostih imamo krajši kulturni spored, športna srečanja, srečelov, delavcem pa podelimo jubilejne nagrade in priznanja za 10., 20. in 30. letno delo v zadrugi. Na koncu seveda sledi zabava! Skrb za jedačo, pijačo in postrežbo so letos prevzeli naši delavci iz Straže in Dolenjskih Toplic.

Žal nam jo je v soboto 8. junija zagodel dež tako, da je bila prireditev zadnji hip odpovedana in preložena na soboto 22. junija.

Pogovor s sodelavko — štipendistko Titovega sklada

Miran Šubič

Šola za življenje

Navadno se za mnoge obvezno šolanje konča s formalno pridobljeno izobrazbo. Izjeme so vedno vzbujale pozornost, in to velja tudi za Suzano Umnik, ki bo skoraj diplomirala — kot štipendistka Titovega sklada. Pred dnevi je praznovala tudi jubilej — enajst let v delovnem kolektivu KŽK, oziroma v tozdu Mlekarna. Zdaj, ko končuje šolanje ob delu na Višji ekonomsko komercialni šoli (VEKŠ), lahko marsikaj pove o tem, kakšna odrekanja so zanjo.

»V tretjem letniku takratne gimnazije sem se poročila. To je zame pomenilo novo razsežnost v življenju — zakon, materinstvo, vse kar sodi zraven. Danes imam dva otroke, oba že precej časa v osnovni šoli — drugi in četrti razred.«

Med tem časom ste uspešno končali šolanje ob delu, ki ga danes ne zmore vsakdo. Je to odraz trme, volje, vztrajnosti?

»Ker nisem dokončala gimnazije, sem najprej naredila trgovsko šolo, nato srednjo komercialno, nato še študij VEKŠ. Delati sem začela kot preštevalka embalaže, zdaj pa sem v tajništvu. Štipendirala me je moja delovna organizacija, KŽK. Vztrajala sem in zdaj gre šolanje h koncu. Ni bilo vedno lahko ob dveh otrokih, možu, družini. Titov sklad je zahtevna naloga za študenta — gre za visoko povprečje ocen (vsaj prav dobro) in druge zahteve. Dopust, ki sem ga uporabila za študij, povrne sklad iz štipendije, če pa ga ne uporabim, denar

od štipendije ostane meni. Hvala-ležna sem tudi Veri Kopač, ki me je spodbujala, da bi dosegla potrebne visoke ocene in to se je zgodilo. Štipendija Titovega sklada je motiv, spodbuda in res tudi nagrada,« pravi simpatična Suzana Umnik, katere mož je pek v eni najbolj znanih pekarn, v Šenčurju pri Kranju.

»Za pridobitev te štipendije je potrebna tudi delavnost v samoupravnih organih, skratka aktivno delo v kolektivu. Seveda pa je vse to povezano tudi z dejstvom, da sem — na primer — še v petek šla v šolo, v soboto rodila in potem čez dobre 14 dni zopet hodila v šolo, ki sem se je lotila zares resno.«

Kaj vam bo omogočila izobrazba prve stopnje?

»Položaj takih kadrov ni ravno rožnat, zato me je KŽK tudi štipendirala in, lahko rečem, da sem podpora našla tudi v tozdu, saj so mi vsi — razen nekaj izjem — pomagali, da sem se prebila skozi študij. Predavanja

Predstavljamo

niti niso problem, bolj je naporen študij. Čas pač hiti, tu pa so še družina, mož, otroci, druge obveznosti,« pravi Suzana, ki ji je zdaj 31 let.

»Upam, da se bo tudi znotraj našega kombinata našlo ustrezno delovno mesto zame. Zdaj še vedno delam v tajništvu tozda Mlekarna. Seveda sem zadovoljna, da sem vztrajala in dokončala šolanje — tudi s pomočjo štipendije Titovega sklada, ki je pri nas premalo izkoriščena.«

Razveseljivo je, da so v našem sozdu še ljudje, ki vztrajajo pri pridobivanju izobrazbe. V generaciji Suzane Umnik sta na koncu ostali vsega dve študentki ob delu. Tudi to je dokaz volje in poguma ženske, ki je ob delu in družini zmogla voljo še za študij.

»Podpirali so me v tozdu in delovni organizaciji — to veliko pomeni,« pravi Suzana, ki je med najinim pogovorom odgovorila vsaj na deset telefonskih klicev in odpravila pet obiskov.

Delo v pisarni je lahko tudi zanimivo in odgovorno, to sama dokazuje. Kaže, da si je s svojim vztrajanjem pri izobraževanju kot ena redkih Titovih študentk ob delu zadala v življenju še odgovornejše naloge. Do zdaj jih je vestno izpolnjevala skozi delo in učenje.

Prejemniki medalj na novosadskem sejmu

Kupček zlata narasel

V prejšnji številki smo objavili poročilo o uspehih Mercatorjevih članic na sejmu v Novem Sadu. Izvedeli smo, da je teh odličij še več. Prejeli so jih:

KŽK Gorenjske, TOZD Mlekarna Kranj	— za škopilnice — 1 × zlata
— za sir gauda 45% — 1 × velika zlata	— za prevlečen atomizer (1000 l) — 1 × srebrna Ljubljanske mlekarnarje
— 1 × zlata	— za stiški sir — 1 × bronasta
— za sir gauda 35% — 1 × srebrna	— za sir posavec — 1 × srebrna
— za maslo I. kl. — 1 × bronasta	
KŽK Gorenjske, TOZD Agromehanika Kranj	— za sir gauda — 1 × bronasta

Posrednik — nova trgovina na Ptuj

Kristina Antolič — MIP Ptuj

Popestrena trgovska ponudba

V tozdu Maloprodaja MIP Ptuj so ustanovili prodajalno rabljenih predmetov z imenom Posrednik. Prodajalna je v starem jedru Ptuja, na Slovenskem trgu 3. V Posredniku si obetajo uspešno poslovanje, istočasno pa jim je nova trgovina omogočila zaposlitev odvečnega števila njihovih trgovcev.

Kakšen je način poslovanja? Rabljene predmete, ki jih ljudje ne potrebujejo več, morajo pa biti brezhibni, bodo v Posredniku prodajali v svojem imenu in na račun strank. Pogodba za komisijsko prodajo, ki jo skleneta komisionar in komitent, vsebuje poleg cene in provizije še za te posle običajna določila.

V pogodbenem roku lahko komitent dvigne blago, če ga komisionar ni prodal, v nobenem primeru pa ne po izteku dveh mesecev od sklenitve pogodbe. Prav tako je določilo za

dvig kupnine, ki jo mora komitent dvigniti v roku enega leta.

Če v pogodbenem roku blago ni prodano, ga lahko komitent med tem časom dvigne, vendar mora plačati posredniku — komisionarju del stroškov za kritje skladiščnih in drugih poslovnih prostorov.

Zamisel o takšnem poslovanju je vsekakor koristna in prepričani smo, da bo poslovanje v Posredniku odlično steklo. Trgovina bo poslovala od 9. do 16. ure in bo tako prilagojena željam kupcev.

Mercator-Izbira-Panonija je nedavno odprla prodajalno Posrednik, kjer so pričeli prodajati rabljene predmete v svojem imenu in na račun strank.

SLAVICA v Lackovi ulici v Ptuj je po svoji pestri izbiri metrskega blaga postala zelo znana. Vse to se opaža tudi v povečanju realizacije. Solidna postrežba ter estetsko aranžirana izložba pritegneta kupca v prodajalno. Pridite in prepričajte se sami!

Mercator-Rožnik, TOZD Dolomiti je 12. junija odprl na ulici 6. maja na Vrhniki prenovljeno samopostrežno trgovino. Kot nam je dejala poslovodkinja Vera Grebenc, so s prenovo pridobili 38 m² prodajne površine, skupno je sedaj 230 m² in 114 m² skladiščnega prostora. Računajo, da jim bo naložba (prenova je stala okoli 10 milijonov dinarjev) omogočila, da bodo znatno povečali promet. Enajst delavcev te trgovine je pred obnovo imelo 15 do 17 milijonov dinarjev mesečnega prometa, dnevno pa se je pred blagajnami vrstilo okoli dva tisoč kupcev. Ker pa so pred kratkim v sosesčini zgradili nove stanovanjske bloke, se bo njihovo število verjetno še povečalo. Ob otvoritvi je poslovodkinja (na sliki levo) prvemu kupcu izročila skromno darilo.

Povečava na Vrhniki

Foto: Andrej Dvoršak

Nova samopostrežba Maloprodaje

Kristina Antolič

Iz šole trgovina

V tem srednjeročnem obdobju v tozdu Maloprodaja, MIP Ptuj, niso načrtovali novogradenj, saj kot večini OZD finančna sredstva tega niso dovoljevala. Z brezplačnim prenosom dela 200 let stare šole v Trnovski vasi na delovno organizacijo ter zamisel za njeno prenovo pa je trgovina dobila nove prodajne površine.

Lani avgusta so pričeli s prenovitvenimi deli, kleti in pritličja. Razen električne napeljave je vsa dela opravila vzdrževalna ekipa tozda. Tako so krajanji tega nerazvitega predela Slovenskih goric dobili lepo samopostrežbo s površino s 70 m². Načrtovan je bife z 18 m², ki pa še ne obratuje, saj ta prostor trenutno uporabljajo za priročno skladišče.

mopostrežba bo poslovala od 8 do 18. ure, pozimi pa bodo obratovalni čas skrajšali z eno uro.

Načrtujejo dvakrat večji pro-

met kot doslej z le polovico več zaposlenimi (načrtovanih 6 delavcev). V prvih dneh se je že pokazalo, da bo plan, 4,2 milijona povprečnega mesečnega prometa, lahko realizirali.

Ne samo trgovci, ki delajo v tem kraju, tudi krajanji Trnovske vasi so bili na dan otvoritve, dne 3. junija, več kot zadovoljni.

»Enostavno verjeti ne moremo, da smo dobili tudi mi enkrat lepo samopostrežbo,« je dejala na otvoritvi predsednica skupščine krajevne skupnosti Trnovske vasi. Še bolj zadovoljni in nasmejani obrazov so bili mali šolarji, saj so dobili prednost pred odraslimi in so si prvi ogledali novo prodajalno, pa še zato, da so kot prvi potrošniki prejeli žvečilni gumi.

Mercator v SV Sloveniji

Do sedaj je prenova stala 6,2 milijona dinarjev. Omogočila je, da so povečali izbiro blaga, ki je v stari, klasični prodajalni ni bilo zaradi prostorske stiske. Delovni čas so prilagodili potrebam in željam krajanov. Sa-

Krajanji so bili zelo veseli nove trgovine. Na otvoritev so prišli vsi — od dojenčkov do starčkov...

Novosti v prodajalnah MIP Ptuj

Konfekcija za mlade

V MIP Ptuj, tozdu Maloprodaja, so pretekli mesec obnavljali enega največjih prodajnih objektov — Blagovnico. V prvem nadstropju so ustanovili novi oddelek s konfekcijo za mlade: M + M. Oddelek je sicer malo potisnjen v kot, vendar pri izbiri blaga mladino to sploh ne moti. Izbira je bogata, ne samo za mlajši rod. Tudi odrasle primami, da pobrska po najnovejši modi. Predvsem je oddelek dobrodošel tistim kupcem, ki so pred tem hodili v nakupe v nekaj kilometrov oddaljen Maribor. Modna muha je hitra, saj nenehno spreminja svoj obraz.

Na metre — vablivo

Slavica v Lackovi ulici v Ptuj je po svoji pestri izbiri metrskega blaga postala zelo znana. Vse to se opaža tudi v povečanju realizacije. Solidna postrež-

na ter estetsko aranžirana izložba pritegneta kupca v prodajalno.

Pridite in prepričajte se sami!

Aranžirajo same

V prodajalni Oblačila so v zadnjih nekaj mesecih postali znani tako zaradi pestre izbire ženske in otroške konfekcije kot vpludne in hitre postrežbe. Zanimivo je, da izložbe in prodajalno aranžirajo prodajalke same. Pogoste menjave konfekcije v izložbah in na stenah pro-

dajnega prostora pritegnajo kupca, da odšteje denar, še preden stopi v prodajalno, če lahko temu tako rečemo.

Mercatorjev mozaik

Dobra zamisel ene izmed prodajalk (ki tudi aranžira blagu), se jim dobro obrestuje. Dekleta, kar tako naprej!

mercator izbira panonija ptuj

»Vaša športna prireditev je le eden od izrazov, da boste oziroma ste že našli oblike medsebojnega sodelovanja in povezovanja, ki naj vaš družijo ne le kot v sistem povezane nosilce gospodarjenja in samoupravljanja,« je dejal Tone Florjančič.

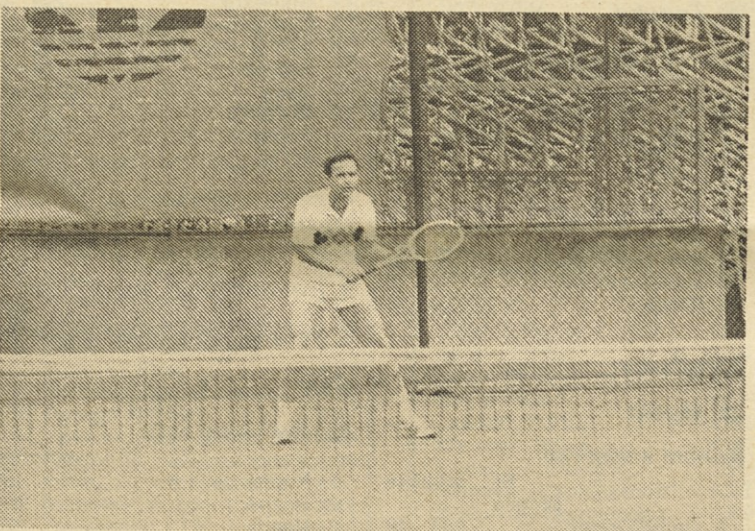
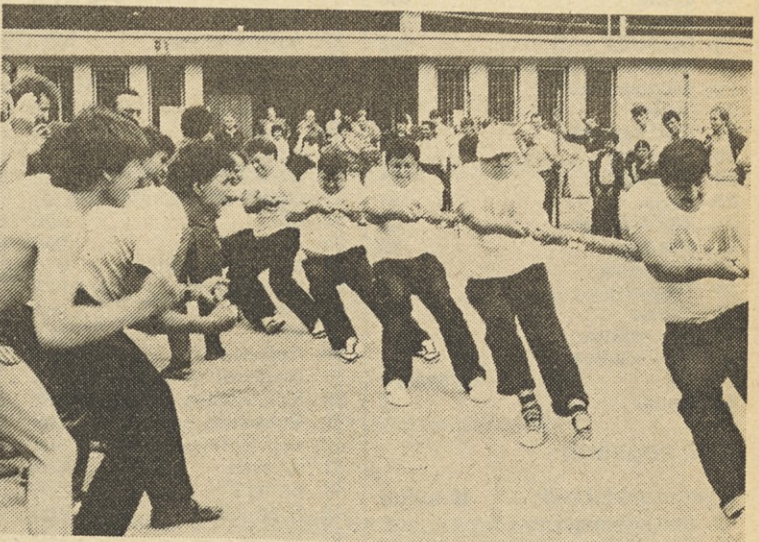
Potem, ko so najhrabrejši preizkusili vodo, imela je le 18 stopinj, ni bilo časa za iskanje garderob. Drugi, bolj zmrznjeni in mehkužni pa se niti slekli niso, saj jih je zazebló že ob samem pogledu na našega nagca.

Tudi stokilski mišičnjaki bi kaj malo opravili brez množice navijačev, ki se je skoraj bolj napenjala kot oni sami.

In med tem, ko so se nekateri pripravljali na nastope, so drugi, zmagovalci, od veselja ponoreli ter si dajali duška.

Zbrali so se z vseh vetrov, po naporni vožnji vložili vse sile v športno tekmovanje. Nekateri so zmagali, drugi izgubili. Vsi pa so se veselili, veselili in veselili...

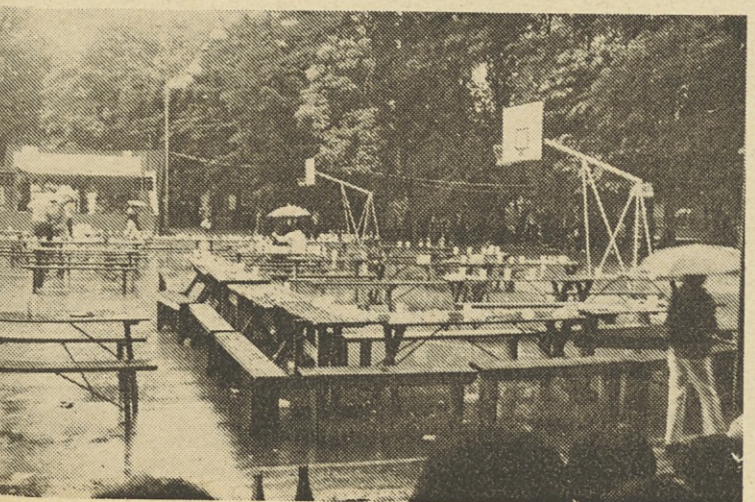
Dekleta imajo rada športnike in mnoge so prišle celo iz Sevnice in Krškega, da bi bodrile svoje sodelavce, ki so se potili na športnem polju Kodeljevega.

Marku Žagarju iz Interne banke kljub številnim oboževalkam ni uspelo osvojiti medalje, saj so ga na uspešni poti k vrhu zastavili premišljeni udarci in servisi Mirana Goslarja.

Dež je sicer lepo zamišljeno slovesnost podelitve priznanj in pokalov spremenil v njeno nasprotje. Premočeni in premraženi so slavnjenici le stopili pod dežnike za skupinski posnetek najboljših.

Ob dobro založenih mizah, za kar je poskrbel Mercator Golovec, se je po končanih tekmovaljih začela razvijati složna veselica, ki pa jo je že po dobri uri, še preden se je razpoloženje prav razmahnilo, prekinila močna ploha. Vse foto: Andrej Dvoršak

Petdeset delavk in delavcev tozda Golovec (Mercator-Rožnik) se je trudilo, da bi kar najbolje postreglo lačnim in žejnim. Žal predvideni promet zaradi vremena ni bil uresničen. Foto: Kancijan Hvastija

Ob 4. uri popoldne se je prizorišče zaključka v nekaj minutah spraznilo. Sledile so plohe in podeljevanje medalj pod »cerado«. Foto: Kancijan Hvastija.

8. Mercatoriada, Ljubljana 85

Dosežki in uvrstitve skupin in posameznikov

Ekipni končni vrstni red

M - točke	
1. IP Ptuj	209
2. Nanos	200
3. Kopitarna	195
4. Rožnik	193
5. KŽK Gorenjske	180
6. Sadje zelenjava	174
7. Agrokombinat	173
8. LM	172
9. Sloga	155
10. MT	152
11. ETA Kamnik	145
12. Hoteli gostinstvo	135
13. Univerzal	125
14. Ograd Ormož	124
15. KK Sevnica	117
16. Emba	103
17. Standard	102
18. DS SOZD + IB	102
19. Mesna industrija	95
20. Blagovni center	94
21. Jelša	75
22. KGZ Sora Žiri	65
23. Konditor	62
24. KZ Bled	58
25. Zarja	54
26. ZKZ Mozirje	45
27. Pekarna	33
28. Potrošnik	25
29. Trgoavto	24
30. Tehna	22
31. KZ Logatec	19
32. KZ Cerknica	13
33. KG	3
34. Rudar	3

Mali nogomet

M-točke	
1. Sadje zelenjava	36
2. Standard	32
3. KŽK Gorenjske	29
4. Kopitarna	27
5. Blagovni center	26
6. Agrokombinat 1	24
7. Hoteli-gostinstvo 2	24
8. LM 1	23
9. Tehna 1	22
10. IP Ptuj 2	21
11. Hoteli-gostinstvo 1	20
12. Nanos	19
13. Agrokombinat 2	18
14. ZKZ Mozirje	17
15. Rožnik 3	16
16. IP Ptuj 1	15
17. Emba	14
18. Trgoavto	13
19. KK Sevnica	12
20. Mesna industrija 1	11
21. Konditor	10
22. MT 1	9
23. KG Kočevje	8
24. Univerzal	7
25. Ograd Ormož	6
26. KZ Cerknica	5
27. Sadje zelenjava 2	4
28. MT 2	2
29. LM 2	1

Kegljanje

● Moški	
1. Sadje zelenjava 1	1191 51
2. Kopitarna	1186 47
3. Hoteli-gostinstvo	1177 44

4. IP Ptuj	1157 42
5. Ljubljanske mlekarnarje	1149 41
6. Univerzal	1142 40
7. Rožnik 6	1135 39
8. KŽK Gorenjske	1134 38
9. Nanos 1	1130 37
10. Mesna industrija 2	1102 36
11. Emba 1	1101 35
12. Jelša	1097 34
13. Pekarna 1	1088 33
14. ETA Kamnik	1072 32
15. Konditor	1067 31
16. Sadje zelenjava 2	1065 30
17. IP Ptuj	1056 29
18. KŽK Mozirje	1049 28
19. Rožnik 2	1045 (289) 27
20. Blagovni center 1	1045 (228) 26
21. Rožnik 1	1032 25
22. Agrokombinat	1031 24
23. Rožnik 5	1021 23
24. Rožnik 3	1016 (266) 22
25. Standard	1016 (245) 21
26. Sloga	1015 (291) 20
27. KZ Logatec	1015 (290) 19
28. DS SOZD + IB 2	1007 (298) 18
29. Ograd Ormož	1007 (253) 17
30. LM 2	996 16
31. Zarja	986 15
32. Mesna industrija	977 14
33. KK Sevnica	973 13
34. Nanos 2	961 12
35. MT 1	955 11
36. Rožnik 4	926 10
37. Blagovni center 2	916 9
38. KZ Cerknica	902 8
39. Potrošnik	889 7
40. KGZ Sora Žiri	866 6
41. KZ Bled	834 5
42. Emba 2	809 4
43. Rožnik 8	795 3
44. MT 2	776 2
45. DS SOZD + IB 2	725 1

Moški posamezno

Št. kegljev	
1. Glavan Ante, Kopitarna	226
2. Valenšek Milan, Eta Kamnik	222
3. Krempal Anton, IP Ptuj	221
4. Vukorič Mirko, KŽK Gorenjske	220
5. Vrenjšek Nikola, IP Ptuj	219
6. Zalar Zlatko, Nanos	218
7. Kantarevič, Rožnik 2	217
8. Bele Dušan, Sadje zelenj.	215
9. Finc Janez, Pekarna	211
10. Meglen Janez, Hot.-gost.	211

Košarka

● Ženske	
1. MT	10
2. KGZ Sora Žiri	10
3. Blagovni center	3
4. KŽK Gorenjske	1

Namizni tenis

● Moški	
1. Nanos L	32
2. IP Ptuj 1	28
3. Sloga	25
4. Jelša	24
5. KŽK Gorenjske	23
6. Kopitarna 2	22
7. Univerzal	21
8. Ograd Ormož 2	20
9. Sadje zelenjava	20
10. Rožnik	20
11. Standard 1	21
12. Rožnik 1	20
13. Sadje zelenjava	19
14. MT 1	18
15. Blagovni center 1	17
16. Emba 1	16
17. KK Sevnica	15
18. Ograd Ormož	14

19. Konditor	13 503
20. Agrokombinat	12 496
21. Ljubljanske mlekarnarje	11 489
22. DS SOZD + IB 1	10 464
23. Emba 2	9 458
24. MT 2	8 453
25. Emba 3	7 447
26. Rožnik 2	6 417
27. Rožnik 3	6 405
28. Potrošnik	4 393
29. Rudar	3 314
30. Nanos 2	2 278
31. DS SOZD + IB 2	1 273

Vrstni red - ženske posamezno

1. Kovač Marjeta, Hoteli-gostinstvo	203
2. Korošec Nika, Eta	197
3. Janež Pavla, Rožnik	192
4. Jelen Zdenka	191 (62)
5. Škafar Lojzka	191 (61)
6. Mlakar Majda	180
7. Železnik Mira	180
8. Oblak Tatjana	180
9. Rupnik Iva	181
10. Lubej Ivanka	180

Košarka

● Moški	
1. KGZ Sora Žiri	20
2. MT	16
3. KŽK Gorenjske	13
4. KZ Bled	11
5. Agrokombinat	10
6. Rožnik 3	9
7. Nanos	8
8. DS SOZD + IB	7
9. Rožnik 1	6
10. IP Ptuj	5
11. Blagovni center	4
12. KK Sevnica	3
13. Konditor	3
14. Sadje zelenjava	1

Košarka

● Ženske	
1. MT	16
2. Sloga	12
3. IP Ptuj	9
4. KZ Bled	7
5. KK Sevnica	6
6. DS SOZD + IB	5
7. Univerzal	4
8. KŽK Gorenjske	3
9. Agrokombinat	2
10. Emba	1

Košarka

● Ženske	
1. MT	10
2. KGZ Sora Žiri	10
3. Blagovni center	3
4. KŽK Gorenjske	1

Namizni tenis

● Moški	
1. Ograd Ormož 1	654 46
2. Kopitarna 1	645 42
3. IP Ptuj 2	643 39
4. Nanos 1	632 37
5. KŽK Gorenjske	602 36
6. Kopitarna 2	625 35
7. Univerzal	622 34
8. Ograd Ormož 2	573 33
9. Sadje zelenjava	567 32
10. Rožnik	566 31
11. Eta Kamnik	563 30
12. Nanos 2	561 29
13. LM 1	555 28
14. Sloga	538 27
15. IP Ptuj 1	520 26
16. KK Sevnica	518 25

15. LM 2	12
16. Trgoavto	11
17. Eta Kamnik 2	10
18. IP Ptuj 2	9
19. Agrokombinat 1	8
20. Mesna industrija 2	7
21. MT 2	6
22. Agrokombinat 2	5
23. KŽK Gorenjske	4
24. Mesna industrija 1	3
25. MT 1	2
26. Zarja	1

Namizni tenis

● Ženske

Končni vrstni red:	
1. MT 1	19
2. KZ Bled	15
3. Rožnik 1	12
4. Eta Kamnik 2	10
5. DS SOZD + IB 1	9
6. MT 2	8
7. LM 2	7
8. Eta Kamnik 1	6
9. DS SOZD IB 2	5
10. LM 1	4
11. Rožnik 2	3
12. Sloga	2
13. KŽK Gorenjske	1

Moški - posamezno (prva tri mesta)

1. Kovačič Stanko, Kopitarna	175
2. Ivanuš Jan, Ograd Ormož	174 (5x10)
3. Habat Dušan, Blag. center	174 (3x10)

Odbojka

● Moški

Končni vrstni red:	
1. LM	16
2. Eta Kamnik	12
3. Sloga	9
4. KZ Bled	7
5. IP Ptuj	6
6. KŽK Gorenjske	5
7. Univerzal	4
8. Agrokombinat	3
9. MT	2
10. Nanos	1

Odbojka

● Ženske

Končni vrstni red:	
1. MT	16
2. Sloga	12
3. IP Ptuj	9
4. KZ Bled	7
5. KK Sevnica	6
6. DS SOZD + IB	5
7. Univerzal	4
8. KŽK Gorenjske	3
9. Agrokombinat	2
10. Emba	1

Streljanje

● Moški

Končni vrstni red:	
1. Kopitarna	24
2. Rožnik 1	20
3. Nanos	17
4. Agrokombinat	15
5. IP Ptuj 1	14
6. Zarja	13
7. Jelša	12
8. DS Sozd + IB	11
9. Mesna industrija	10
10. IP Ptuj 2	9
11. Ljubljanske mlekarnarje	8
12. Blagovni center	7
13. Konditor	6
14. Sloga	5
15. Sloga	4
16. KŽK Gorenjske	3
17. Eta Kamnik	2
18. KK Sevnica	2

17. Agrokombinat	514 24
18. Mesna industrija	505 23
19. Emba 2	496 22
20. Emba 1	484 21
21. MT 2	481 20
22. DS SOZD + IB 2	477 19
23. KGZ Sora Žiri	476 18
24. IP Ptuj 3	466 17
25. Rožnik 3	460 16
26. LM 2	455 15
27. Rožnik 1	441 14
28. Standard 2	439 13
29. MT 1	438 12
30. Blagovni center 1	402 11
31. Potrošnik	401 10
32. Hoteli - gostinstvo	362 9
33. Standard 1	361 8
34. MT 3	350 7
35. Mesna industrija 2	335 6
36. DS SOZD + IB	329 5
37. KZ Bled	318 4
38. Blagovni center 2	303 (16) 3
39. Standard 3	303 (136) 2
40. Jelša	272 1

Moški - posamezno (prva tri mesta)

1. Kovačič Stanko, Kopitarna	175
2. Ivanuš Jan, Ograd Ormož	174 (5x10)
3. Habat Dušan, Blag. center	174 (3x10)

Streljanje

● Ženske

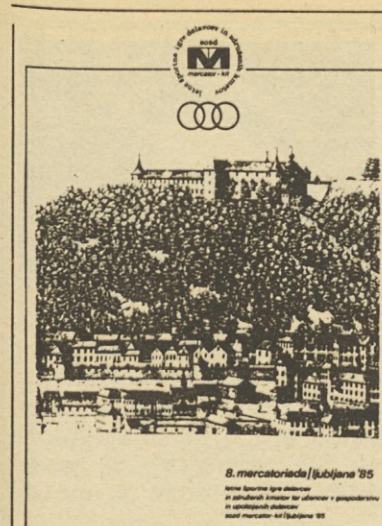
Končni vrstni red:	
1. Ograd Ormož	443 25
2. Hoteli-Gostinstvo	426 21
3. Kopitarna	426 18
4. Nanos 1	385 16
5. Univerzal	382 15
6. Sloga	381 14
7. IP Ptuj	374 13
8. KK Sevnica	334 12
9. Agrokombinat	269 11
10. MT 1	254 10
11. DS SOZD + IB	243 9
12. Standard	225 8
13. Ljubljanske mlekarnarje	224 7
14. KŽK Gorenjske	193 6
15. Rožnik 1	161 5
16. Jelša	110 4
17. Rožnik 2	109 3
18. Rožnik 3	103 2
19. MT 2	121 1

Ženske - posamezno (prva tri mesta)

1. Colnar Justika, Hoteli-gostinstvo	164
2. Ivanuš Leonida, Ograd Ormož	160
3. Vočanec Milka, Ograd Ormož 159	

Šah

Končni vrstni red:	
1. Kopitarna	24
2. Rožnik 1	20
3. Nanos	17
4. Agrokombinat	15
5. IP Ptuj 1	14
6. Zarja	13
7. Jelša	12
8. DS Sozd + IB	11
9. Mesna industrija	10
10. IP Ptuj 2	9
11. Ljubljanske mlekarnarje	8
12. Blagovni center	7
13. Konditor	6
14. Sloga	5
15. Sloga	4
16. KŽK Gorenjske	3
17. Eta Kamnik	2
18. KK Sevnica	2

Vlečenje vrvi

Končni vrstni red:	
1. Agrokombinat	19
2. Sevnica	15
3. Kopitarna	12
4. Rožnik 2	10
5. KZ Bled	9
6. Mesna industrija	7
7. Standard	7
8. KŽK Gorenjske	6
9. Sadje zelenjava	5
10. Eta Kamnik	4
11. Nanos	3
12. IP Ptuj	2
13. Emba	1

Kros

● Moški

Končni vrstni red:	
1. KK Sevnica	15
2. LM	11
3. Agrokombinat	8
4. Kopitarna	6
5. Sadje zelenjava	5
6. KŽK Gorenjske	4
7. Emba	3
8. IP Ptuj	2

Udeleženci po Mercatoriadi

Center za obveščanje – A. D.

Ples skazilo vreme

Je Mercatoriada uspela? Je bilo dovolj časa za priprave? Kakšno je bilo družabno srečanje in kaj mislijo udeleženci o tej največji športni manifestaciji sozda MERCATOR-KIT, smo povprašali nekatere med njimi.

Silvo Plaznik, M-KŽK, TOZD Mesoizdelki Škofja Loka: Tako kot vsako leto je bilo tudi letos vse dobro pripravljeno. Kaže, da se je KORŠ zelo potrudil, saj ni lahko organizirati tekmovanj za 2000 udeležencev. Moti me samo vreme, kajti če se bo ulilo in bo igrišče mokro, bomo imeli pri vlečenju vrvi velike težave, še posebej zato, ker imamo letos nekoliko slabšo ekipo kot prejšnja leta.

Jadranka Pušnar, M-Ljubljanske mlekarne, TOZD Marketing: Navajena sem bil na skromnejšo udeležbo, saj športne igre sozda KIT niso bile tako obsežne. Morda se mi letošnje zde zato toliko bolj impresivne. Osvojila sem bronasto medaljo v namiznem tenisu, žal pa moram pograjati sojenje, saj otroci 7 do 8-letni fantiči, svoji nalogi niso bili kos. To naj upoštevajo organizatorji prihodnje leto. Sicer pa želim pohvaliti prireditelje, ki so vložili v organizacijo veliko nara.

Ahmed Cakić, Mercator-Blagovni center: Letos prvič nastopam na Mercatoriadi in zame je to veliko doživetje. Šele sedaj vidim, kako velik je naš sozd. Škoda le, da je vreme tako slabo in da je sklepno prireditev skazil dež. Organizacija je

bila sicer dobra, žal pa smo v našem kolektivu imeli nekaj zapletov zaradi udeležbe na tej prireditvi. Smo bili pač nepogrešljivi, vsekakor pa ima pri nas prednost delo pred športom in zabavo.

Miro Murtizanović, M-Ljubljanske mlekarne, TOZD Proizvodnja: Športne igre kot, denimo, Mercatoriada mi predstavljajo možnost za oceno moje

ting: Naša ekipa je štela 65 tekmovalcev, ki so nastopili v desetih panogah in osvojili 2 zlati medalji. Na dogodek se nismo posebej pripravljali, pa tudi sam sem kot organizator športne rekreacije zanj zvedel šele 10 dni prej. Mislim, da bi morali natančen datum Mercatoriade zvedeti vsaj dva meseca prej, dobro pa bi bilo, če bi jo postavili na september, ko je vreme bolj stabilno.

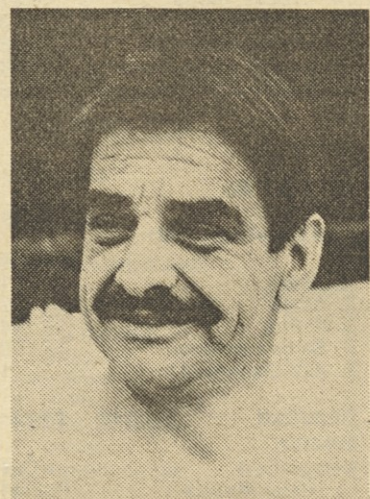
Jože Kepic, M-KŽK, TOZD Mesoizdelki Škofja Loka: Mislim, da bi bilo bolje Mercatoriado organizirati septembra saj je junij, kar se vremena tiče, zelo sumljiv. Letošnja Mercatoriada ni uspela, zato ker se je na koncu ulil dež in pokvaril dru-

Jadranka Pušnar

Tjaša Cevc

Miro Murtizanović

Jože Kepic

Lojze Riherman

— Kaj če bodo zahtevali, da moramo biti kot smo bili prvi na Mercatoriadi, sedaj tudi pri delu?

telesne pripravljenosti, saj na njih lahko najlaže primerjaš svoje rezultate z dosežki drugih. Tekmoval sem v teku na 1500 metrov in plavanju. Rezultat, ki sem ga dosegel, bi bil lahko tudi boljši, če bi za igre zvedel prej. Nič zato, tako vsaj vem, kakšna je moja trenutna pripravljenost.

Tjaša Cevc, Ljubljanske mlekarne AOP: Do sedaj se športnih iger nisem udeleževala. Letos pa sem s tradicijo prekinila in vidim, da je sodelovanje na njih prav prijetno in razburljivo. Igrala sem namizni tenis, ker pa sem se premalo pripravljala, sem izgubila. Če ne bi bilo tako slabih sodnikov, sodili so nam otroci, bi odnesla z Mercatoriade čudovite vtise.

Lojze Riherman, Ljubljanske mlekarne, TOZD Marke-

Ahmed Cakić

žabno srečanje, ki je vsaj tako pomembno kot tekmovanje, če ne še bolj. Sicer pa smo z dose-

Silvo Plaznik

ženimi rezultati in organizacijo tekmovanj v našem taboru zadovoljni.

Zaposleni po drugih republikah in pokrajinah v predstavništvih, skladiščih, poslovalnicah itd.

Preslednica

Št.	DO	TOZD	Bosna in Hercegovina	Črna gora	Hrvaška	Makedonija	Srbija	SAP Kosovo	SAP Vojvodina	Vse skupaj
1.	M-Agrokombinat, Krško	Trgovine storitve	-	-	25	-	-	-	-	25
2.	M-Eta, Kamnik	-	1	-	2	-	1	-	-	4
3.	M-KŽK Gorenjske, Kranj	Agromehanika	1	4	8	-	-	-	-	13
4.	M-KŽK Gorenjske, Kranj	Komercialni servis	-	-	13	-	-	-	-	13
5.	M-KŽK Gorenjske, Kranj	Trgovina na drobno	-	-	1	-	-	-	-	1
6.	M-Mednarodna trgovina, Lj.	Contal	2	-	12	-	32	-	5	51
7.	M-Mednarodna trgovina, Lj.	Zunanja trgovina	8	-	9	2	25	6	6	56
8.	M-Mednarodna trgovina, Lj.	Steklo	-	-	-	-	11	-	-	11
9.	M-Mlekara, Zemun	-	-	-	-	-	162	-	-	162
10.	M-Nanos, Postojna	Opskrba Čabar	-	-	64	-	-	-	-	64
11.	M-Nanos, Postojna	TMI	-	-	16	-	3	-	-	19
12.	M-Tehna, Ljubljana	Cibes	4	-	6	-	7	-	-	17
13.	M-Trgoavto, Koper	Trgovina na drobno	-	-	56	-	5	-	-	61
14.	M-Univerzal, Lendava	-	-	-	15	-	-	-	-	15
15.	M-Zarja, Ormož	-	-	-	47	-	-	-	-	47
16.	M-Ljubljanske mlekarne, Lj.	Marketing	34	-	29	-	-	-	-	63
17.	M-Rožnik, Ljubljana	Veleblagovnica BG	-	-	-	-	264	-	-	264
SKUPAJ			50	4	303	2	510	6	11	886

K preglednici

V glasilu delavcev in združenih kmetov SOZD MERCATOR – Kmetijstvo Industrija Trgovina smo v številu 4 objavili preglednico zaposlenih po drugih republikah in pokrajinah v predstavništvih, skladiščih, poslovalnicah itd. Na naše opozorilo, da so v preglednici bržkone še nepopolni podatki, smo prejeli od DO dopolnila in dobili popolnejšo sliko staleža vseh zaposlenih po delovnih organizacijah in tozdih v drugih republikah in pokrajinah. V bodoče se priporočamo za enako sodelovanje v korist popolnemu obveščanju v SOZD MERCATOR – KIT.

Kancijan Hvastija

Statistika sozda

Cibes — servis za vas

Andrej Dvoršak

Veliko sredstev vezanih v rezervne dele

Tozd Cibes (iz sestava Mercator-Tehne), ki se ukvarja z vzdrževanjem pisarniške tehnike, akustičnih aparatov, gostinske opreme in elektronskih izdelkov, v zadnjem času vse bolj občuti upadanje kupne moči potrošnika. Ocenjujejo, da jim je zaradi tega promet upadel za najmanj 30 odstotkov, saj se ljudje vse težje odločajo za popravilo akustičnih in drugih aparatov.

Vsaka medalja pa ima dve plati, tako tudi ta. Ker je zmanjšanje pritisk zasebnih naročnikov, lahko Cibes širi dejavnost pogodbenega vzdrževanja opreme. Že lep čas si prizadeva, da bi postal pogodbeni vzdrževalec opreme Mercatorjevih trgovin, aparatov za hitro kuhanje kave, mlinčkov za kavo, do mesoreznic, salamoreznic, blagajn, klimatskih in hladilnih naprav.

Največja ovira za razširitev tega sodelovanja znotraj sozda je, kot nam je dejal direktor tozda Cibes, Marjan Murovec, da so bili doslej z delom nenehno preobremenjeni, potrebovali pa bi tudi več poslovnih prostorov. Vendar, pravijo, je tu še tretja ovira. To so posamezni vodstveni delavci, ki odločajo o nabavi nove in vzdrževanju stare opreme. V mnogih primerih servis raje zaupajo samostojnim obrtnikom kot pa Cibesu ali kateri drugi družbeni servisni ustanovi. Že vedo, zakaj!

Kljub vsemu Cibes še vedno dosega razmeroma dobre uspehe. Ob četrtletju smo imeli 61 milijonov dinarjev celotnega prihodka, dohodka 28,5 milijona ter 21,2 milijona dinarjev čistega dohodka. Za akumulacijo so namenili 8,7 milijona, povprečni osebni dohodki 80-članskega kolektiva pa so bili 37.500 dinarjev, kar je za 5 tisočakov nad povprečjem sozda ter za približno 3.000 dinarjev pod republiškim povprečjem.

Ker v svojih delavnicah, ki jih imajo v Ljubljani, Sarajevu, Zagrebu, Beogradu in Novi Gorici, popravljajo proizvode 50 različnih proizvajalcev, s katerimi imajo sklenjene pogodbe o servisiranju, bi morali imeti tudi ustrezno število rezervnih delov. To se giblje okoli 7.000, vendar imajo v svojem skladišču le sedmino tega. Proizvajalec oziroma uvoznik jim rezervnih delov ne da. Kupiti jih morajo sami in če so posredni devize, nastajajo skoraj neresljive zadrege, saj Cibes ni izvoznik, znano pa je, kakšna je cena deviz na našem tržišču. »Štucinje« servis nikakor ne bi mogel uveljaviti pri svojih strankah!

Niso pa vsi proizvajalci tako kratkogledi, da svojemu servisu ne bi posredovali najbolj iskanih rezervnih delov. Philips, Grundig in Iskra se zavedajo, da brez kakovostnih servisov lahko kaj kmalu izgube ugled med kupci, kar bi se jim lahko maščevalo pri zmanjšanju prodaje.

Na zmanjšanje števila proizvajalcev, katerih proizvode popravljajo, in na specializacijo le za posamezna popravila, nimajo pogojev. Promet je premajhen in iz dneva v dan še manjši. Zato si vodstvo servisa, kot nam je povedal Pavle Erzin, direktor DO Mercator-Tehne in nekdanji direktor Cibesa, na vse načine prizadeva pridobiti nove partnerje, ki bi Cibesu zaupali vzdrževanje njihovih proizvodov v garancijskem roku.

Cibes je generalni servis za mnoge proizvajalce, med njimi tudi za fotokopirne stroje Rex Rotary, ki jih servisirajo na področju celotne Jugoslavije. To jim uspeva, saj imajo 40 pod-servisov po vsej državi. Te pod-

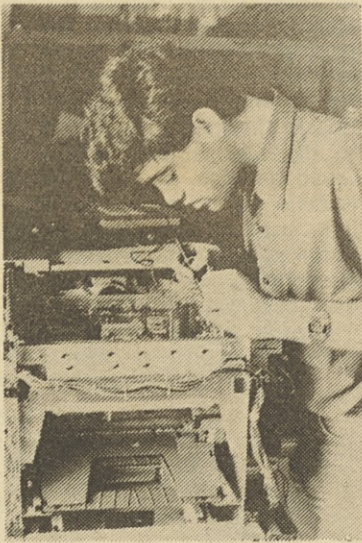
orekorderjev ter strojev v tiskarski industriji. Ker takih strokovnjakov, kot so oni, pri

nas ni mnogo, lahko Cibes uspešno prodaja tudi svoje znanje in ne le usluge. Tudi to

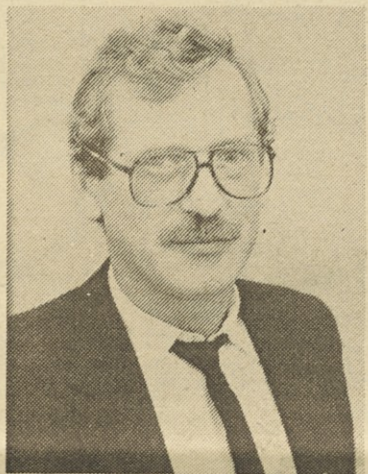
je prispevek k boljšemu poslovanju uspehu, za katerega pa pravijo, da bi bil lahko še boljši, če bi pretežni del tozda bil pod eno streho. Tako bi lahko racionalizirali organizacijo dela ter zmanjšali režijske stroške. Ti še kako vplivajo na urno postavko, ki je po njihovih izračunih že 1.300 dinarjev, kar je 500 dinarjev več od sedanje, ki jo zaračunavajo potrošnikom.

servise, kot jim pravijo pri Cibesu (v resnici gre za servise, ki imajo s Cibesom sklenjeno pogodbo), oskrbujejo s potrebnimi rezervnimi deli ter hkrati šolajo njihove delavce. Ivan Dragoš, pomočnik direktorja Cibesa, pravi, da njihov tozd redno pošilja svoje ljudi v tujino na specializacijo, kjer si pridobijo nova znanja in se vračajo domov kot inštruktorji ostalih servisov. Lani je kar 25 servisov bilo na specializaciji v tujini, letos že pet.

Pretežno se specializirajo za popravilo računalnikov, vide-

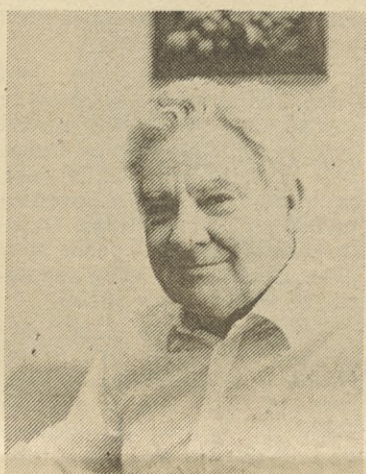
Bojan Lesjak

Ivan Dragoš

Marjan Murovec

Pavle Erzin

Drago Pregrad

Cibes je ena redkih servisnih organizacij, ki posluje v lastnih prostorih. Čeprav servis še nima posebno dolge tradicije, se je že trdno usidral med potrošnike. Poslovalnica na Mačkovi ulici v Ljubljani je takorekoč edini družbeni servis v republiki, ki sprejme v popravilo vsak aparat, ne glede na znamko proizvajalca. Zanimivo je tudi, da so bile v zadnjih dveh letih storitve tega servisa celo cenejše kot pri zasebnih obrtnikih.

Med problemi, ki najbolj peče Cibes, so rezervni deli, saj imajo v zalogah trenutno vezanih kar 35 milijonov dinarjev.

Ocena uspešnosti poslovanja

Mag. Janez Tavčar

M-KŽK Gorenjske v letošnjih prvih mesecih

Iz bilančnih podatkov in analize poslovanja Mercator-Kmetijsko živilskega kombinata Gorenjske za prvo trimesečje 1985 v DO beležimo rezultate, ki so na eni strani odraz splošne gospodarske krize, na drugi strani pa posledica naše lastne nepripravljenosti za premagovanje vseobsežne poslovne problematike.

Sistemske ukrepi za stabilizacijo gospodarstva imajo svoj odraz predvsem na finančnem, cenovnem in socialnem področju. Vsi ti in ostali izvedbeni ukrepi so prizadeli najbolj grožljiv kompleks in s tem tudi našo delovno organizacijo.

Primerjava finančnih kazalcev gospodarstva v prvem četrtletju leta v primerjavi z lanskim obdobjem ni povsem nazorna zaradi uvedbe novega zakona o celotnem prihodu in dohodku.

Vendarle pa pregled nad celotnim finančnim poslovanjem kaže zelo neugodna gibanja. Če za primerjavo navedemo samo najvažnejše ekonomske kazalce poslovanja ugotovimo, da se je čisti dohodek povečal za 681,1%, ostanek dohodka za sklade 37,3%, amortizacija o predpisani stopnji 67,6%, pospešena amortizacija 53,8%, izguba 53,5%, čisti dohodek za OD 82,1% itd. Če ob teh procentih upoštevamo inflacijsko gibanje, ki je v istem obdobju znašalo cca 80%, ugotovimo, da je v DO samo rast osebnih dohodkov presešla inflacijsko stopnjo.

Poleg številnih negativnih vplivov na poslovanje v DO (rast cen vhodnih materialov, energije, zmanjšanje prodaje prehranbenih in tehničnih proizvodov itd.) je glavni povzročitelj slabših poslovnih rezultatov cena financiranja tekoče proizvodnje. Prav izdatki za obresti so v letošnjem prvem četrtletju večji kar 3,4-krat ali 107 milijonov dinarjev. Tovrstni izdatki so se povečali v Agromehaniki za 10-krat, v TOK Radovljica za 6-krat in v TOZD Kmetijstvo za 4-krat.

Mercator na Gorenjskem

Sredstva za obresti od osnovnih in obratnih sredstev so v tem in prihodnjem obdobju najbolj zaskrbljujoča postavka v porabljenih sredstvih in imajo dobesedno uničujoč vpliv v rezultatih tozgov Agromehanika, Kmetijstvo, TOK Radovljica, Meso-izdelki. Glede na soraz-

merno slabe rezultate gospodarstva v tekoči proizvodnji ter na področju trženja moramo biti letos pripravljene na vse, med drugim tudi na povečanje izgube v nekaterih tozdih in s tem na stagnacijo že sedaj neustreznih osebnih dohodkov za težko delo, ki ga v naši panogi opravljamo.

V situaciji, ki v procesu poslovanja v DO prevladuje, bi bilo zelo napak, če se podvržemo vplivu in teoriji zunanjih napak in čakanju pomoči izven OZD. Kot že nekajkrat v zadnjih dvajsetih letih je agroživilstvo v trenutkih gospodarske krize (tudi TOZD v naši DO) izšlo iz krize še močnejše. Prav v kriznih časih pride do diferenciacije po tozdih in delovnih organizacijah, kjer preživijo samo najmočnejši, najvztrajnejši. Danes velja, da predvsem tisti, ki imajo znanje in voljo za dosegajo zastavljenega cilja.

Za KŽK Gorenjske bi bila napačna trditev, da smo že izkoristili vse notranje rezerve in da nimamo številnih napak in pomanjkljivosti v tozdih in DSSS, vključno s sozdom.

Naša delovna organizacija je tipični primer organizacije v naši družbi, ko smo dolga leta iskali »kvaliteto« gospodarjenja v nenehnem preoblikovanju, reorganiziranju, integracijah, oz. v formalnih postopkih. Pravo

kvaliteto gospodarjenja v smislu notranjega organizacijskega reda, tehnološke in delovne discipline, stimulativnega nagrajevanja po delu, odgovornosti, delitve in združevanja dohodka za skupne razvojne cilje, pa smo razen redkih izjem enostavno zanemarjali.

Zaradi naštetih pomanjkljivosti, ki smo jim botrovali delavci znotraj delovne organizacije, smo v tem trenutku tudi manj sposobni za učinkovit spopad z nalogami gospodarske stabilizacije.

Trenutno in tudi v prihodnje nam ne preostane drugega kot, da si zaposleni v tozdih in DSSS (ne samo vodilni, vodstveni in ostali strokovni kadri) opustimo vsakršno potrošniško miselnost in damo prednost delu in gospodarnemu obnašanju v okviru slehernega delokroga. Samo z optimalnim lastnim delom, visoko produktivnostjo in čim nižjimi stroški na enoto proizvoda, bomo lahko potrdili identiteto gospodarskega subjekta, ki mu bo družba nudila ustrezno pomoč. V tem smislu bo potrebno v delovni organizaciji razgibati vse subjektivne sile, tako, da se bodo zadeve hitreje kot do sedaj odvijale in reševale v prid razvoja posameznih TOZD in celotne DO, vse za korist višjega standarda delavcev, preko višjih OD in drugih ugodnosti, ki smo jih sposobni in dolžni doseči.

Pekarna Grosuplje povečuje proizvodnjo

Andrej Dvoršak

Radi bi do združenih sredstev

Da je živilska industrija v krizi, občutijo v delovni organizaciji Mercator-Pekarna Grosuplje zlasti zato, ker dobivajo nekakovostno moko. Ta je takšna, da bi po vseh merilih bila primerna le za živilstvo, so nizki osebni dohodki. Ob četrletju so imeli delavci tega kolektiva le 33.779 dinarjev povprečnega osebnega dohodka.

»V resnici so bili osebni dohodki nekoliko višji, 39.520 din, pri čemer nastaja razlika zaradi nočnega in nadurnega dela. Obseg nadurnega dela se je v prvem četrletju povečal za 200 odstotkov, istočasno pa se je za 20 odstotkov povečala proizvodnja,« pojasnjuje Borut Čibej, direktor Pekarne. Po njegovih besedah so se delavci zavestno odločili za nižje osebne dohodke na račun akumulacije. Tako so se ob četrletju osebni dohodki zvišali glede na primerjano obdobje lani za 86 odstotkov in je znašala 10,1 milijona dinarjev. Prav tako se je zelo povečal čisti dohodek – za 193 odstotkov – in je znašal 20 milijonov dinarjev, pri čemer so imeli 24,2 milijona dinarjev dohodka ali 167 odstotkov več kot ob lanskem četrletju. Še najmanj se je povečal celotni prihodek, za 104 odstotke – in je znašal 78,1 milijona dinarjev.

Vse to kaže na izredno racionalizacijo poslovanja ter dobro organizacijo dela. O visoki storilnosti pa se lahko prepričamo, če se pozanimamo, da so imeli ob četrletju 410.983 dinarjev dohodka na delavca, oziroma 135 odstotkov več kot lani, povprečje v občini pa je 262.932 dinarjev, kar je le 55 odstotkov več kot v prvih treh mesecih minulega leta.

Pečejo brez odmora

»Rezultati so plod dobrega dela vseh delavcev, zlasti pa smotrne porabe surovin in energije ter varčevanja na vsakem koraku. Za primerjavo lah-

kruha, pri nas pa pet dinarjev manj ob enakih količinah in približno enaki razširjenosti strank. Dosegli smo takšno proizvodnjo, v kateri ni »tehnoških lukenj« in izdelke pečemo brez prekinitev, drugega za drugim. Res je tudi, da pri nas delavec ne more niti za 15 minut zapustiti delovnega mesta, ne da bi to takoj opazili. Tudi to je eden od vzrokov za visoko storilnost,« meni dipl. ing. živilske tehnologije Štefan Plankar, tehnični vodja Pekarne Grosuplje.

Zanimiv je razvoj te enovite delovne organizacije, ene redkih pekarn, ki dela še na star »obrtiški način« ter peče kruh v parnih pečeh.

Ustanovljena je bila leta 1951. Takrat sta v njej delala le dva peka, ki sta dnevno spekla 100 do 120 kilogramov kruha. Leta 1960 jih je bilo že šest, proizvodnja pa se je povečala na 800 kg kruha dnevno. Tri leta kasneje so peki delali že v dveh izmenah in kruh napekli za vse večje kraje v občini.

Sedanja pekarna je bila dograjena konec leta 1978. Istega leta se je pridružila sodru Mercator. Tistega leta so napekli 2.800 ton kruha, leto kasneje pa že 3.350 ton. Prodaja je tako skokovito naraščala zlasti zaradi močnega prodora na ljubljansko tržišče, kjer je po njihovem kruhu zelo veliko povpraševanje, večje od ponudbe. Za letos so načrtovali 4.400 ton, kaže, da bodo plan presegli, saj so že ob četrletju povečali proizvodnjo za 20 odstotkov.

nismo pričakovali tako velikega in naglega povečanja proizvodnje, lani nismo načrtovali naložbe. To se nam sedaj maščuje. Zatika se pri pridobitvi združenih sredstev v sodru, ker nismo bili v planu. Zdi se mi, da je v tem primeru v našem sistemu premalo elastičnosti,« poudarja direktor Čibej. »Gre za to, da so posamezni ozdi načrtovali naložbe, ki pa so ostale le želje, saj jih ne morejo izpeljati, zato na eni strani ostaja denar iz združenih sredstev neporabljen, medtem ko bi ga drugje nujno potrebovali!

Interna banka nam denarja noče dati vse dotlej, dokler se

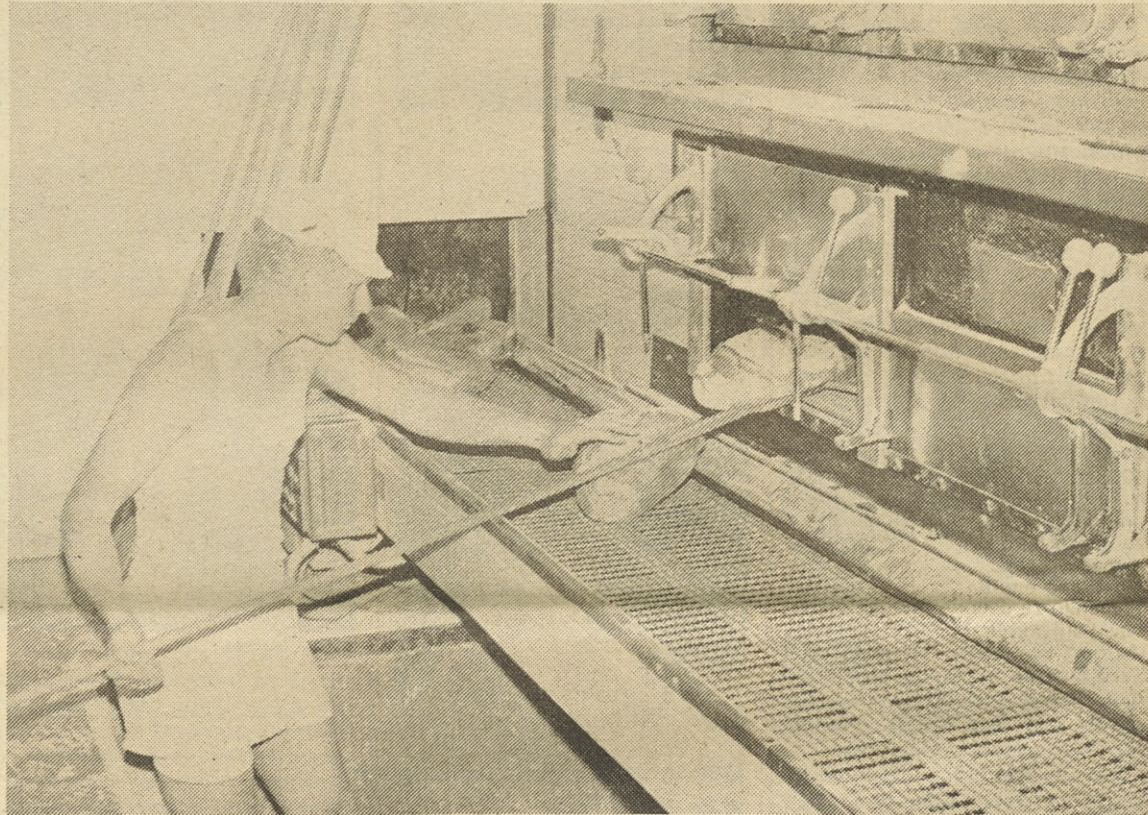
združenih sredstev.« Ta pravila so v sodru Mercator-KIT zelo čvrsta in temelj notranje discipline.

In zakaj nenadoma takšno povečanje proizvodnje in povpraševanje? Štefan Plankar pravi, da zaradi kakovosti. Njihov kruh ni industrijski, ampak takorekoč obrtniški izdelek. Na kakovost, ki je posledica tehnologije in peke v parnih pečeh, zelo veliko vpliva to, da delajo ročno, zlasti tehtanje in oblikovanje. Vendar pa se vse začne z zamesom. V kruh dajejo zelo malo kvasa in testo eno uro vzhaja v mešalnem kotlu, pre-

Mercator na Dolenjskem

ga imenujejo kar DDR, vsebuje 40 odstotkov ržene moke, ki jo dobe od poizkusnega centra Jable pri Jaršah, ter nekaj več dodatkov, kot jih je v znanem »grosupeljskem kruhu«. Je ročno delan s kislim testom, njegova trajnost pa je do 7 dni. Na letošnjem kranjskem sejmu so zanj prejeli zlato medaljo!

Omenili smo že, da jim največ preglastic povzroča moka. Nabavljajo jo pri Žitoprometu iz Sremske Mitrovice (3.000 ton) in Mercator-Agrokombinatu Krško (400 ton). Vso shranjujejo v 6 silosih, zmogljivosti 300 ton, kar zadostuje za slab mesec in pol proizvodnje.

Začetek potli priljubljenega grosupeljskega kruha Foto: A. Dvoršak

Pekarna Grosuplje se uvršča med najuspešnejše proizvajalce v svoji dejavnosti. Povprečno so lani peki povečali celotni prihodek za 42 odstotkov, v Grosupljo za 48 odstotkov (210 milijonov din). Dohodek se je v pekarski dejavnosti lani povečal za 22 odstotkov glede na leto 1983, v Pekarni Grosuplje pa za 33 odstotkov in je znašal 57 milijonov dinarjev. Čisti dohodek je imela Pekarna Grosuplje enkrat večji kot je povprečje te dejavnosti. Istočasno pa je imela osebne dohodke za 8,2 odstotka manjše kot je bilo povprečje. Zato pa so akumulacijo povečali za 18 odstotkov glede na leto 1983 in je znašala 16 milijonov dinarjev, medtem ko je povprečje v dejavnosti bilo za 55 odstotkov manjše kot v letu 1983. Akumulacija je v dejavnosti predstavljala 7,5 odstotka dohodka, v Pekarni Grosuplje pa 28 odstotkov, medtem ko je bil dohodek na zaposlenega v dejavnosti za 21 odstotkov večji kot v letu 1983, v Pekarni Grosuplje pa kar 30 odstotkov. Del teh rezultatov lahko pripišemo dobremu vodstvu, del pa delovni disciplini, neznatni fluktuaciji in pripadnosti kolektiva.

»Le kdo ne bi bil vesel,« pravi Borut Čibej (levo) in Štefan Plankar.

Lahko bi jo še bolj, a se ustavlja pri pečeh, ki so ozko grlo pekarne. Zato so se odločili za novo naložbo, nakup dveh polavtomatskih peči, kar bi jim omogočilo večjo proizvodnjo, saj so vse ostale zmogljivosti dovolj velike. Ocenjujejo, da bi lahko proizvodnjo podvojili. V občini prodajo le 40 odstotkov svojega kruha, 70 odstotkov pa ga prodajo preko Mercatorjeve prodajne mreže. Žal ga niti Mercatorjeve trgovine ne morejo naročiti toliko, kot bi ga lahko prodale, ker je proizvodnja premajhna!

Čakanje draži naložbo

Vendar pa imajo nekaj težav na poti do nove naložbe. »Ker

nekdo drug ne odreče investiciji. Nam pa se mudi, saj bi lahko čez poletje zamenjali peči, ki danes stanejo 26,5 milijona dinarjev, jeseni pa bo njihova cena zagotovo več kot 30 milijonov.«

V zvezi s tem smo povprašali namestnico direktorja Mercator-Interne banke, Drago Vapotič, za stališče. »Ne gre za to, da bi mi, delavci delovne skupnosti Interne banke, to preprečevali. Saj vendar veste, da se plan investicij sprejema tako na zboru banke kakor na delavskem svetu. To je najbolj občutljivi del letnega planskega akta. Spremembe tega se sprejemajo na delavskem svetu, sicer ni mogoče črpati

den ga začno delati. Zato ima tudi specifičen vonj in okus.

»V našem kruhu je le do 1,5 odstotka kvasa, medtem ko pekarne z drugo tehnologijo dodajajo 4 do 5 odstotkov. Od zamesa do pečenja pri nas poteče 4 ure, drugje naredijo to enkrat hitreje. Tudi peka v parnih pečeh daje kruhu svojevrsen vonj in okus. Kruh se peče 40 do 50 minut pri temperaturi 210 do 230 stopinj Celzija,« pojasnjuje tehnologijo vodja proizvodnje.

Ob sobotah 20 ton

Dnevno spečejo v dveh podaljšanih izmenah okoli 15,5 tone kruha, ob sobotah pa 20 ton. Zanimivo je, da od četrta od 13. ure, do sobote do desetih dopoldne delajo neprekinjeno. Ponedeljkovo peko začno pripravljati v nedeljo ob 14. uri. V izmeni je deset ljudi. Ravno strokovni kader pa postaja, poleg premajhne zmogljivosti peči, njihov največji problem. Preden smo prešli v republiko na usmerjeno izobraževanje, so vsako leto izšolali po dva peka. Zadnja tri leta niti enega, kljub temu, da vsako leto razpišejo 2 štipendiji. Takoj bi potrebovali vsaj še 5 kvalificiranih pekov, kar bi jim omogočilo, da bi povečali proizvodnjo peciva, ki sedaj tvori v sestavi proizvodnje le 2,5 odstotka.

Sicer pečejo kar deset vrst različnega kruha, a receptov, kot pravijo, imajo še nekajkrat toliko. Letos so začeli s peko dveh novih vrst – domačega delanega rženega kruha ter kruha z otrobi. Prvi, skrajšano

Lani so delali z moko, predelano iz pšenice, ki je že vzkliha. Zato je bil kruh pocast kot žganci in slabo prepečen. Letos kakovost moke zelo niha in je vedno pod povprečjem. V zadnjem času, ko je dobivajo iz blagovnih rezerv, ima izjemno slabe pecilne lastnosti, večkrat tudi duh po zatohlem.

Po mnenju strokovnjakov grosupeljske pekarnje je krivda za tako slabo moko že pri odkupu, saj je pri nas pomembna

Značilno je, da nihče od direktorja do delavca ne dobi niti koščka kruha za domov brezplačno, ampak se mu vpiše v karton in ga mora ob koncu meseca plačati po normalni ceni. Mesečno delavci odnesejo domov okoli 2 toni kruha ter zanj plačajo približno 160.000 dinarjev. Še podatek: disciplinska komisija v zadnjih štirih letih ni imela niti ene obravnave, kraje pa v zadnjih 15 letih tudi ne pomnijo!

ko povem, da v drugih pekarnah porabijo za peko sto kilogramov kruha 8,5 litra kurilnega olja, pri nas pa le 5 litrov. Če se primerjamo z zelo podobno pekarno, kot je naša, ugotovimo, da drugi porabijo 8 dinarjev na kilogram prepeljanega

le količina, ne pa kakovost. Isto velja za izbiro, katere cilj je povečanje količine, ne pa tudi kakovosti. In če želijo narediti kruh kolikor toliko užiten, morajo vanj vmesiti različne dodatke, kar zelo draži proizvodnjo. Pravijo, da je njihov kruh slab, a še vedno med slabimi dober, kajti dobrega kruha v Sloveniji zadnji dve leti ne poznamo več, tako kot ne poznamo več dobre moke.

Hladilnica Zalog širi dopolnilne dejavnosti

Andrej Dvoršak

Izkoristek večji kot pri razvitih

V hladilnici Zalog, ki sodi v sklop Mercator-Mednarodne trgovine, toz Slovenija Sadje, pravkar končujejo z deli za razširitev dopolnilnih dejavnosti. Prvi v Sloveniji bodo imeli tunel, ki jim bo omogočal zamrzovanje višenj in jagodičevja v »sipkem stanju«, istočasno jim bo nova investicija omogočala še sušenje in zamrzovanje jabolčnih krljev.

Ravno te sodobne tehnologije bodo omogočile našemu izvozniku, da bo dosegal višje cene na svetovnem tržišču. A to sta le dve izmed različnih dejavnosti hladilnice v Zalogu, prve v Ljubljani, ki zaradi skrbno načrtovanega dela dosega dokaj ugodne rezultate.

Njen direktor Tone Grilj nam je povedal, da je bila hladilnica zgrajena leta 1957. Takrat je imela 4.000 ton zmogljivosti in je služila pripravi blaga za uvozno-izvozno podjetje Slovenija sadje. Nekaj prostora pa je ostajalo še za hrambo sadja, zelenjave ter mesa za domači trg.

Z leti je postala premajhna in leta 1971 so povečali hladilniške zmogljivosti za 2.000 ton ter zamrzovalne zmogljivosti od 20 na 40 ton. Niso pa povečali števila zaposlenih, saj so uvedli sodobno tehnologijo in mehanizacijo ter tako pocenili svoje storitve. A že čez 4 leta so morali dograditi nove hladilniške prostore s 6.000 tonami zmogljivosti ter dva zamrzovalna tunela, vsakega z zmogljivostjo 20 ton. Pet let zatem so uvedli še 1.600 ton zmogljivosti hlajenja z nadzorovano atmosfero. Tako imajo danes skupno okoli 14.000 ton hladilniških zmogljivosti ter 60 do 75 ton dnevni zamrzovalnih zmogljivosti.

Če vemo, da ima povprečen hladilnik v gospodinjstvu moč okoli 100 watov, si lahko predstavljamo, kako velikanske količine električne energije potrebuje Hladilnica Zalog za svoje obratovanje. V poletnih mesecih plačajo ravno toliko za električno energijo, kolikor denarja namenijo za osebne ohodke delavcev. Lani so porabili 3.394.310 kWh oziroma 6 odstotkov manj kot leta 1983 ter zato plačali Elektrogospodarstvu 22,7 milijona dinarjev oziroma 89 odstotkov več kot leta prej.

Ko smo že pri energiji, povejmo še to, da bi zaradi izpada električne energije nastale težave po dveh do treh dneh, medtem ko bi postal položaj v hladilnici kritičen po sedmih dneh, še zlasti, če bi se to zgodilo v poletnih mesecih. Doslej, razen v letu 1973, takšnih težav v hladilnici niso imeli.

Hladilnica Zalog ima stalne pogodbe z nekaterimi večjimi porabniki. Tako ima Mercator-Sadje zelenjava v stalnem zakupu 2.500 ton hladilniških zmogljivosti in Mercator-Ljubljanske mlekarne 2.000 ton za sladolede, tu so še Kolinska, Jata Zalog, Emona in PIK Vinkovci. Svoje storitve obračunavajo kilogram – bruto na mesec, pri čemer en dan predstavlja en mesec. To pomeni, da je vseeno, ali naročnik hrani robo le en dan ali pa 30 dni. Za kilogram jabolk je treba mesečno odšteti 1,1 dinarja, za meso, zamrznjeno na minus 25 stopinj, pa 1,32 do 1,50 dinarja.

V Hladilnici imajo povprečno 2- do 3.000 ton sadja za izvoz, 2.000 ton sladoleda, 2 do 2 in pol tisoč ton sadja ter tisoč ton mesa. Vse to je spravljeno na 13.500 m² površine v štirih funkcionalno povezanih zgradbah, ki leže ob industrijskem tiru. Žal železniški promet upada, ker poslovni partnerji nimajo industrijskih tirov in se zato žele izogniti pretovarjanju na kamione.

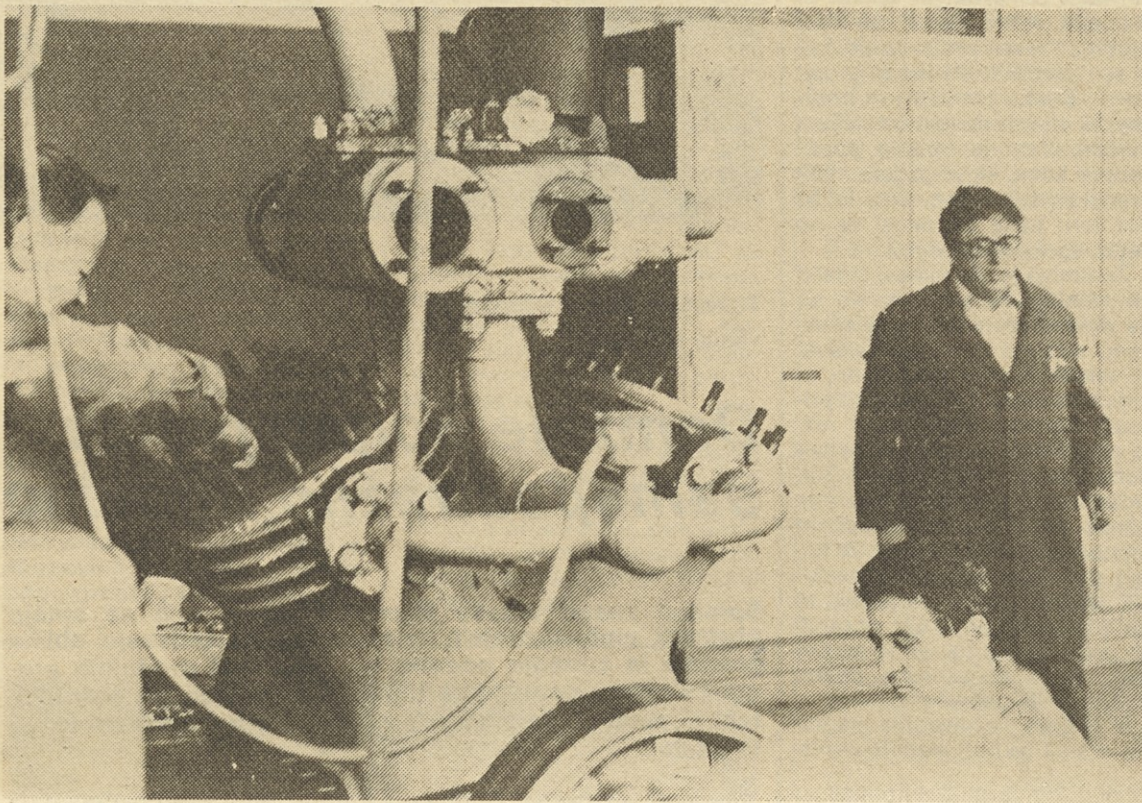
Direktor Grilj nas je seznanil, da imajo pri njih dve vrsti hlajenja. Prvo, pri nič stopinj Celzija, se uporablja za sveže sadje, ki se tako ohrani od 3 do 8 mesecev. Drugo pa je globoko hlajenje pri minus 25 stopinjah Celzija. V teh komorah hranijo globoko zamrznjeno sadje za predelavo, ki ga izvažamo, meso in mesne izdelke ter mlečne izdelke

za takojšnjo porabo.

Še podatek: hladilnica v Zalogu ima izkoriščenih okoli 80 odstotkov zmogljivosti. V razvitih državah

ocenjujejo, da donosno poslujejo hladilnice s 50- do 54-odstotno izkoriščenostjo zmogljivosti.

Dnevno imajo 150 do 200 ton prometa, v sezoni spravila jabolka pa do 300 ton. Ravno zaradi teh nihanj so uvedli dopolnilne dejavnosti ter s tem dvignili storilnost delavcev. Ti takrat, kadar je promet manjši, prebirajo sadje, ga razvrščajo in pakirajo. Poleg tega izdelujejo še 25-kilogramske ledene kose, ki jih potrebujejo različni odjemal-

Vse remonte v hladilnici opravimo sami, pravi Tone Grilj (prvi desno). Foto A. D.

Mantova čaka na preno

Center za obveščanje – A. D.

V 20 letih le dvakrat izguba

V tistih časih, ko so še furmani vozili po naših cestah, je na Vrhniki zasla gostilna. V njej so prenočevali in veseljačili Italijani, furmani iz Mantove, ki so na Vrhniki nato varjali parizarje ter jih potem čez Ravbarkomando vozili v Mantovo. Po njih je gostilna ime tudi dobila. Današnji hotel Mantova, toz delovne organizacije Mercator-Hoteli gostinstvo, je le njen naslednik.

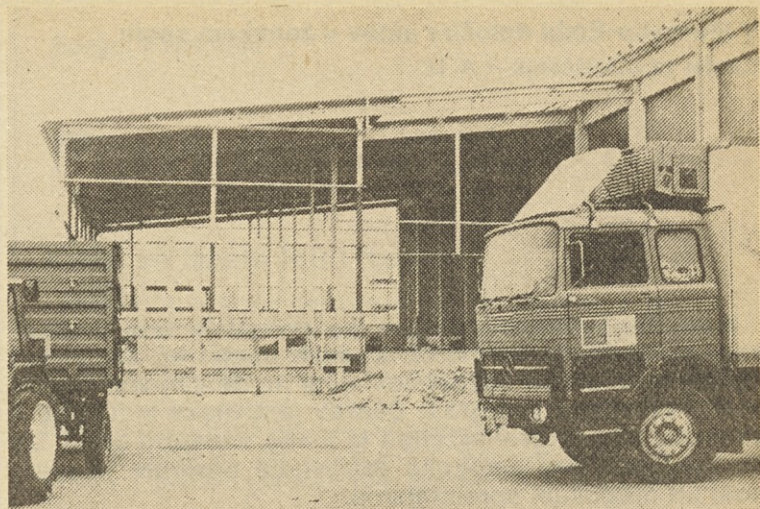
Od nekdanje slave in blišča pa je ostalo bolj malo, saj je današnja Mantova s 55 ležišči, 140 pokritimi sedeži, 4-steznim kegljiščem in 100 sedeži na vrtu le skromen hotel D-kategorije, ki se mu v zadnjih letih sodobni »furmani« raje izogonejo in odrbze dalje proti morju. Postal je hotel za dekleta vojakov, serviserje in nezahtevne poslovneže.

»Sedanji hotel smo dogradili leta 1963. Za tiste čase to ni bil slab hotel in tudi sestava gostov je bila zelo dobra, saj so prevladovali tujci. Povprečna zasedenost je bila 98-odstotna skozi vse leto, od tega kar 60 do 75 odstotkov tujcev, v sezoni celo 90 odstotkov. Po dograditvi avtoceste nam je promet zelo upadel, še bolj pa se je spremenila struktura gostov. Tujcev je le še 15 odstotkov, medtem ko je zasedenost hotela od 60 do 75-odstotna,« pripoveduje Slavko Česen, ki vodi hotel Mantovo že 22 let, praktično od ustanovitve.

V tem času so bili poslovni rezultati kritični le dvakrat. Drugo leto po otvoritvi, ko so morali začeti odplačevati najeta posojila in so imeli precejšnjo izgubo ter lani, ko so zaradi požara v Močilniku imeli 600.000 dinarjev izgube.

»Mantova je bila zgrajena s posojili, ki smo jih 15 let odplačevali. Že ko so jo gradili, so varčevali na vseh straneh, kar se zelo pozna, saj primanjkuje pomožnih prostorov. To nas tepe še danes, kajti taka, kot je, ni zanimiva za zahtevnejše goste, pa tudi ne za agencije. Zato je v naslednjem srednjeročnem načrtu predvidena prenova, s katero bi povečali zmogljivosti na 100 ležišč B-kategorije, kar bi zanesljivo vplivalo na izboljšanje sestave gostov ter omogočilo sodelovanje s turističnimi agencijami. Končni učinek tega bi bil nedvomno večji dohodek. Kako pa bo s to naložbo, še ne vemo, saj nimamo lastnih sredstev zanjo,« pravi Slavko Česen.

A toz Hotel Mantova ni le hotel, ampak sodi sem še restavracija Močilnik, ki je bila zgrajena nekako v istem času kot hotel. Pred osmimo leti je Močilnik doživel prvo korenito spremembo, ko so povečali njegovo zmogljivost s 35 na 200 pokritih sedežev. Dobro je posloval, čeprav bi najbrž lahko še bolje ob malce prodronejši propagandi, dokler ni lani februarja pogorel. Takoj so ga začeli obnavljati in konec meseca bo obnova končana. Bo pa zato bogatejši še za 100 se-

Nov nadstrešek sodi med manjše naložbe Hladilnice Zalog: pod njim bodo shranjevali embalažo, ki je bila doslej izpostavljena dežju in soncu. Foto A. D.

ci, od Cinkarne Celje, mesne in tekstilne industrije, Železniškega gospodarstva Ljubljana, Leka Mengeš, do posameznikov. Kilogram ledu prodajajo od 3 do 5,5 dinarja, odvisno pač od količine in naročnika.

Zanimivo je, da v vseh 28 letih poslovanja niso imeli izgub. Žal je bila tudi akumulacija vseskozi dokaj skromna. Ugotavljajo pa, da delo hladilniških delavcev ni dovolj ovrednoteno, saj so razmere pri delu izredno težke. Lanskoletni povprečni osebni dohodki šestdeset delavcev, kolikor jih je zaposlenih v Hladilnici, so bili 34.000 dinarjev, letos pa so jih že dvignili za 45 odstotkov. Delavci so s tem zadovoljni, kar je opaziti tudi pri storilnosti, saj je osebni dohodek pač močnejša spodbuda za delo.

Od šestdeset delavcev jih ima kar 40 beneficirano delovno dobo. Tudi osip je zelo nizek in še ta le pri fizičnih delavcih. V Hladilnici skrbijo tudi za primeren družbeni standard zaposlenih. Vsi starejši delavci imajo rešeno stanovanjsko vprašanje, pri čemer jim je Hladilnica pomagala s posojili. Imajo tudi pet prikolice za letovanja ter stanovanjsko enoto v Gozd Martuljku, kar povsem zadostuje za 60-članski kolektiv. Pravijo, da je tudi to eden od razlogov za nizek osip.

tro« restavracijo, namenjeno vsem, ki si bodo želeli hitro postrežbo in ne bodo imeli časa za obilnejše kosilo.

Če Mantovi, Močilniku in Jazonu prištejemo še gostilno Bistvo, ki jo ima v zakupu zasebnik, in gostilno pri Lovcu, ki je zaprta in čaka na odprodajo, je slika o tem Mercatorjevem tozdu zaokrožena.

Ko smo s Slavkom Česnom govorili o težavah in vzrokih zanje, je poudaril, da se srečujejo z resnimi težavami zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov. Objava za vodjo kuhinje je bila osemkrat ponovljena. Kljub temu, da so ponujali v njej tudi družinsko stanovanje, niso dobili pravega delavca. Sedaj je v Mantovi le 40 delavcev, po sistematizaciji pa bi jih moralo biti 53. Kot pravi Česen, je razlog v nizkih osebnih dohodkih in delovnih pogojih. Ob trimesečju so imeli delavci povprečno 24.000 dinarjev OD, medtem ko je občinsko povprečje 28.000 dinarjev. Druga resna težava so zasebni gostinci, ki jim naša družba omogoča lagodno življenje ter nelojalno konkurenco. Od 25 gostiln v občini, ki so v zasebnih rokah, so le trije plačali davek iz dohodka, kar je, milo rečeno, zelo čudno. Še bolj čudno pa je, če vemo, da točilnica Jazon ustvarja večji promet, kot ga prijavlja bližnji zasebnik, ki ima vsaj dvakrat več gostov. To pa ni značilno le za Vrhniko, ampak je postalo jugoslovanska posebnost, o kateri se veliko govori in piše, nihče pa ji ne pride do živega. Zato ni čudno, da družbeni gostinski obrati vse težje poslujejo in če se bo to nadaljevalo, bomo kmalu ob njihovih izgubah začeli biti plat zvona. Takrat pa bo za reševanje nastalega položaja najbrž že prepozno.

Slavko Česen se bo 1. julija poslovil od svojega kolektiva, saj odhaja v pokoj

dežev v pokritem delu, medtem ko jih ima na terasi 150 in še 300 do 400 v gozdičku.

Ponudbo Močilnika skušajo popestriti s Tednom prekmurske kuhinje ter Tednom morskkih rib. Ob poletnih večerih predvsem ob petkih, sobotah, in nedeljah pa imajo živo plesno glasbo. Že prihodnji mesec nameravajo odpreti tudi nov disko.

Tretja pomembna točka tozda Mantova je točilnica Jazon. Čeprav je to beznica, da je komaj še vredna svojega imena, pa tozdu prinaša soliden dohodek. Letos ga nameravajo preurediti, naložba naj bi stala okoli 20 milijonov dinarjev. Vrhnika bo tako bogatejša za »hi-

V Mercator-Embi določbe aktov v ženskem spolu

Center za obveščanje – A. D.

Povezovanje v sozdu prinaša koristi

Mercator-Emba v Ljubljani bo prihodnje leto praznovala 30-letnico ustanovitve. Zadnjih enajst let deluje kot sodobna tovarna v industrijski coni na Slovenčevi cesti v občini Ljubljana Bežigrad. Čeprav je živilska industrija v škripcih, so poslovni rezultati M-Embe vendarle dobri. Da jih dosežejo, jim omogoča proizvodni program in prožnost pri njegovem spreminjanju.

Posamezni izdelek lahko brez posebne škode nehajo proizvajati takoj, ko postane nedonosen. Istočasno se že lahko preusmerijo na drug proizvod. To je tudi vzrok, da njihove strojne zmogljivosti niso popolnoma izkoriščene, kar je z družbenega vidika na prvi pogled slabo. A če bolje premislimo, je nekoliko slabša izkoriščenost zmogljivosti ob visokem dohodku boljše kot pa 100-odstotno zasedena zmogljivost proizvodnih strojev, ki namesto dohodka prinašajo izgubo.

Drugi razlog dobrih uspehov je zelo majhna režija kot tudi ustrezen strokovni kader, ki se je v zadnjih letih zelo okrepil. V razvojnem oddelku so od štirih delavcev kar trije diplomirani živilski tehnologi. Če k vsemu temu dodamo dobro vodenje ter visoko zavest in storilnost delavcev, se dosežkom ne smemo čuditi.

Lani je M-Emba imela 1,58 milijona dinarjev dohodka na delavca, medtem ko je bilo povprečje v podskupini dejavnosti 1,56 milijona dinarjev. Letos ob četrtletju je znašal dohodek na delavca že 2,18 milijona dinar-

promateriali, iz katerih morajo potem »pričarati« kakovostne izdelke. To jim za zdaj še uspeva, kajti pri sedanjih cenah bi drugače težko večali ali vsaj ohranjali raven proizvodnje. Lani so naredili 1.071 ton granulato - Benka ter 228 ton prelivov, ki so bili novost na našem tržišču. Zelo je upadla proizvodnja kave, ki so jo leta 1983 predelali 1.237 ton, lani le še 541 ton; kako bo letos, še ne vedo. Vsekakor manj!

Zanimivo je, da njihovi izdelki ne ostajajo na policah. Ko so na delavskem svetu sprejemali ceno svojega znanega kakava, so morali izbirati med ceno, ki bi jim ob manjši proizvodnji prinesla ustrezen dohodek, in nižjo ceno, ki bi jim prinesla enak dohodek ob večji proizvodnji. Odločili so se, da se podrede tržnim zakonitostim in kupcem raje ponudijo nižjo ceno, ob kateri sami ne bodo veliko zaslužili. Izkazalo se je, da je bila ta politika pravilna, kajti ohranili so proizvodnjo na isti ravni kot lani, kljub občutnemu padcu kupne moči potrošnikov.

V M-Embi se zavedajo, da bodo morali še bolj razširiti proiz-

Tozd Grmada v Domžalah

Vesna Bleiweis

Domžale bogatejše za samopostrežno trgovino

Splošno znane težave trgovskih organizacij ne smejo ohromiti ambicioznejših prizadevanj, ki zadevajo oblike prodaje in zunanjo podobo ter urejenost prodajnih prostorov. Nova domžalska trgovina je posrečena potrditev takega načina razmišljanja v Mercator-Rožnikovem tozdu Grmada.

Izjemno prometna Ljubljanska cesta v Domžalah je bogatejša za samopostrežno trgovino. Njena notranja ureditev in zunanji izgled dajeta ulici videz trgovskega središča, ki se zaključuje s trgov pred Napredkovo veleblagovnico. Na dan otvoritve je bila trgovina več kot vzorno založena in je privabila več sto domžalskih občanov, ki so radovedno pa tudi nestrpno pričakovali prerez traku.

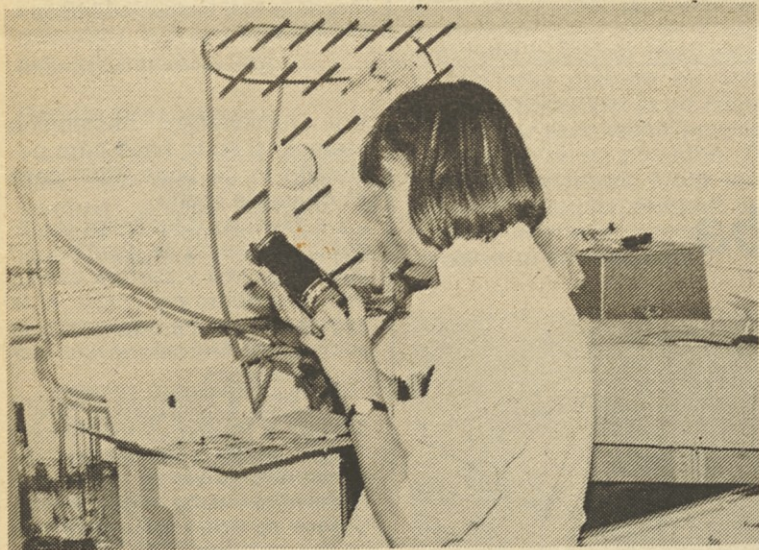
V gneči, ki je zavlada po otvoritvi trgovine, mi je ena od nakupovalk dejala: »Trgovina je v Domžalah dobro organizirana, toda kljub temu je nova trgovina nujno potrebna. Želim si, da bi ves čas ostala na današnji ravni – urejena, bogato založena in trgovina prijaznih ljudi. Trgovci se vse bolj zavedate naših plitvih žepov in naše nepripravljenosti, da bi kupovali slabo blago, pa tudi tega, da z neprijaznimi prodajalci in nemarno trgovino nimamo radi opravka, čeprav je ta edina v kraju, kjer živimo. Mislim, da bodo prijaznost, založenost s kvalitetnim blagom ter urejenost trgovine tudi v hudi domžalski konkurenci glavni aduti za privabljanje kupcev in uspešno poslovanje trgovine.«

Vsega, kar je povedala stalna Mercatorjeva stranka, se za vedajo tudi v tozdu. Kljub težavam, ki pestijo celotno dejavnost trgovine in s tem vsako organizacijo, se v Grmadi zavedajo predvsem nečesa: težave ne smejo ohromiti nekaterih ambicioznejših programov, tako tistih, ki zadevajo oblike prodaje, kot tistih, ki zadevajo samo zunanjo podobo in urejenost prodajnih prostorov. Menimo, da je prav domžalska trgovina posrečena potrditev takega načina razmišljanja. Nova trgovina, ki je nastala v bistvu kot podaljšek stare trgovine le da v novem gradbenem objektu, predstavlja celovito ponudbo za

vsakodnevno oskrbo skromnejšega, pa tudi hudo zahtevnega kupca s precej debelo denarnico. Stara trgovina pa bo zaživelela z novim programom, ki ga tudi v sozdu še nismo srečali. Upamo le, da ta novi program ne bo zastal zaradi formalizmov in tozdoških egoizmov. Gre za zanimiv program, katerega ideja je stara, pa nikoli oživljena prav zaradi v nedogled dolgega dogovarjanja okrog, za zaživetje programa povsem nebitnih stvari. Program je še tajnost, predstavili pa ga bomo, ko bo ... – v Domžalah preživel svoj ognjeni krst.

Prodajne in skladiščne površine merijo cca 720 m², predračunska vrednost je približno 80 milijonov dinarjev, prispevek k lastnim tozdoškim sredstvom iz združenih sredstev sozda pa znaša 12 milijonov din. Nov trgovski objekt pa ni samo rezultat sredstev tozda in sozda, temveč kot je v otvoritvenem nagovoru dejal direktor tozda, Edvard Gabrovšek, tudi skrbi

domžalskih občinskih mož, da bi bili njihovi občani dobro oskrbovani, postreženi in zadovoljni. Tako zagotovilo je Domžalčanom dal tudi sam govornik – in obljuba dela dolg. Čeprav se od otvoritve dalje na ulici ne bo več točila Coca cola in pekle pečenice ljubljanske Mesne industrije in se slišali veseli zvoki z domačih logov, mora trgovina zdržati konkurenčni boj z vsem tistim, kar je ponujala na dan otvoritve. Ne samo brezhibno čistih delovnih oblek, vzpodbudnega smehljaja in bleščeče čistoče trgovine, temveč predvsem z odpravo z dolgočasnega in prozaičnega »Nimamo«. »Nimamo« je pri konkurenci lahko prijazen »Seveda, izvolite, izbirajte«. Pa vendar – zagretost in navdušenje osebja trgovine ob otvoritvi kažeta, da se tudi tega ni pretirano bati.

V razvojnem oddelku EMBE skrbno pazijo na kvaliteto

jev, povprečni osebni dohodek pa 35.838 dinarjev. Osebni dohodki niso ravno spodbudni in delavcev ne vlečejo v večjo storilnost. Zato v M-Embi razmišljajo, kako bi jih najustrezneje popravili.

Ko smo si ogledovali tovarno, v kateri predelujejo kavovine, začimbe, čaje ter izdelujejo granulato (Benko) in prelive (Sladki greh), smo opazili, da so ob strojih skoraj same ženske. Kar 75 odstotkov vseh zaposlenih je žensk. Zato se tudi ne smemo čuditi, da je M-Emba v svoje samoupravne akte zapisala vsa določila v ženskem spolu. Na ta način so delavke tovarne le dobile majhno zadoščenje za trud, ki ga vlagajo v njen razvoj. Bili pa so ti akti kamen spotike, saj celo pravnikom ni šlo v račun, da piše »delavke tovarne sprejemajo...«, namesto: »Delavci tovarne sprejemajo...« A v Embi so bili vztrajni, čeravno je njihov splošni akt neka posebnost oziroma zanimivost.

Posebnosti pa imajo tudi v proizvodnji. V šali pravijo, da sodijo mednje vsekakor zelo nekakovostne surovine in re-

vodnjo na jugoslovanskem tržišču. Pri tem imajo največ težav zaradi trgovskih potnikov in skladišč. Zato so za področje Bosne začeli nastopati skupaj z Eto in Nanosom (oba v sestavi Mercatorja), kar bo precej znižalo stroške. Istočasno se bore tudi za povečanje izvoza. Prvi rezultati so tu. V sodelovanju s tozdom Contal (M-Mednarodna trgovina) so uspeli izvoziti 250 ton sadnega benka ter 200 ton benko kakava na Madžarsko, v skupni vrednosti okoli 900.000 dolarjev. V Embi poudarjajo, da ima za ta posel zasluge predvsem Contal, še posebej njegov delavec Ladislav Feher.

Vendar na Slovenčevi cesti ne mirujejo. V svojem razvojnem laboratoriju že pripravljajo nove proizvode granulato ter ostrih prelivov, pri čemer sodelujejo z Mercator-Eto. Skratka, Embin 90-članski kolektiv ima še mnogo pogumnih zamisli, žal pa njihov uspeh ni vedno odvisen samo od njih samih. Tudi v preteklosti je bilo tako, saj so se često morali spopasti z nerazumevanjem, sedanji dosežki pa pričajo, da so bile njihove usmeritve pravilne.

Otvoritve

Beograjski večeri
letos v našem
hotelu
Ilirija v Ljubljani –
vsak večer do
konca junija.

Telefon 061/551-162

Več o dejavnosti
in iznajdljivosti
Tozda Ilirija
v prihodnji številki

– Obljubila sta mi, da mi bosta pripeljala moža pred polnočjo! Zdaj je ura tri in to sploh ni moj mož!

Nanosove
vestiNanosove
vesti

Mercator-TMI Postojna dosegla ugodne rezultate

Mato Šoljič

Razmišljajo o gradnji novega mesnopredelovalnega obrata

Od leta 1982 dalje posluje Mercator-Nanos, tozid TMI Postojna uspešno. Leto 1984 je zaključila z dvema stari milijardama ostanka dohodka in skupno realizacijo 252 starih milijard, prvo trimesečje letošnjega leta pa 1,5 starih milijard ostanka dohodka in 118 stari milijardami celotnega prihodka. Za svoje izdelke je tovarna prejela v zadnjih treh letih na sejnih v Gornji Radgoni, Zagrebu in Novem sadu skupno 69 medalj, od tega 24 zlatih, kot tudi druga visoka priznanja.

V letih 1979, 1980, 1981, je Mercator-Nanos, tozid Tovarna mesnih izdelkov Postojna poslovala z izgubo in se je otepal z vrsto drugih težav, ki so bile ozko povezane s slabimi poslovnimi rezultati (pokrivanje izgube, sanacijski programi, nizki OD, visoka fluktuacija strokovnega kadra, problemi zagotovitve surovin in dr.).

Dosledno izvajanje sprejetih sanacijskih in drugih programov, usmeritve v večjo proizvodnjo akumulativnih izdelkov boljše kvalitete, zagotovitve surovin s sovlaganji v izgradnjo prašičjerejskih farm in usmeri-

tev v izvoz živine in mesa, so bistveno vplivali na izboljšanje poslovnega rezultata v zadnjih treh letih, kot tudi v prvem tromesečju letošnjega leta.

Seveda je k sedanjemu položaju in razmeram svoj delež prispevala tudi širitev obsega dela in poslovanja, predvsem komercialnih predstavništev in proizvodnje, kot tudi boljša organizacija dela in poslovanja, bistveno zmanjšanje števila zaposlenih (leta 1979 - 230 zaposlenih, trenutno le še 160 delavcev; predvsem v maloprodaji in strokovnih službah), zaostritev odgovornosti za izvrševanje na-

log in obveznosti in ne nazadnje tudi nekoliko boljši položaj naše branže, ki je rezultat sprejetih sistemskih ukrepov.

Proizvodnja izdelkov se je v zadnjih letih bistveno povečala, kot tudi kvaliteta izdelkov, kar dokazuje veliko število prejetih priznanj in odličij (69 medalj, od tega 24 zlatih, 19 srebrnih in 26 bronastih).

Diplomo ŠAMPION KVALITETE na Zagrebškem velesojmu prejema TMI že tri leta zaporedoma. Prav tako DIPLOMO za doseženo raven tehnološkega procesa, letos pa je prejela tudi najvišje priznanje ZLATO AMFORO za trajnost visoke kvalitete neverške klobase iz perutninskega mesa.

Kljub vsem pozitivnim ugotovitvam in ocenam TMI še naprej spremljajo razne težave. Zato zaradi utesnenosti oziroma ozkih grl v proizvodnji, sanitarnotehničnih pomakljivosti, upravičeno razmišljamo o izgradnji novega obrata.

Veterani Nanosa

Sergej Paternost

Marija Svet

Tokrat predstavljamo Marijo Svet, dolgoletno delavko Nanosa ki sedaj združuje delo v Delovni skupnosti Skupne službe v Postojni. Delati je začela leta 1956 v takratnem trgovskem podjetju Nanos v Prestranku.

Že na samem začetku je bila dodeljena v računovodstvo, kjer je opravljala razna dela. Računovodstvu je ostala zvesta vseh 30 let dela, čeprav je delala na različnih delovnih mestih.

Marija je med ženskami na Nanosu najdlje zaposlena. To je istočasno tudi njena prva zaposlitev. Pravi da »podjetja« ne bo zapustila do upokojitve.

MARIJA SVET, ena najstarejših delavk po stažu v Nanosu.

Vesti iz TMI Postojna

Sergej Paternost

Sestavil usmernik za vžig motorjev

Predstavljamo vam Sandija DROLETA, električarja vzdrževalca v tozidu TMI Postojna. Tu je zaposlen že dve leti in pol. Poleg osnovne dejavnosti, ki jo mora opravljati kot električar in vzdrževalec hladilnih naprav v tovarni in v mesnicah, opravlja Sandi še druga zahtevna opravila.

Tako je iz starega zavrženega transformatorja sestavil zelo uporaben usmernik za vžiganje osebnih in tovornih vozil. Usmernik izmenični tok pretvarja v istosmerni, moči 250 do 300 amperov in napetost od 6,12 ali 24 voltov.

Usmernik je bil zelo koristen minulo zimo, ko je temperatura padla do minus 30 stopinj celzija in so odpovedali skoraj vsi akumulatorji voznega parka TMI Postojna.

Prednost usmernika je, da napravo lahko priključi šofer sam in pa dejstvo, da jo je sestavil delavec tozida.

SANDI DROLE, električar in vzdrževalec hladilnih naprav v tozidu TMI Postojna ob vžigalni aparaturi, ki jo je sam sestavil.

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

Kako se izrabi letni dopust?

Praviloma bi moral delavec izrabiti letni dopust v nepretrganem trajanju. V praksi pa je stvar nekoliko drugačna, saj zakon daje možnost, da se v samoupravnem aktu o delovnih razmerjih določijo primeri, ko delavec lahko izrabi letni dopust v dveh ali več delih, pri čemer sme en del dopusta trajati nepretrgoma najmanj 12 delovnih dni.

Ta določba 94. člena Zakona o delovnih razmerjih je v skladu z določili mednarodne konvencije o plačanem dopustu.

V pravilniku o delovnih razmerjih delavcev tozidov M-NANOS-a je, v skladu z navedenimi predpisi, določeno, da glede na določene okoliščine lahko delavec izrabi letni dopust v dveh delih pri čemer mora en del trajati najmanj 12 delovnih dni. Poleg tega pa lahko delavec izrabi po prosti izbiri 3 dni dopusta tako, da odsotnost javi pravočasno nadrejenemu delavcu.

Če delavec iz upravičenih razlogov predvsem pa zaradi izvrševanja delovnih obveznosti ni mogel rabiti letnega dopusta v tekočem koledarskem letu, v celoti, ga v delu, ki presega 12 delovnih dni lahko izrabi najkasneje do konca februarja naslednjega leta.

Kakšno obliko mora imeti oporoka?

Glede na oblike oporoke in o dedovanju na sploh govori Zakon o dedovanju, ki je objavljen v uradnem listu SRS št. 15/76.

Oporoko lahko napravi vsak, ki je sposoben za razsojanje in je dopolnil 15 let starosti.

Oblika oporoke je lahko:

1. Lastnoročna oporoka

Taka oporoka je veljavna če jo je oporočitelj lastnoročno napisal in podpisal in je veljavna, čeprav ni v njej naveden datum, kdaj je bila napravljena.

2. Pismena oporoka pred pričami

Oporočitelj, ki zna brati in pisati, lahko napravi oporoko tako, da v navzočnosti dveh prič lastnoročno podpiše listino, ki mu jo je sestavil kdo drug in hkrati izjavi pred njima, da je to njegova oporoka. Priči se podpišeta na sami oporoki z opombo, da se podpisujeta kot priči, vendar pa taka opomba ni pogoj za veljavnost oporoke.

3. Sodna oporoka

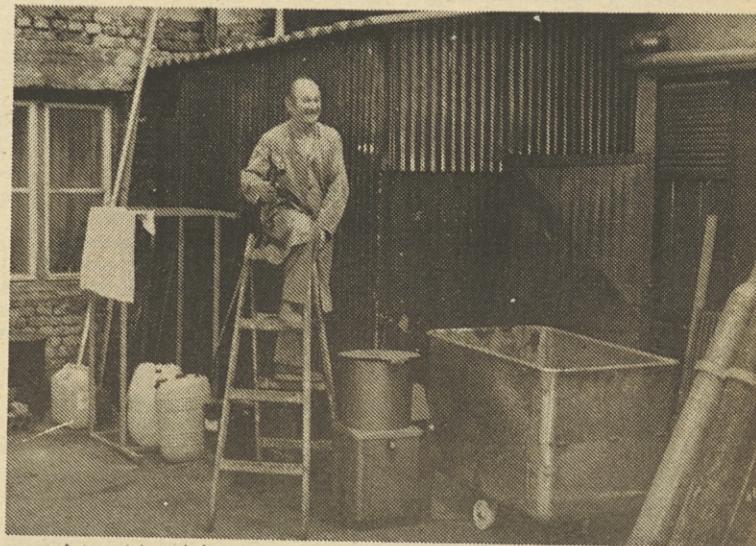
Oporoko lahko sestavi oporočitelj po njegovi izjavi sodnik pristojnega sodišča, ko poprej ugotovi oporočiteljevo istovetnost. Ko oporočitelj tako oporoko prebere in podpiše, potrdi sodnik na oporoki, da jo je oporočitelj v njegovi navzočnosti prebral in podpisal.

4. sodna oporoka, če je oporočitelj ne zna ali ne more prebrati

Če oporočitelj ne zna ali ne more prebrati oporoke, ki mu jo je sestavil sodnik, jo ta prebere oporočitelju v navzočnosti dveh prič, nato pa jo oporočitelj v navzočnosti istih prič podpiše ali napravi na njej ročno znamenje, potem ko izjavi, da je to njegova oporoka. Priči se podpišeta na oporoki.

Poleg zgoraj navedenih oporok imamo še vrsto oblik oporok, kot na primer: oporoko sestavljeno v tujini, oporoko sestavljeno na jugoslovanski ladji, oporoko sestavljeno med mobilizacijo ali vojno ter ustno oporoko.

O teh oporokah pa bomo pisali v prihodnji številki.

Jakob Čuk, sedaj v pokoju

Poslovili so se:

Sergej Paternost

Jakob Čuk, pleskar

Prejšnji mesec je odšel v pokoj Jakob Čuk, ki je od leta 1972 združeval delo v tozidu TMI Postojna in opravljal pleškarsko-zidarska dela.

Sodelavci so mu priredili prijetno poslovitev v Otoški jami pri Postojni, saj je bil Jakob zelo priljubljen, kot marljiv delavec in kot dober tovariš.

**Mercatorjev
mozaik**

**Mercatorjev
mozaik**

Klub upokojencev Mercator – Ljubljanskih mlekarn
Fani Papler

Glas preživelih: da bi se ne ponovilo

Veseli in srečni, da smo spet skupaj stari znanci, smo se 28. maja zjutraj odpeljali iz Ljubljane mimo Domžal in Kamnika, dalje mimo smodnišnice, Stranja, Črničva, Gornjega gradu do Slovenj Gradca.

Najprej smo si v slovenjegraškem obratu HP Kolinska tozda Tovarna za proizvodnjo sadnih koncentratov ogledali proizvodnjo, nato pa so nas povabili v njihovo točilnico, nas pogostili s sendviči, sadnimi sokovi in kavo. Tu smo se nekaj časa zadržali v prijetnem pogovoru, nato pa se odpeljali naprej do Titovega Velenja, ki je lepo mesto, obdano z zelenjem in stolpniciami.

Prijetna je bila vožnja skozi Mislinsko dolino, ki je bila vsa v rasti. Okoliške planine so žarele v soncu v vsej svoji lepoti. To nas je spravilo v veselo razpoloženje in sproščenost. Po nekoliko daljši vožnji smo se okoli pol dvanajste ustavili na Poljani. Med Mežico in Prevaljami leži kotlina, skozi katero se vijuga rečica Meža. Po holmcih je razstreseno kmečko naseje Poljana, ki leži ob koroški meji in je postala po vsej ožji domovini znana kot prizorišče zadnjega boja v drugi svetovni vojni. Tu sta bili zadnje zimo in pomlad najtežje obdobje našega osvobodilnega boja, ko so na samem pragu svobode ugasnila številna življenja.

15. maja 1945 so bile na tem kraju izgovorjene najbolj vesele in srečne besede: »Tovariš Tito, vojna

je končana.« Poslali so jih iz poveljstva 3. jugoslovanske armade vrhovnemu poveljniku maršalu Titu!

»Ponesli svobodo s seboj so, kot dragocen zaklad po daljnih poljanah in strmih bregovih, čez reke šumeče, po tihih gozdovih, ustavili ni jih sovrag, ne nešteto pregrad«.

Ustavili smo se pred spomenikom »Svobodi in miru«, ki nemo priča o grozotah na tej Poljani. Tu je Meža tekla krvava. Položili smo šopek z našim trakom in predvajali posnetek pesmi: »Prečuden cvet je v grapi črni« ter z enominutnim molkom počastili padle borce, ki so se tukaj tako hrabro borili še šest dni potem, ko so na evropskih bojiščih že utihnili strelji.

Kako pretresljiv je bil občutek, ko smo si priklicali v spomin tiste dni, ko se je valila nepregledna množica poražene vojske okupatorja in izdajalcev naše domovine pred zmogovito jugoslovansko vojsko proti zahodu.

Spomin mi je v tem trenutku poletel na Dedinje, kjer počiva pod kamenito ploščo plemenito srce človeka, ki je živel in delalo za mir

in srečo človeštva.

Nasilje in vojne zopet pretresajo svet, zato naj sedaj vsi državniki sveta sledijo ritmu njegovega srda, ki je bilo za mir z zavestjo: nikoli več vojne!

Po tej mali slovesnosti pred spomenikom smo se čez prelaz Holmec, ki je v neposredni bližini Poljane, odpeljali v Pliberk, se ustavili v slovenski trgovini Zadruga Pliberk, kjer prodajalci govorijo slovenski jezik, si nakupili nekaj dobrot, nato pa se čez isti prelaz vrnili ter se ustavili v Kotljah.

Tu smo na zeleni trati ob gozdu priredili piknik, po glasbi kasetofona zapeli in nekateri tudi zaplesali. Okoli 20. ure smo se vrnili v Ljubljano, srečni in veseli, da smo preživele tako lep poletni dan, med znanci in nekdanjimi sodelavci mlekarn.

Pohvaliti moram čistočo onstran meje. Povsod, kjer smo se vozili in pešali, ni bilo videti smeti, kar priča o urejenosti ljudi, tudi kar zadeva čistost okolja.

Naš klub upokojencev šteje 148 članov. Priredili smo že več izletov, predvsem v kraje, znane iz NOV. Prirejamo tudi enodnevne izlete v okolico Ljubljane, to je na Mengeško koč, v Kamniško Bistrico, na Dobeno itd.

Želimo si le zdravja in miru v jeni življenja, predvsem pa, da bi res ne bilo nikoli več vojne, saj so med nami nekateri, ki so preživele že dve svetovni.

Veliko zanimanje za prikolice v KZ Krka
Jože Kirm

Prijavljencev več kot zmogljivosti

Kljub temu, da imamo v Mercator – KZ Krka Novo mesto 5 počitniških prikolic, letos nismo mogli ustreči vsem, ki so prosili za letovanje v njih. Na razpis se je prijavilo 59 družin oziroma 14 več, kot pa dovoljuje naše počitniške zmogljivosti. Vsaka družina bo lahko letovala v eni izmed prikolic, ki jih imamo postavljene v Novalji, Njivicah in Selcah, po 8 oziroma 10 dni.

Ker je zanimanje za letovanje v prikolicah veliko in se bo v prihodnje najbrž še povečalo, bomo morali v Krki čimprej povečati naše počitniške zmogljivosti, ki so že več let nespremenjene.

Uporabniki prikolic morajo plačati 300 din dnevno, kar je glede na visoke cene zelo ugodno, še posebej, če vemo, da ima vsaka prikolica 5 ležišč, kar pomeni, da za vsakega družinskega člana ob polni zasedenosti plačajo naši delavci in kmetje, člani zadruga, le 60 dinarjev.

Tridesetkrat okoli ekvatorja
Kristina Antolič

400.000 km z enim tovornjakom

»Ne, o sebi pa ne bi govoril, je težko, naj povedo drugi, kar njih vprašate...« je bil odgovor Ivana Kumra, šoferja tozda Veleprodaja, v sestavi delovne organizacije MIP Ptuj. Tako sem prvi hip pomislila, da prispevka za časopis ne bo.

Več kot 31 let je že šofer pri MIP-u in je po delovnem stažu naš najstarejši šofer. V tem času je prevozil preko 1.250.000 km! V pogovoru je poudaril, da se sedanji prevozi blaga močno razlikujejo od tistih v prvih letih njegovega dela.

Bil je šofer, delavec in komercialist oziroma potnik. Nekdaj je peljal kamion blaga enemu kupcu, danes pelje 5,5 ton tudi šestim kupcem. Še posebej je bilo težko z dostavo blaga v zimskem času. Na Petrovo goro je vozil po dva dni.

V svojih šoferskih letih je doživel veliko lepega, bile pa so tudi grenke izkušnje, vendar pravi, da o njih ne govori rad.

Tri tovornjake je zamenjal v tem času, četrta zapušča mlajšim, ker odhaja v pokoj.

Na pol v šali na pol zares je dejal: »V vseh 35 letih, kolikor imam delovne dobe, nisem niti enkrat zamudil službe, razen če je vlak ali avtobus imel zamudo, in še to v zimskem času, pa tudi »šprical« nisem. Na srečo tudi nesreč ni bilo.«

Za svoje vzorno in požrtvovalno delo je prejel številna priznanja,

Ivan Kumer ob svojem kamionu

med katerimi ceni zlasti priznanje za 400.000 prevoženih kilometrov z enim samim kamionom ter »Plaketo vzornega voznika«, »Zlato značko Mercatorja« in »Red dela s srebrnim vencem«.

Ko bo izšla ta številka časopisa bo Ivan Kumer že upokojen. Pravi, da bo slovo od volana po tolikih letih težko.

**Mercatorjev
mozaik**

Delegacija aktivov Gašperjeve bralne značke je tudi počastila spomin na 26 žrtev Slovenj Pljberka in njegove okolice. Foto: Stane Jesenovec

V nedeljo, 14. julija na Koroško
Stane Jesenovec

Po poteh Domnove čete

Aktivni Gašperjeve bralne značke v naši sestavljeni organizaciji vestno spremljajo dogajanje med Slovenci na avstrijskem Koroškem. Ne le spremljajo, ampak se njegovi člani tudi udeležujejo slovesnosti in pohodov, ki jih organizirajo slovenske organizacije onstran Karavank.

V nedeljo, 16. junija je delegacija aktivov Gašperjeve bralne značke prisostvovala proslavi ob 40-letnici zmage nad fašizmom in odkritju spomenika 26 žrtvam fašizma pri Sašelnju v Slovenjem Plajberku.

Slovenji Plajberk je prva večja vas po jugoslovansko-avstrijski meji, umaknjena okrog štiri kilometre od glavne ceste proti zahodu, med 1589 m visoko Zingarico in 1577 m visokim Sinjskim vrhom.

Zveza koroških partizanov, Zveza slovenskih izseljencev in Slovensko prosvetno društvo »Vrtača« iz Borovelj so na mestu, kjer je stala nekdanja slovenska domačina, odkrili spome-

nik, ki naj vse mimoidoče opominja na žrtve naših rojakov med vojno in v dneh po njej. Kot je bilo mogoče slišati iz natančnih besed govornikov, jim teh žrtev povojna avstrijska zgodovina ne priznava, ampak daje pokrajinska oblast celo z odlikovanji podporo tistim posameznikom in organizacijam, ki ne bi smeli politično delovati, če bi spoštovali 7. člen državne pogodbe.

V kulturnem programu so lahko gostje iz Slovenije, med njimi tudi naša delegacija aktivov Gašperjeve bralne značke, spoznali, da na Koroškem radi pojejo in igrajo slovenske ljudske in borbene pesmi predvsem mladi. Ta ugotovitev je neusahljiv vir spodbude našim aktivom Gašperjeve bralne značke, da sodelujejo z rojaki na Koroškem.

Množično bomo tja krenili spet v nedeljo 14. julija, ko bo potekal 6. spominski pohod na Komelji, imenovan »Po poteh Domnove čete«.

MMT-TOZD Staklo
Biserka Grad

Ogled pri proizvajalcih

V zadnjih letih je temeljna organizacija Staklo iz Mercator-Mednarodne trgovine organizirala več ekskurzij v steklarne.

Skupaj s predstavniki trgovskih podjetij iz vse Slovenije smo obiskali steklarne Sijaj Hrastnik, Steklarno Boris Kidrič v Rogaški Slatini, steklarno v Zaječarju in njihovo brusilnico v Kutini, steklarno v Prokuplju in Srpsko fabriko stakla Paračin, ki so skupaj z nami nosile breme vseh 6 potovanj.

Namen potovanj je bila izmenjava mnenj in izkušenj med proizvajalci in trgovci, kakor tudi bolj kakovostna ponudba končnemu potrošniku in s tem uspešnejša prodaja. Mnogo lažje je namreč prodajati blago, ki

ga trgovec dobro pozna in o njem veliko ve. Seveda je najboljša informacija »iz prve roke« iz proizvodnje.

Za potovanja v Zaječar, Paračin in Prokuplje smo s pomočjo sektorja za blagovni promet in gostinstvo našega sozda pritegnili k sodelovanju tudi M-EMBO, LEK, ILIRIJO-VE-DROG in ETO iz Kamnika, ki so nam s svojimi proizvodi omogočili pravo ugankarskega tekmovanja da so hitreje minile dolge ure vožnje.

Trudimo se, da bi bilo vsako tako potovanje poučno, poslovno, pa tudi zabavno. Presojajo, ali smo v tem uspešni, prepuščamo udeležencem – gostom. Nekateri od njih so nas spremljali na vseh potovanjih.

Posnetek iz Zaječarja

Nove brazde

Soja — meso brez kosti
Tone Horvat

V Šentjerneju širijo pridelovanje soje

Soja je zelo pomembna kulturna rastlina za prehrano ljudi, živali in za predelavo v industriji olja. Iz sojinega semena lahko naredimo veliko število raznovrstnih jedi, slaščic »mleko« in »mlečne« izdelke »mesne« izdelke...

V živinoreji se kot koncentrat uporabljajo sojine tropine, kot voluminozna hrana pa se uporablja cela sojina rastlina. Vsi deli soje, zlasti pa zrnje, imajo zelo visoko hranilno vrednost. Soja vsebuje veliko beljakovin — 24–55%. Beljakovine soje so po kvaliteti enake beljakovinom govejega mesa. Kitajci ji pravijo tudi »meso brez kosti«. Ravno zaradi vseh teh lastnosti je na svetovnem trgu zelo iskana in tudi zelo draga.

Pri nas ogromne količine soje uvozimo zlasti za potrebe v živinoreji. Ker pa postajajo cene te soje vse bolj nedostopne, smo se odločili, da bi poskusili sejati to rastlino tudi na domačih poljih.

Na območju Šentjerneja so jo kmetje posejali v letu 1984 približno 5 hektarov. Seme so dobili zastonj. Šest hektarov soje je posejala tudi lastna kmetijska proizvodnja TOZD Brazda v Šentjerneju.

Kmetje so sojo porabili za prehrano govedu in prašičev. Soja pa se je pojavila tudi na jedilnikih naših kmetij.

Lanskoletna proizvodnja prašičev
Center za obveščanje

Proizvodnja je različno draga

Posredujemo informacijo o proizvodnih rezultatih sedmih družbenih prašičjih farm v naši republiki, ki se jim bo kmalu pridružila še naša nova farma v Krškem. Dve od obratujočih (v Stični in v Klinji vasi) sta v sestavu našega sozda, v Ljutomersko pa naše članice sovlagajo.

lativno točna, ker imajo po pridobljenih podatkih (od sodelavcev) vse farme večjo kapacitirano proizvodnjo od citirane, razen v Ihanu.

Tabela 2. kaže, da vse farme odstavljajo približno v starosti od 23 dni, razen Stične, Podgrada in Ljutomera.

Največ plemenskih svinj se najhitreje vrača v reproducivni cikel (81,82%) v Klinji vasi, a najbolj počasi (65,47%) v Stični. To ima za posledico, da svinje v Klinji vasi dajo 2,17 gnezd letno, Ljutomer pa le 1,75 gnezd.

Vse te proizvodne parametre v reprodukciji prikazujemo glede na končni finančni efekt — koliko krmnih dni plemenske svinje je potrebno za proizvodnjo živorojenega pujska.

Pri tem izračunu je proizvodnja v delu reprodukcije na farmi v Klinji vasi naslednja (v din):

- dražja od Ihana 2.706.403
- dražja od Ptujja 1.215.930
- cenejša od Nemščaka 19.082.320
- cenejša od Stične 17.591.830
- cenejša od Podgrada 10.433.500
- cenejša od Ljutomera 33.438.200

Tabela 1. kaže, da imajo farme merjasce različno obreme-

TOZD LKP Brazda je sojino zrnje silirala skupaj s koruznim zrnjem. Omenjena silaža je predstavljala ceneno močno hrano za krave molznice.

Pri razširjanju pridelovanja soje na šentjernejskem območju so bili aktivirani tudi mladi zadržniki. Vsi so sejali sojo doma na manjših parcelah, le za prehrano ljudi. Akcijo so zaključili z degustacijo sojinih jedi na Osnovni šoli Šentjerne, ki jo je pripravil aktiv mladih zadržnikov.

Za pridelovanje soje na večjih površinah je potrebno osvojiti tudi najboljše in najustreznejše tehnologije.

V te namene so bili na območju TZO Šentjerne nastavljeni in izpeljani mikro in makro poskusi pridelovanja različnih sort soje. Preizkušali smo tudi učinek različnih načinov setve, uporabo različnih vrst herbicidov, itd.

V bodoče bo v kolobarju na našem območju prednjačila zlasti soja za prehrano ljudi, medtem ko bo sojo, kot krmilo živalim, zamenjal krmni bob, ki daje znatno večji pridelek.

Za boljši pridelek

ing. Metod Marolt — Mercator — Kmetijski zavod Ljubljana

Siliranje travne krme

Silažno travno krmo pokladamo vsem živalskim vrstam — govedu (30 kg v obroku), konjem (10 kg), ovcam (4 kg), govejim pitancem, plemenski živini in seveda tudi kunčem, perutnini in prašičem. Če hočemo dobiti dobro silažo, moramo silos napolniti tako, da omejimo »dihanje« rastlin in preprečimo kvarno vrenje ter razkroj krme, ki ga povzročajo razni škodljivi mikroorganizmi. Da bi pospešili razvoj mlečnokislinskih bakterij, ki povzročajo željeno mlečnokislinsko vrenje silirane mase, moramo pri siliranju zagotoviti primerno vlažnost, temperaturo in sestavo mase ter odstotnost zraka.

Če hočemo dobiti dobro silažo, moramo silos napolniti tako, da omejimo »dihanje« rastlin in preprečimo kvarno vrenje ter razkroj krme, ki ga povzročajo razni škodljivi mikroorganizmi. Da bi pospešili razvoj mlečnokislinskih bakterij, ki povzročajo željeno mlečnokislinsko vrenje silirane mase, moramo pri siliranju zagotoviti primerno vlažnost, temperaturo in sestavo mase ter odstotnost zraka.

Količino zraka omejimo s tlačanjem oziroma sesanjem (vakuum) drobno zrezane travne mase, s čimer preprečimo aerobno vrenje, razvoj plesni in gnilobnih bakterij. Krmo za siliranje pred tlačanjem zrežemo na dolžino 1 do 3 cm. Pri sesedanju v stolpnem silosu in tlačanju v koritastem silosu nastaja rastlinski sok, ki polni prazne prostore in omogoča enakomerno mlečnokislinsko vrenje. Sok med drugim vsebuje tudi sladkor, ki je osnova za ugoden razvoj mlečnokislinskih bakterij. Siliramo lahko tudi krmo, ki je nismo prej zrezali, če je dovolj voljna in če je dobro stlačimo, vsekakor pa kisanje bolje poteka, če jo zrežemo. Če je krma trda, jo režemo na manjše kose, če pa je mlada, je lahko daljša.

Drugi pogoj za dobro krmo je primerna vlažnost. Če je masa preveč sočna, se slabo kisa in premočno razkraja (potrebni so konzervansi), če pa je preveč vlažna, kisanje prav tako ne poteka pravilno. Zato travo pustimo, da pravilno ovene in silira-

mo krmo, ki ima 30 od 35 odstotkov sušine. V praksi to preizkusimo tako, da odtrgamo šop trav in jih zavijemo. Če se pojavijo kapljice rastlinskega soka, trava še ni primerna za siliranje. Zgodi se, da pokosimo preveč trave in oveni, drugič pa nam je zmanjka; v tem primeru silos dopolnimo s svežo travo in obvezno uporabimo konzervanse. Silos moramo neprekinjeno polniti in krmo sproti razporejati na površini, napolnjen pa naj bo v dveh, največ treh dneh.

Naslednji pogoj je ustrezna temperatura v silosu. Pri procesu siliranja se krma v začetku segreva, kar koristi razvoju mlečnokislinskih bakterij, saj najbolj ugodno deluje pri temperaturi 25 do 35°C. Nizko temperaturo dosežemo tako, da dobro zrezano krmo močno potlačimo. V poletni vročini se temperatura v silosu lahko preveč dvigne, zato tedaj siliramo zgodaj zjutraj, ko je krma hladnejša. Tudi zaradi vsebnosti sladkorja v krmi je priporočljivo, da travo kosimo popoldne, če jo nameravamo silirati naslednji dan. V travah se na osnovi sončne svetlobe, toplote, ogljikovega dioksida in listnega zelenila čez dan ustvarja sladkor, ki ponoči potuje v korenine, zato ima trava popoldne v sončnem vremenu največ sladkorja (do 2,6 odstotka), medtem, ko zjutraj najmanj. Za siliranje mora biti v krmi dovolj sladkorja.

Na splošno velja, da je lahko silirati koruzo (ima veliko ogljikovih

hidratov) in sončnice, težje pa stročnice in mlado travo (več beljakovin). V primerih, ko siliramo krmo z veliko beljakovin in malo ogljikovih hidratov, si pomagamo tako, da primešamo krmila z več sladkorja (koruza, sladkorna pesa) in dodajamo krmilni sladkor, melaso, suhe pesne rezance ali otrobe. Pri siliranju zelo mlade sočne trave se je izkazalo za uspešno, če dodamo krmilni sladkor, melaso, in sicer za 20 odstotkov teže mase, ter še enkrat toliko koruznega ali žitnega zdroba, zrelih pesnih rezancev (4 do 8 kg/100 kg bolj vlažne mase).

Pravilno oveneli travniški krmilni, prvemu odkosu trav, otavi ali otaviču ni potrebno dodajati nobenega konzervansa. Pri sveži travi in krmilih, ki vsebujejo veliko beljakovin, pa uporabljamo konzervanse. Za siliranje travniške krme velja, da spomladanski odkos v glavnem posiliramo, poletnega (otava) uporabimo za mrvo in jesenskega delno za seno in delno za silos (pomešan s koruzo v razmerju 1:1). Ponekod dodajamo mravljično kislino, ki preprečuje razvoj gnilobnih bakterij in nezaželenih vrenj, posebno maslenokislinskega, medtem ko na mlečnokislinske bakterije ne učinkuje. Mravljično kislino dodajamo razredčeno v razmerju 1:20, in sicer 4 l raztopine na 100 kg trave. Dodajamo lahko tudi kuhinjsko sol, ki nekoliko znižuje kislost, na splošno pa sol ne izboljšuje kvalitete, vpliva le na boljšo ješčnost živali ker ima takšno silažo raje.

Zaradi izračuna, koliko krme imamo v silosu, in tudi zaradi prostornine pri gradnji, je dobro vedeti, da je teža kubičnega metra silaže v povprečju 750 kg (od 600 do 900 kg). Ker se silažna gmeta v silosu sesede v približno štirih dneh, ga moramo dodatno polniti, še prej pa odstranimo zgornjo plast silaže, če je pokvarjena. In končno je pomembno tudi to, da je silos dobro zaprt in da stene ne propuščajo zraka. To dosežemo z dobrim tesnenjem pokrova pri stolpnem silosu in dobro in enakomerno obtežitvijo folije pri koritastem silosu.

Silažno travno krmo pokladamo vsem živalskim vrstam — govedu (30 kg v obroku), konjem (10 kg), ovcam (4 kg), govejim pitancem, plemenski živini in seveda tudi kunčem, perutnini in prašičem.

Nove brazde

Nove brazde

tabela 1/a

Farma	3:2	4:3	5:3	6:5	7:5	8:5	9:5	10:1
1. Farma	54,4	53,54	25,95	11,21	3,29	2,28	16,78	101,29
2. Nemščak	40,7	51,30	22,63	11,13	9,79	6,28	27,20	79,85
3. Klinja vas	58,0	40,45	25,19	10,52	4,00	3,69	18,21	90,01
4. Ptuj	44,1	68,29	26,74	12,47	2,94	1,16	16,58	101,68
5. Stična	41,2	47,13	24,70	31,03	—	1,78	32,81	83,36
6. Ljutomer	26,8	63,68	18,83	16,58	—	41,95	23,58	—
7. Podgrad	47,2	52,74	19,10	12,66	4,59	1,75	18,99	68,95

Tabela 1 — Proizvodni rezultati prašičerejskih farm v sr sloveniji v letu 1984

Farma	Proizvodne kapacitete	Število merjascev	Število svinj	Izločene svinje	Oprašeni pujski	Pogin pujskov	Pogin vzreja	Pogin pitanje	Skupaj pogini	Prodaja spitanih bekonov
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Ihan	85.000	74	4.025	2.155	104.432	11.708	3.435	2.382	17.525	86.093
2. Nemščak	105.000	128	5.214	2.675	117.972	13.136	11.548	7.406	32.090	83.846
3. Klinja vas	30.000	24	1.392	563	35.071	3.688	1.403	1.295	6.386	27.003
4. Ptuj	45.000	48	2.116	1.445	56.579	7.058	1.664	659	9.381	45.755
5. Stična	18.000	19	783	369	19.338	6.000	—	344	6.344	15.005
6. Ljutomer	7.500	15	402	256	7.568	1.255	—	3.175	4.430	18.784
7. Podgrad	40.000	43	2.029	1.070	38.764	4.906	1.778	678	7.362	27.580

Opomba: Prašičereja Stična in farma v Klinji vasi sodita v sestav SOZD MERCATOR-KIT, medtem, ko je MERCATOR-KIT sovlagatelj prašičje farme v Ljutomeru.

Tabela 2 — Rezultat plodnosti svinj na farmah v Sloveniji v letu 1984

	Ihan	Ptuj	Nemščak	Klinja vas	Stična	Podgrad	Ljutomer
1. Dolžina predhodne laktacije	23,50	23,00	23,10	23,00	29,40	25,50	27,80
2. Čas med prasiatvami							
do 160 dni (% črede)	70,49	76,56	76,81	81,82	65,47	72,53	76,29
161–200 dni (% črede)	25,18	20,85	18,57	14,79	25,53	22,40	18,01
201 in več dni (% črede)	4,34	2,59	4,62	3,39	9,00	5,07	5,70
3. Doba med prasiatvami	155,71	152,54	154,19	151,23	164,20	157,07	161,31
4. Število gnezd na svinjo	2,06	2,10	2,08	2,17	1,91	1,92	1,75
5. Število živih rojenih pujskov na svinjo	20,67	20,54	18,94	20,44	19,05	19,59	17,95
6. Krmnih dni na živorojenega pujska	17,66	17,77	19,27	17,86	19,16	18,63	20,33

Nove brazde

Pivovarna Union
Mile Bitenc

Na poti v drugo stoletje

Lani je ljubljanska pivovarna Union praznovala svoj 120. rojstni dan. To pomeni, da je bil prvi ljubljanski vrček piva natočen leta 1864, ko so bratje Kozler v Šiški ustanovili pivovarno Union, s prvotno kapaciteto 28.300 hektolitrov piva letno.

Po osvoboditvi je delovna organizacija Union stalno širila svoje proizvodne zmogljivosti in predvsem v zadnjem desetletju je zabeležila omembe vredne napredek. Sedanja proizvodnja piva znaša, več kot 800.000 hektolitrov letno. To uvršča pivovarno med deset največjih pivovaren, v Jugoslaviji celo na tretje mesto. Vsemu temu botruje prenova in modernizacija tovarne, ki danes sodi med najmodernejše v Evropi. Istočasno to pomeni nov korak do višje storilnosti in boljše kakovosti piva Union. In ko že govorimo o kakovosti: zanjo je v minulih letih dobila pivovarna Union kar zajeten kupček mednarodnih priznanj, vse od Londona, Pariza, Ženeve in Dunaja, pa do Amsterdama. Priznanja so bila dodeljena različnim vrstam piva (Union Grand 12%, Union ležak 14%, Union temno Bok 16%, itd.).

Pivovarna Union je največji izvoznik piva na trg konvertibilnih valut. Tako danes ni prav nobena posebnost, če najdete Union pivo v gostinskem obratu ali pa v trgovini v Avstriji, Italiji, celo v Ameriki in tudi v Iraku.

Prvovrstno kakovost piva Union dosežejo le z uporabo najboljših surovin, ki jih lahko ponudi narava, kajti kvaliteta piva se začne že na poljih. Tehnološki postopek proizvodnje piva obsega naslednje osnovne faze: varjenje, alkoholno vrenje, zorenje, filtriranje in polnjenje. V vsaki fazi posebej

upoštevajo seveda svoje bogate, dolgoletne izkušnje.

Za proizvodnjo piva so potrebne štiri osnovne surovine: slad, hmelj, voda in pivski kvas. Pivo nastane v procesu alkoholnega vrenja teh surovin. Vsaka izmed njih ima v proizvodnji natanko ločeno vlogo. Voda, ki je glavna sestavina tudi drugih napitkov, je pri izdelovanju piva namenjena za topilo. Slad daje pivu sestavine ekstrakta od katerih sta odvisna polnost in jakost končnega izdelka. Hmelj pivo konservira, mu daje značilen vonj in prijetno grenak okus. Pivski kvas povzroča alkoholno vrenje, med katerim se sladkor spremeni v alkohol in ogljikov dvokis.

Med vsemi vrstami piva Union je najbolj znano in cenjeno svetlo pivo Union Grand 12%, ki ga po naših grlih steče največ. Konec koncev to potrjuje tudi priznanja, ki jih je prav to pivo dobilo največ.

Naši dobavitelji

Naši dobavitelji

Spoznajmo »lasno kozmetiko« Ilirije-Vedrog
Mile Bitenc

EHO STYLE

Rubrika je že nekaj let predstavljala izdelke Ilirije-Vedrog je za nekaj časa izginila s strani našega časopisa. Zdaj je spet tu in nabralo se je kar precej nasvetov. Te vam bomo predstavili v naslednjih številkah.

Začenjamo z izdelki za nego las, saj prav lasje potrebujejo še posebej v poletnem času, ko so izpostavljeni soncu, vetru in drugim vremenskim vplivom, še več nege kot sicer. Prav bi bilo, da bi najprej priporočili šampone, vendar bo tudi prav če predstavimo peno Eho-Style, ki pomaga »ukrotiti« sleherno pričesko.

V zadnjih letih so svetovni trg osvojili izdelki kozmetike za lasse v obliki spreja oziroma pene, saj so zelo praktični ter enostavni za uporabo. Imajo dobro lastnost: učinek je takojšen! Vsi ti izdelki so ustvarjeni za moderno oblikovanje pričeske.

Takšno novost zdaj ponuja Ilirija-Vedrog tudi nam, saj so njeni strokovnjaki v svojih laboratorijih razvili utrjevalec v peni. Napravili so ga za potrebe sodobne dinamične aktivne žene, ki ima prostega časa le malo, pa mora vedno biti urejena. Za takšen izgled je pomembna tudi obstojna, bujna in negovana pričeska.

EHO-STYLE je preparat, ki vse to omogoča. Po uporabi Eho-Style pene so lasje voljni, češemo jih z lahkoto, pričeska pa je obstojna. Pomembno je tudi to, da Eho-Style ne masti las! Njegova uporaba je preprosta. Pena enakomerno porazdelimo po opranih in srotiranih laseh, je ne izpiramo z las in pričesko po želji oblikujemo:

s fenom, z navijanjem, s prsti ali pa jo samo počesemo in posušimo na zraku.

EHO STYLE

NOVO

Peno Eho-Style lahko pri oblikovanju pričeske uporabljate vsak dan ali pa z njo frizuro samo osvežite, popravite. Vsebinske doze zadošča za 20 kratno uporabo.

V Iliriji-Vedrog k vsemu temu dodajajo, da bo Eho-Style pena našla tako kot glavnik in parfem svoj prostor v vsaki ženski torbici.

Natanko tisoč manj

Ko smo v prejšnji številki navajali, kaj vam lahko ponudijo v Contalovem zastopstvu, smo podrobno opisali tudi Hi-Fi in stereo glasbeni sistem Benytone C 500 L. Kdor je vzel v roke računalo in po takrat objavljenih podatkih izračunal njegovo vrednost, ni bil prav posebno navdušen nad dobreno številko. Na srečo pa je prava ta, ki jo objavljamo danes. Benytone C 500 L stane le 950 švicarskih frankov in pripadajoče dinarske dajatve in je torej »cenejši« za toliko frankov, kot smo napisali v naslovu.

V tozdu Contal
Stane Jesenovec

Ohraniti raven poslovanja

Ker pospešeno vstopa med nas počitniško-dopustniški čas in si želijo delček sprostitve tudi v 11. nadstropju modre stolpnice na Titovi 66 v Ljubljani, točneje v tozdu Contal, zastopstva tujih firm, smo se tokrat odpravili v »zakulisje« tega izredno delavnega kolektivčka. Odšli smo na Prušnikovo 78 v ljubljanski Šentvid. Tam je popravilnica slikovnih in zvočnih aparatov, ki jih prodaja Contal. V skupni obratovalnici delata Milan Pavlovič in Slavko Remšak.

Že osem let popravljata skupaj medicinske aparate, pet let pa imata popravilnico aparatov, ki jih konsignacijsko prodaja Contal.

»S Slavkom se razumeva izjemno dobro in oba primeva za vsako delo,« je najprej predstavil vzdusje v delavnici Milan. »Popraviljava avtoradie Audoli-

ne, vse zvočne aparate iz ponudbe Benytone, celoten sklop zvočnih in slikovnih naprav Tensai, računala, računske stroje in računalnike Sharp, za zvočnike Namco, BNS in Advent pa imava sodelavca,« je prešel k poslovnim podatkom sogovornik.

Veliko imen smo slišali. Je to pestrost mogoče pokriti z rezervnimi deli?

»V radijskih aparatih so dosegli svetovni proizvajalci veliko poenotenje sestavnih delov. Precej bolj zapleteno je s TV in video napravami. Naš servis je kljub temu izjemno dobro založen z rezervnimi deli. Nekateri pravijo, da celo vzorno.«

To so verjetno zvedeli številni lastniki avdio-vizuelnih sredstev?

»Pri nas se oglašajo tudi z aparati drugih proizvajalcev, a jih ne sprejmemo v popravilo, ker želimo ohraniti sedanjo raven poslovanja. Za to pa je značilno popravilo v enem, največ v dveh dneh in nizke cene. To lahko zadrživa le s specializacijo na prodajnem programu Contal. Po petih letih sva že tako izvežbana, da n. pr. iz pripovedi lastnika takoj razbereva napako in način popravila,« je postregel z naslednjo značilnostjo delavnice sobesednik.

Da izrečena trditev stoji na trdnih tleh, smo se lahko prepričali že med našim obiskom na Prušnikovi 78. Oče in sin sta prinesla v popravilo Benytone MPC. »Nima glasu,« je potožil oče. »Računalnik sem vključil na izhod za zvočnike,« je pristavil sin. »Aha,« se je nasmehnil Milan in poučil: »Računalnik

ELANOSOL®

Pred soncem, vetrom, pri športu in letovanju, varuje vašo kožo
ELANOSOL kozmetična kolekcija

Elanosol je edina zaščitna kozmetika, ki vsebuje propolis

- krema za sončenje
- emulzija po sončenju
- pomada za ustnice

medex ljubljana

moraš vključiti na izhod za slušalke. Potem ne bo pregorel izhodni ojačevalec.«

So take napake pogoste, nas je zanimalo še posebej.

»Na Compo 5 in Benytone MPC se to rado zgodi. Lastniki slabo preberejo navodila in poskušajo različne stvari priključiti na nepravilno mesto. Posledica je kratki stik. Nasploh kupci neradi vprašajo po posebnostih aparata in površno preberejo navodila. Včasih ne morem verjeti, da je pri nas še tako nizka tehnična raven tehničnega znanja,« je opisal nekaj nerodnosti uporabnikov precej zahtevnih aparatov.

Se spremenjajo popravila?

»Nekateri aparati so v rabi že pet let. Zato vse pogosteje opazimo obrabljena pogonska jermena kasetofonov in gramofonov, oslabiljene potenciometre, pokvarjena in izrabljena stikala.

To je običajen pojav in prosim vse, ki imajo naše aparate, naj ne odlašajo s popravilom. Predvsem pa naj ne dajejo naprav v popravilo samozvanim poznavalcem tega dela. Ti naredijo večkrat več škode in podaljšajo čas dela v servisu. Iz oddaljenih krajev sprejemamo prednaročila po telefonu. Dogovorjenega dne sprejmemo radio, kasetofon, gramofon, TV, video, računalo v delo in isti dan je to spet brezhibno delujoča stvar. Številne pokvarjene aparate pa nam pripeljejo tudi poštarji in sicer iz številnih mest Slovenije, Hrvaške, Srbije in Makedonije,« je opisal krajeno razsežnost Milan.

Še eno potrdilo besed. Iz Braslovč so prinesli pokvarjen tuner. »Pokličite me čez dve uri,« je naročil prijazen Belokranjec, »mislim, da bo takrat že delal.«

»Naš servis je na Prušnikovi 78 v Šentvidu. To je pravzaprav stara Celovška cesta. Ko bomo uredili tudi sprejemnico, bomo označili dohod k naši popravilnici,« je opredelil mesto delavnice Milan Pavlovič. Foto: Stane Jesenovec

Pismo Janezu

Dragi Haso!
Moram ti napisati to pismo! Moram ti izpovedati vse razočaranje in žalost, morda mi bo potem lažje. Pravijo, da je človeku v utehu že to, če mu kdo prisluhne. Zato ti danes pišem.

Pred tremi leti je moja družina pričela štediti za stanovanje. Saj veš, kako to gre: vsak mesec po osemsto jurjev na banko, kot da jih pri plači nisi dobil (pa takrat je bilo to skoraj pol plače). In potem veliki dan, ko dvigneš kupček in podpišeš pogodbo o nakupu lastnega stanovanja. Dalje se dogodki (tisti finančni) razvijajo bliskovito. Vsake tri mesece moraš nakazati toliko in toliko milijončkov (starih sicer, jih je pa toliko, da lahko govoriš o množini tudi o novih). Pa si vsakokrat, ko prerineš skozi obrok, misliš: »Bo že, bom pa le imel svojo štalco...« Pa spet gruntaš, kako boš spravil skupaj naslednji obrok. Nič morja poleti. Skleneš, da boš počakal do septembra, ko bo mogoče kaj ostalo. Ne ostane. Razmišljaš, da je na morju pravzaprav lepše spomladi. Spomladi še en obrok. Nič Trsta, kavbojk ali kakšnih modernih oblek. Vse lahko preneseš z mislijo, da boš kmalu na svojem. Veliko stanovanje, vrt... kar verjeti ne moreš.

Kolikokrat sem šla na gradbišče! Gledala sem te Haso, ko si polagal ploščice v kopalnico, tlakoval hodnik...

Zvečer, ko sem legla, sem sanjalarila, kako bom opremila, kakšne zavese bom obesila, s kakšnimi rožami bom okrasila vrt...

Prišel je najlepši dan! S ključem v roki sem bolj po zraku kot po tleh privihrala do stanovanja. Poseben občutek je to, ko prvič odklepaš...

Strahoten zatohel smrad mi je udaril v nosnice, ko sem vstopila. Mislila sem, da je pač vonj po novem drugačen, kot sem si ga predstavljala. Pa ni bil vonj po novem. V stranišču sem odkrila zajeten kup – že več časa. Kdo ve, koliko časa je preteklo od trenutka, ko ste zadnjič zapustili dokončano stanovanje. Prvo delo, ki sem

ga opravila v novem domu, mi je nagnalo solze v oči. Malo od gneva, malo od tega, ker se mi je obračal želodec. Lepo sem počistila in zračila ves dan. Pa je naslednji dan še kar zaudarjalo. Malce drugače sicer, tudi prihajalo je od drugod. Vse sem preiskala, vse pomila in posprejala. Zaman. Čez teden dni smo postavili v kopalnico pralni stroj. Prva žeha je bila porazna. Vsa voda je stekla v klet (še dobro, da smo v pritličju). Mojster je pralni stroj pregledal do zadnjega vijaka in izjavil, da mora biti krivda za poplavo v kleti kje drugje. Pa se je spomnil in z baterijo posvetil v jašek kadi. Takoj, ko je odprl vratca, mi je bilo jasno, od kod smrad, ki mi je zadnje

ti, Haso, ne moreš čutiti do stanovanja, ki ga dograjuješ, tistega, kar čutim jaz. Če potisnem vse zgražanje na dno zavesti in poskušam biti široka, kot mi to narekujeta poreklo in zgodovina, si lahko celo predstavljam nekako topo in potuhnjeno razočaranje, ki ga občutiš, ko zaključuješ opravke v nekem stanovanju. Dobro vem, da si človek ne more kaj, da ne bi na tihem mislil: »Saj to ni moje... Mojega truda ne bo nihče opazil...«

Spominjam se časov, Haso, ko sem za čimprejšnjo uresničitev sanj o stanovanju, inštruirala slovenščino. Silne grdobe sem na tihem izrekla vsakemu mulcu, ki je pričakoval, da mu bom za tistih nekaj tisočakov vlila v glavo modrost – ne da bi on mignil s prstom. »Da te ni sram,« sem ga na tihem oštevala. »Kupuješ (ali ti kupujejo starši) tisto, kar bi moral

Kako zgraditi prihodnost na enem kvadratnem centimetru?

Kakor da to ni reklama za Iskrino elektroniko, ampak dilema kupcev stanovanj

dni načenjal živce. Zajeten kos gnilega mesa, plesnivega kruha in prazno steklenico je potegnil na dan. Groza je bila še večja, ko je odkril, da manjka čeden košček cevi. Saj je je bilo precej: na levi in na desni. Le v sredi je zijala kakih pet centimetrov velika luknja.

Najbrž si sklenil, Haso, da boš po malici vstavil tisti košček. Pa si pozabil – na cev in malico. Ali pa ne...

Jokala sem. Ne vemo točno, od česa. Tole pismo ti pišem zato, da bi sama s sabo razčistila, od česa joče človek ob takih priložnostih. Saj vem, da

spiti na materinih prsih... Le zato, ker si pač lahko privoščiš... Tako sem čutila in imelo me je, da bi mi postalo vseeno, če bo naredil izpit. Ne moreš kar tako. Vedno znova sem pomislila, da bo to, kar bo opravljalo izpit, tudi moje sprječevalo... In da bo ta srednješolec pojutrišnjem morda zdravnik. Ali pa gradbeni inženir, ki bo risal stanovanja... Ali si pomislil, Haso, ko si zaprl za sabo vrata novega, posvinjanega stranišča, da morda ta trenutek dograjujejo vrtec ali šolo pri tebi doma...? Jaz ti ga privoščim, verjemi! Ko si se malce hudobno nasmehnil (ne reci, da nisi vedel tistega o cevi, ki je manjka) ob misli, kakšen obraz bom naredila, ko bo voda curljala v klet, si se mogoče za trenutek zavedel, da se na tem svetu vse obrača in vrti – vse teče, česar na eni strani manjka, je na drugi preveč...

Tole polagam na dušo osebnosti tebi. Zato, ker je čisto osebna izpoved. Vse preveč smo na tem zmešanem svetu nagneteni. In to izkoriščamo, da se skrivamo sami pred sabo in drug pred drugim v množici. Premalokdaj si pogledamo v oči in si povemo kaj v dvoje...

Dragi Janez!

Prenesi, prosim, to pismo Hasu. Ti si njegov delovni tovariš, njegov nadrejeni in prijatelj.

Lepo vaju oba pozdravlja
Meta Malus,
MMT TOZD CONTAL

se lahko zanesemo na nasvete v knjigi.

Zveza organizacij za tehnično kulturo nudi vsem delavcem SOZD MERCATOR-KIT dobrih 15 odstotkov popusta pri nakupu knjige.

M **Naročilnica**

Naročam _____

Izvodov knjige M. Bogiča: Značilnost plovbe in izbor sidrišč. Knjigo mi pošljite na naslov: _____

po povzetju.

Cena knjige je 650 dinarjev, s to naročilnico pa jo dobite po povzetju, sto dinarjev ceneje, torej za 550 dinarjev. Naročilnico pošljite na naslov: ZOTKS, Lepi pot 6, 61000 Ljubljana.

Modna hiša svetuje

Lenka Fajfar

Drzni modeli za počitniške dni

Pred vrati je poletje, čeprav prvi začetki niso posebno obetavni. Pa vendarle. Romi se veselijo dežja, ker za njim posije sonce. Bodi tako! Pred nami so počitnice, ki so neverjetno dobrodošle tudi zato, ker se vsaj za nekaj časa otresemo vsakdanjih skrbi in opravil...

Ker ponavadi pišem o modi in oblačenju, sem tudi tokrat namenila nekaj besed oblačenju za počitniške dni.

Sonce, morje in brezskrbne ure vpijejo po bolj sproščenem oblačenju, po drznejših barvah, po globokih dekoltejih, če želite.

Letošnje modne smernice ponujajo celo vrsto novosti, ki bodo popestrile vsako počitniško garderobo.

Na hitro pogledimo, kaj nam za dolgo pričakovane počitniške dni ponuja blagovnica Mercator – Modna hiša.

Naj začnem kar z mladinskimi in športnimi modeli, po katerih zelo radi segajo tudi nemladinci. Izredno uporabni kompleti z udobno, širše krojenimi hlačami in zgornjimi deli, izdelanimi kot preveliki blazerji ali pa kot široke bluze so sešiti iz pralnih damastov v aktualnih »sladolednih barvah.« Vse, ki se navdušujejo za rekreativne športe bodo razveselili različni kombinizoni in bombažnih materialov, posebna pohvala pa gre res lepi in originalni črno beli kolekciji »kontrast.« Izbrali boste lahko tudi med modno krojenimi hlačami ter bombažnimi in lanenimi krili, ki bodo našle prostor v vsaki garderobi.

Izbira lahkih poletnih oblek za vse starosti je zelo pestra. Našli boste prikupen model za plažo, mladostno elegantno obleko za popoldanski sprehod ali že skoraj izzivalno obleko za prijetno šarmantno večer na hotelski terasi.

Ne smem pozabiti kopalke, ki morajo biti po letošnjih modnih zapovedih enodelne. Na svoj račun pa bodo prišle vse, ki nosijo le bikini. Barve so modne, vzorci zelo zanimivi.

Ko smo že pri kopanju, bi vas rada spomnila na velike kopalne brisače, ki jih boste z malo fantazije lahko prav domiselno uskladili s kopalno obleko.

Vse, ki so večje šivanja, bodo v Mercatorjevi Modni hiši našle prav lepo izbiro lahkih poletnih materialov v modnih dezenih, od vedno elegantnih črt do mladostnih, velikih cvetličnih vzorcev.

Ko že pišemo o počitnicah in modi, res ne smemo pozabiti na močnejši spol. Čeprav vse

raje zahajamo na nudistične plaže, bodo kopalke vendarle potrebne. Pri nakupu ne bo zadreg, saj je izbor modelov in barv izredno pester. Zlasti v počitniških dneh so sila dobrodošle uporabne bombažne polo srajce.

Naprodaj so v različnih barvah in vseh velikostih. Prav tako lahko izbirate med modno krojenimi srajcami, ki se odlikujejo po domiselnih detajlih in zanimivih dezenih. Ker spadajo v moško poletno garderobo predvsem udobne hlače, bodo najprimernejši modeli iz bombaža, lanu ali mešanice teh, čez boke ohlapno krojenih. Da ne bo pomote, tudi klasične modele v lahkih materialih ne bo težko izbrati. Še veliko bi lahko naštevali, vendar pa bo najbolje, da se sami sprehodite po blagovnici in prepričana sem, da boste našli še marsikaj, kar vam bo popestrilo potrebne počitniške dni, kakor tudi vašim najmlajšim in to že od prvih najnežnejših dni naprej.

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd Mercator-KIT, n. sub. o., Ljubljana, Emonska 8. Izdaja Center za obveščanje SOZD Mercator-KIT. Uredništvo: Aškerčeva 5, 61000 Ljubljana. Odgovorni urednik in novinar, tel. 221-044, tajnica redakcije 218-522, int. 74. Ureja uredniški odbor v sestavi: Kristina Antolič, Marko Bokal, Marko Glažar, Jože Kirm, Meta Malus, Sergej Paternost, Alenka Por, Ljuba Sukovič in Mirko Vupotič.

Odgovorni urednik: Jaro Novak. Novinar: Andrej Dvoršak. Tehnični urednik: Dušan Lajovic. Tiska ČGP Delo Ljubljana. Glasilo prejemajo delavci, združeni kmetje, učenci in upokojenci sozda Mercator-KIT. Izhaja zadnji petek v mesecu. Naklada 16.000 izvodov. Po mnenju pristojnega republiškega organa je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Knjiga za počitniške dni

Center za obveščanje – A. D.

Spoznajmo vreme in luke Jadrana

Med nami je kar precej ljubiteljev čolnarjenja in jadrana. Zato je te dni prijetno presenetila knjižica Mirka Bogiča: Značilnosti plovbe ob jugoslovanski obali Jadrana in izbor sidrišč v lukah od Pirana do Kotora, ki jo je izdala Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije.

»Mirko Bogič je ime, ki v našem pomorstvu ni neznan. Mož je vzgojil vrsto danes najuspešnejših jadrancev in mnogim »čolnarjem« na tečajih za voditelje čolna vbijal v trde glave mornarske veščine in meteorološko znanost. Zato lahko z upanjem sežemo po njegovi najnovejši knjigi, ki bi morala postati nepogrešljiv spremljevalec vsakega pomorščaka.

Profesor Bogič je na 86 straneh opisal vrsto svojih doživetij na valovih Jadrana. Ob njih je na nevsiljiv način opozoril na napake, ki jih največkrat naredijo nedeljski kapitani.

Tu je poglavje o meteorologiji in muhah jadranskih vetrov, ki bi ga moral vsak jadralec znati na pamet. Sledi mu natančen opis vseh luk, sidrišč in marin ob naši obali. Avtor jih večino sam dobro pozna, zato